

Z8/40. zasedání Zastupitelstva města Brna
konané dne 6.9.2022

285. Návrh Plánu sociálního začleňování statutárního města Brna 2022-2027 a Akčního plánu na období 2022-2024

Anotace

Materiál je předkládán na stůl z důvodu zajištění příležitosti maximálního množství prostředků z úrovně výzev ústředních orgánů státní správy na financování plánovaných projektů nestátních neziskových organizací a statutárního města Brna. Obsahem předkládaného materiálu je návrh Plánu sociálního začleňování statutárního města Brna 2022-2027 a Akčního plánu na období 2022-2024. PSZ je strategicko-koncepční dokument, jehož účelem je vytvořit podmínky pro strategické řízení problematiky sociálního začleňování. Vznikl na základě Memoranda o spolupráci v rámci Koordinovaného přístupu k sociálnímu vyloučení 2021+ uzavřeného mezi statutárním městem Brnem a Odborem pro sociální začleňování (Agenturou) Ministerstva pro místní rozvoj ČR. PSZ vznikl od února do srpna 2022 ve čtyřech fázích prostřednictvím činnosti expertních tematicky vymezených pracovních skupin. PSZ akcentuje 6 základních témat, která budou v následujících pěti letech rozvíjena. Jedná se o bydlení, dluhovou problematiku, zaměstnanost, bezpečnost a prevenci, rodinu a zdraví a sociální vyloučení cizinců. Akční plán je prováděcím dokumentem PSZ a vznikl od června do srpna 2022 na základě stejného mechanismu práce jako PSZ. AP cílí na konkrétní rozvoj v oblastech bydlení a dluhů, rodiny a zdraví, zaměstnanosti či bezpečnosti a prevence. Do procesu tvorby PSZ i AP se zapojilo přibližně 100 osob. Oba dokumenty statutárnímu městu Brnu a zejména místním aktérům sociálního začleňování otevírají cestu k evropským dotacím a zdrojům, z nichž lze financovat činnosti v rámci priorit a cílů, které PSZ vytyčuje. Finanční prostředky na realizaci PSZ a AP budou čerpány primárně z operačních programů Ministerstva pro místní rozvoj ČR a Ministerstva práce a sociálních věcí ČR, případně z národních zdrojů Ministerstva vnitra ČR či jiných dotačních titulů a vlastních zdrojů. Celkem se předpokládá čerpání až 971.413.500,- Kč.

Návrh usnesení

Zastupitelstvo města Brna

- 1. schvaluje**
 - Plán sociálního začleňování statutárního města Brna 2022-2027, který tvoří přílohu č. ... tohoto zápisu
 - Akční plán na období 2022-2024, který tvoří přílohu č. ... tohoto zápisu

Stanoviska

Rada města Brna materiál projednala na schůzi č. R8/234 dne 31.08.2022. Schváleno jednomyslně 9 členy.

Podpis zpracovatele pro archivaci

Zpracovatel

Elektronicky podepsáno

PaedDr. Jan Polák CSc.

vedoucí odboru - Odbor sociální péče

1.9.2022 v 11:59

Garance správnosti, zákonnosti materiálu

Spolupodepisovatel

Elektronicky podepsáno

Mgr. Radek Řeřicha, vz. PaedDr. Jan Polák CSc.

vedoucí Úseku 4. náměstka primátorky - Úsek 4.
náměstka primátorky

1.9.2022 v 12:01

Obsah materiálu

Návrh usnesení	1 - 2
Obsah materiálu	3 - 3
Důvodová zpráva	4 - 6
Příloha k usnesení (PSZ_2022_2027_FIN (1).pdf)	7 - 66
Příloha k usnesení (Akční plán_soc_zaclenovani_NÁVRH_Fin (1).pdf)	67 - 145

Důvodová zpráva

Voleným orgánům je tímto materiálem předkládán návrh **Plánu sociálního začleňování statutárního města Brna 2022-2027** (dále jen PSZ) a prvního prováděcího dokumentu **Akčního plánu na období 2022-2024** (dále jen AP).

PSZ je strategicko-koncepční dokument, jehož účelem je vytvořit podmínky pro strategické řízení problematiky sociálního začleňování. Vznikl na základě Memoranda o spolupráci v rámci Koordinovaného přístupu k sociálnímu vyloučení 2021+ (dále jen Memorandum) uzavřeného mezi statutárním městem Brnem a Odborem pro sociální začleňování (Agenturou) Ministerstva pro místní rozvoj ČR (dále jen Agentura), které bylo ve volených orgánech projednáváno v druhé polovině roku 2021, a to prostřednictvím expertní činnosti ustaveného Lokálního partnerství a tematicky vymezených pracovních skupin, které celému procesu tvorby a následného naplňování plánu poskytují a budou poskytovat odbornou podporu v oblasti sociálního začleňování. Jejimi členy jsou zástupci města, dotčených odborů MMB, příspěvkových organizací, vzdělávacích institucí a organizací, bezpečnostních sborů, zaměstnavatelů, zdravotnických institucí a organizací, centrálních orgánů státní správy a další státních či nestátních organizací a institucí. Je koncipován na období let 2022-2027 a bude naplňován prostřednictvím dvou tříletých akčních plánů.

PSZ vznikl od února do srpna 2022 v několika fázích. **V první fázi** byly sestaveny **čtyři tematicky vymezené pracovní skupiny**, a to pro oblasti:

- **bydlení a dluhy,**
- **zaměstnanost,**
- **bezpečnost a prevence,**
- **rodina a zdraví.**

Byl **definován současný stav, očekávání od PSZ a identifikována data, která bylo nutné pro účely PSZ získat**. Po vyhodnocení získaných informací a s ohledem na současný dění ve společnosti (začátek válečného konfliktu na Ukrajině) pokračovala práce na strategickém plánu prostřednictvím kombinace individuální práce a skupinových setkání. **Ve druhé fázi** přípravy strategického dokumentu proběhlo ve všech pracovních skupinách **zpracování analýzy problémů a příčin**, přičemž **identifikované problémy byly roztrženy podle témat a pro každé téma byla vytvořena mentální mapa**. **Ve třetí fázi** přípravy strategického dokumentu členové pracovních skupin hlasovali o **prioritizaci identifikovaných témat a problémů**. Na základě výsledků byla vybrána témata (a s tím spojené problémy), pro která byla v rámci posledního skupinového setkání **navrhována řešení**. **Ve čtvrté fázi** byly hledány průniky mezi problémy a představami aktérů, což vedlo k návrhu **čtyř prioritních oblastí**, k nimž byly přiřazovány specifické cíle.

Tematicky navazuje PSZ na plán předchozí, který byl naplňován v období 2016-2019 a věnoval se cílům v oblastech bydlení, vzdělávání, zaměstnanosti, bezpečnosti a prevence a rodiny a zdraví. Skládá se ze dvou částí. První se věnuje popisu výchozího stavu, na ni navazující část přichází s návrhy, co by mělo být řešeno. Popis výchozího stavu poukazuje na návaznost strategického plánu na jiné dokumenty, uvádí východiska a principy, k nimž se strategie hlásí, popisuje tvorbu dokumentu a uvádí klíčová data a fakta z oblasti sociálního vyloučení ve vztahu k návrhové části.

PSZ akcentuje 6 základních témat, která budou v následujících pěti letech rozvíjena. Jedná se o **bydlení, dluhovou problematiku, zaměstnanost, bezpečnost a prevenci, rodinu a zdraví a sociální vyloučení cizinců**.

Nejdůležitější kapitola se věnuje strategickým prioritám a specifickým cílům. **Priority jsou celkem čtyři:**

- 1) **Zajištění společných postupů a synergií,**
- 2) **Podpora prevence a rané pomoci,**
- 3) **Řešení problémů a intervence,**
- 4) **Kvalita a efektivita služeb/programů.**

První prioritá klade důraz na vytvoření podmínek k tomu, aby strategický plán dobře fungoval. Zaměřuje se na větší propojování aktérů a služeb (síťování služeb) a na zavádění multidisciplinárního přístupu a týmové práce. Druhá prioritá míří do opomíjené oblasti prevence a vytváří podmínky pro to, aby chom dokázali úspěšně a včas sociálním problémům předcházet. Navrhuje rozvíjet prevenci zaměřenou na děti a mladistvé, rodiče a vůbec věnovat větší pozornost rozvoji prevence a preventivních programů a služeb ve městě. Následující prioritá poukazuje na nutnost řešení ve vztahu k problémům, které volají po řešení již delší dobu. Patří sem zvyšování zaměstnanosti a zaměstnatelnosti osob v riziku sociálního vyloučení, potřeba zabývat se dostupným bydlením a dále rozvoj služeb sociálně zdravotního pomezí. Poslední prioritá míří k posílení kvality a efektivity nabízených služeb či programů, vytváří prostor pro rozvoj kvality a efektivity služeb a klade důraz na větší vyhodnocování činností a aktivit, aby byla dostupná zpětná vazba k tomu, jak moc byla poskytnutá pomoc účinná.

Prioritní oblasti tvoří provázaný logický rámec, do něhož jsou současně zasazeny tzv. specifické cíle – obecné cíle, které říkají, jakým směrem je potřeba se vydat a v jakých oblastech navrhovat konkrétní aktivity.

Akční plán vznikl na základě stejného mechanismu práce jako PSZ, a to včetně existujících tematicky vymezených pracovních skupin od června do srpna 2022. **AP cílí na konkrétní rozvoj v oblastech bydlení a dluhů, rodiny a zdraví, zaměstnanosti či bezpečnosti a prevence.** V případě inovací se snaží využít osvědčené postupy jak z domácích, tak zahraničních zdrojů. Je koncipován na období let 2022-2024.

Do procesu tvorby PSZ i AP se zapojilo přibližně 100 osob. Oba dokumenty statutárnímu městu Brnu a zejména místním aktérům sociálního začleňování (primárně se jedná o nestátní neziskové organizace např. Armáda Spásy, Diecézní charita, Společnost Podané ruce, Práh jižní Morava a další) otevírají cestu k evropským dotacím a zdrojům, z nichž lze financovat činnosti v rámci priorit a cílů, které PSZ vytyčuje. Finanční prostředky na realizaci PSZ a AP budou čerpány primárně z operačních programů Ministerstva pro místní rozvoj ČR a Ministerstva práce a sociálních věcí ČR, případně z národních zdrojů Ministerstva vnitra ČR či jiných dotačních titulů a vlastních zdrojů.

Zdroj	Předpokládaný objem čerpaných prostředků
Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, Operační program Zaměstnanost+ (KPSV+)	614.698.000,- Kč
Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Integrovaný regionální operační program (KPSV+)	77.760.000,- Kč
Další finanční zdroje (ITI, MVČR, vlastní zdroje a další)	278.955.500,- Kč
Celkem	971.413.500,- Kč

Od momentu projednání dokumentu na úrovni Zastupitelstva města Brna a následného podání na úroveň vedení Agentury pobeží realizátorům lhůta 4 měsíců na podání projektových žádostí na úroveň ústředních orgánů státní správy. Oproti předchozímu programovému období evropských fondů převyšují finanční požadavky jednotlivých obcí (a aktérů sociálního začleňování na jejich územích) násobně dostupné finance výše popsaných zdrojů, čímž se vytváří silné konkurenční prostředí a je nutné dokument projednat co nejdříve tak, aby jednotlivé žádající organizace neměly případný handicap v podobě časové prodlevy (první výzvy jsou otevírány již nyní), která může způsobit, že pro realizaci jejich projektů nebudou v popisovaných zdrojích dostatečné finanční prostředky.

Monitorováním tvorby a následné implementace PSZ a AP je pověřen nejvyšší orgán Lokálního partnerství, a to Řídící výbor Lokálního partnerství Koordinovaného přístupu k sociálnímu vyloučení 2021+, který byl ustanoven Radou města Brna jako její poradní orgán. Předsedou je 4. náměstek primátorky pro sociální oblast JUDr. Robert Kerndl, dalšími členy jsou volení zástupci z úrovně statutárního města Brna a městských částí, vedoucí odborů Magistrátu města Brna, zástupci Agentury, vedoucí sociálního odboru JMK a koordinátor sociálního začleňování města Brna.

Komise sociální RMB materiál projednala dne 5. 9. 2022.

Rada města Brna materiál projednala dne 31. 8. 2022. Schváleno jednomyslně 9 hlasy.

JUDr. Vaňková	Mgr. Hladík	Bc. Kolářný	JUDr. Oliva	JUDr. Kerndl	Róbert Čuma	Ing. Fišer	Ing. Grund	RNDr. Chvátal	Ing. Kratochvíl	Mgr. Suchý
pro	pro	pro	pro	nepř.	pro	nepř.	pro	pro	pro	pro

PLÁN SOCIÁLNÍHO ZAČLEŇOVÁNÍ STATUTÁRNÍHO MĚSTA BRNA

(návrh)

2022–2027

Dokument byl zpracován v rámci projektu Systémové zajištění sociálního začleňování, reg. č. CZ.03.2.63/0.0./0.0/15_030/0000605 financovaného z Operačního programu Zaměstnanost, jehož realizátorem je Odbor pro sociální začleňování MMR ČR.

Obsah

Úvod.....	2
Představení plánu	3
Popis výchozího stavu.....	4
Návaznost na strategické dokumenty	5
Východiska a principy.....	8
Výzvy k řešení (problémy)	10
Proces vytváření plánu	11
Klíčová data a fakta	12
Návrhová část.....	13
Vize	14
Hlavní cíl	15
Strategické priority a specifické cíle	16
Příloha č. 1 – Očekávání aktérů	35
Příloha č. 2 – Důležité údaje.....	40
Příloha č. 3 – Výčet problémů podle pracovních skupin.....	43

Úvod

Strategický plán sociálního začleňování města Brna pro roky 2022–2027 přichází s návrhem priorit a cílů, jimž je potřeba se v rámci podpory sociální soudržnosti a rozvoje obce věnovat. Tematicky navazuje na plán předchozí, který byl naplňován v období 2016–2019 a věnoval se cílům v oblastech bydlení, vzdělávání, zaměstnanosti, bezpečnosti a prevence a rodiny a zdraví. Spolupráce Brna s Agenturou pro sociální začleňování ÚV (nyní Odborem pro sociální začleňování MMR), která začala v roce 2015, pokračuje i v letech 2021–2027, a to díky Memorandu o spolupráci v rámci Koordinovaného přístupu k sociálnímu vyloučení 2021+. Tento dokument přijalo město Brno a otevírá cestu k evropským dotacím a zdrojům, z nichž lze financovat činnosti v rámci priorit a cílů, které nový Strategický plán sociálního začleňování vymezuje. Díky memorandu vznikla expertní skupina Lokální partnerství, která poskytuje odbornou podporu v oblasti sociálního začleňování. Jejími členy jsou zástupci města, dotčených odborů MMB, příspěvkových organizací, vzdělávacích institucí a organizací, bezpečnostních sborů, zaměstnavatelských svazů, zdravotnických institucí a organizací, centrálních orgánů státní správy a další státních či nestátních organizací a institucí. Takto široký orgán umožňuje sdílet zkušenosti a problémy z mnoha úhlů pohledu. Plán spolupráce akcentuje šest základních témat, která budou v následujících pěti letech rozvíjena. Jedná se o bydlení, dluhovou problematiku, zaměstnanost, bezpečnost a prevenci, rodinu a zdraví a sociální vyloučení cizinců. Město Brno zajišťuje v klíčových oblastech funkční systém sociální pomoci, ale podpora a případné rozšiřování některých služeb je nutné, aby bylo sociálním problémům úspěšně předcházeno a pokud se naplno projeví, tak aby byly účinným způsobem řešeny. Stejně jako jiným obcím a městům se téma sociálního vyloučení nevyhýbá ani Brnu. Je potřebné usilovat o jeho eliminaci, rozvíjet aktivity v oblasti řešení sociálního vyloučení, případně hledat nové cesty a způsoby řešení.

Představení plánu

Strategický plán sociálního začleňování ve městě Brně pro roky 2022–2027 je strategicko-koncepční dokument, jehož účelem je vytvořit podmínky pro strategické řízení problematiky sociálního začleňování. Skládá se ze dvou částí. První se věnuje popisu výchozího stavu, na ni navazující část přichází s návrhy, co by mělo být řešeno. Popis výchozího stavu poukazuje na návaznost strategického plánu na jiné dokumenty, uvádí východiska a principy, k nimž se strategie hlásí, popisuje tvorbu dokumentu a uvádí klíčová data a fakta z oblasti sociálního vyloučení ve vztahu k návrhové části. Ta začíná vymezením vize a cíle strategického plánu, na které navazuje nejdůležitější kapitola věnující se strategickým prioritám a specifickým cílům.

Priority jsou celkem čtyři: 1) Zajištění společných postupů a synergií, 2) Podpora prevence a rané pomoci, 3) Řešení problémů a intervence, 4) Kvalita a efektivita služeb/programů. První priorita klade důraz na vytvoření podmínek k tomu, aby strategický plán dobře fungoval. Zaměřuje se na větší propojování aktérů a služeb (síťování služeb) a na zavádění multidisciplinárního přístupu a týmové práce. Druhá priorita míří do opomíjené oblasti prevence a vytváří podmínky pro to, abychom dokázali úspěšně a včas sociálním problémům předcházet. Navrhuje rozvíjet prevenci zaměřenou na děti a mladistvé, rodiče a vůbec věnovat větší pozornost rozvoji prevence a preventivních programů a služeb ve městě. Následující priorita poukazuje na nutnost řešení ve vztahu k problémům, které volají po řešení již delší dobu. Patří sem zvyšování zaměstnanosti a zaměstnatelnosti osob v riziku sociálního vyloučení, potřeba zabývat se dostupným bydlením a dále rozvoj služeb sociálně zdravotního pomezí. Poslední priorita míří k posílení kvality a efektivy nabízených služeb či programů, vytváří prostor pro rozvoj kvality a efektivy služeb a klade důraz na větší vyhodnocování činností a aktivit, abychom měli zpětnou vazbu k tomu, jak moc byla poskytnutá pomoc účinná. Prioritní oblasti tvoří provázaný logický rámec, do něhož jsou současně zasazeny tzv. specifické cíle – obecné cíle, které říkají, jakým směrem je potřeba se vydat a v jakých oblastech navrhovat konkrétní aktivity. Toto je už úkolem navazujícího Akčního plánu, který přijde v návaznosti na priority a strategické cíle s návrhy konkrétních činností. Prioritní oblasti jsou popsány tak, aby bylo zřejmé, na jaký nedostatek reagují a kam směřují.

Popis výchozího stavu

Návaznost na strategické dokumenty

Strategický plán sociálního začleňování je zpracován v souladu s tematickými dokumenty na národní (zejm. Strategie sociálního začleňování 2021–2030, Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů na období 2021–2030), regionální (zejm. Akční plán rozvoje sociálních služeb v Jihomoravském kraji pro 2023, Konceptce prevence kriminality JMK na období 2017–2021) a komunální úrovni (zejm. Konceptce sociální politiky města Brna do roku 2030, 6. komunitní plán sociálních služeb města Brna pro období 2020–2022).

Strategie sociálního začleňování 2021–2030

Strategie sociálního začleňování 2021–2030 je národní dokument zastřešující v rámci území České republiky hlavní oblasti významné pro sociální začleňování osob sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených; materiál pokrývá také oblasti boje s chudobou a sociálním vyloučením a stanovuje prioritní témata sociálního začleňování a jeho financování ze zdrojů ČR i Evropské Unie (dále jen „EU“). Strategie vznikla ve spolupráci Ministerstva práce a sociálních věcí s odborem (Agenturou) pro sociální začleňování Úřadu vlády ČR, který je pověřen koordinováním koncepčního přístupu k sociálnímu vyloučení na regionální a celostátní úrovni. Na základě schválení návrhu na sloučení se Strategií boje proti sociálnímu vyloučení, jejímž gestorem je Agentura, se Strategie nově rozšířila také o témata, jimž se dosud věnovala Strategie boje proti sociálnímu vyloučení.

Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů na období 2021–2030

Hlavním cílem Strategie 2030 je nastavení nástrojů v systémech vládní politiky, a to prostřednictvím účinných mechanismů a procesů, které mají za cíl posilovat rovné a spravedlivé zacházení a rovné příležitosti s respektem k občanské a národnostní identitě Romů. Realizace obsahu tohoto národního dokumentu počítá s aktivní participací zástupců romské národnostní menšiny. Občanské zplnomocnění příslušníků romské národnostní menšiny má vést k jejich občanské, socio-ekonomické, politické, a kulturní emancipaci. Účelem Strategie je vytvořit rámec pro opatření, která rozvinou pozitivní změny, jichž bylo dosaženo v některých oblastech romské integrace, a pro opatření, která povedou ke zvrácení negativních trendů tam, kde negativní trendy přetrvávají, a/nebo se prohlubují. Cílem je odstranění všech neodůvodněných a nepřijatelných rozdílů mezi situací značné části Romů a většinové populace.

Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb na období 2021–2023

Jedná se o strategický dokument, který nastiňuje dlouhodobý směr Jihomoravského kraje v oblasti podpory a řízení rozvoje sociálních služeb na svém území. Snahou Jihomoravského kraje je rozvoj sociálních služeb pojmut nejen jako navyšování kapacity, ale především jako rozvoj kvality služeb, které reagují na potřeby občanů v obtížné situace a nabízí řešení a podporu co nejbližší přirozenému prostředí lidí. Rozvojová strategie je každoročně zpřesňována prostřednictvím akčních plánů rozvoje sociálních služeb v reakci na aktuální změny v sociální oblasti a dalších sférách života v kraji.

Akční plán rozvoje sociálních služeb v Jihomoravském kraji pro 2023

Akční plán rozvoje sociálních služeb na rok 2023 (dále Akční plán) je strategický dokument odboru sociálních věcí, který konkretizuje strategii Jihomoravského kraje nastavenou a schválenou ve Střednědobém plánu rozvoje sociálních služeb v Jihomoravském kraji na období 2021–2023. Akční plán obsahuje a reflektuje konkrétní strategii podpory a rozvoje služeb v roce 2023. Strategie se opírá o výstupy pracovních skupin pro plánování sociálních služeb, tj. pracovních skupin koordinátorů KPSS či okresních týmů, na kterých je řešena aktuální potřebnost rozvoje a podpory sociálních služeb v území. Rozvojová strategie je také součástí Pravidel pro tvorbu sítě sociálních služeb, které stanovují podporovaný rozvoj

sociálních služeb v roce 2023. Základní síť sociálních služeb pro rok 2023 je součástí Akčního plánu rozvoje sociálních služeb v JMK pro rok 2023.

Koncepce prevence kriminality Jihomoravského kraje na období 2017–2021

Vytvořená Koncepce prevence kriminality Jihomoravského kraje na období 2017–2021 vychází ze Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020. Hlavním úkolem Jihomoravského kraje, deklarovaným touto koncepcí, je realizovat účinný systém prevence kriminality na svém území, koordinovat jej a zabezpečovat po stránce metodické, konzultační a rovněž finanční. Přitom je nezbytné zapojit do systému prevence kriminality celou občanskou společnost, místní samosprávy, státní i nestátní subjekty, které se prevencí kriminality zabývají.

Koncepce sociální politiky města Brna do roku 2030

Koncepce sociální politiky města Brna do roku 2030 je koncepčním materiálem, který se snaží systematicky propojit všechny strategické dokumenty využívané současnou sociální politikou města Brna. Jeho cílem je na základě analýzy aktuálních potřeb různých obyvatel města Brna, očekávaného vývoje těchto potřeb v následujícím desetiletí a návrhů řešení těchto potřeb stávajícími strategickými dokumenty, navrhnout konkrétní strategické cíle a priority. Jejich dosažení by mělo v horizontu deseti let zajistit optimální fungování komplexního systému sociální politiky, která bude schopna okamžitě a flexibilně řešit různorodé sociální potřeby, problémy a situace všech obyvatel brněnské metropolitní oblasti. Komplexnost takto navrhovaného systému sociální politiky města Brna by měla být zajištěna tím, že nabízená sociální pomoc, sociální služby a výkon sociální práce budou pokrývat i dílčí oblasti sociální politiky. Za ty jsou v tomto materiálu považovány kromě sociální práce a sociálních služeb i bydlení, vzdělávání, zaměstnanost, rodina, zdraví, a bezpečnost.

6. komunitní plán sociálních služeb města Brna pro období 2020–2022

V pořadí již šestý plán sociálních služeb města Brna vytvořený metodou komunitního plánování představuje současnou situaci a zároveň návrhy opatření a priorit ukazujících směr, jimiž by se sociální služby v Brně měly ubírat. Priority a vize v oblasti rozvoje služeb reagují na potřeby zjištěné během procesu plánování v rámci práce a diskuzí všech zainteresovaných účastníků, přičemž berou v úvahu finanční a další zdroje potřebné k jejich naplňování. Komunitní plán slouží jako východisko pro financování sociálních služeb, ale také jako ukazatel směru jejich vývoje. Dokument obsahuje veškeré identifikované potřeby v oblasti sociálních služeb ve městě Brně a shrnuje cíle rozvoje do konce roku 2022. Dokument se zaměřuje na potřeby občanů, kteří v Brně žijí a kteří potřebují pomoc a podporu při zvládnutí obtížných životních situací, jimž jsou nuceni čelit, ať už se jedná o seniory, rodiny s dětmi, osoby s různými handicapami či občany ohrožené sociálním vyloučením.

Další dokumenty

Koncepce rodinné politiky pro všechny generace 2020/2030 (Jihomoravský kraj)

Koncepce rodinné politiky pro všechny generace je zastřešujícím dokumentem průřezových témat týkajících se různých oblastí života rodin a seniorů (občanská vybavenost, veřejný prostor, služby pro rodiny, mezilidské vztahy, slučitelnost osobního, rodinného a pracovního života atd.). V Jihomoravském kraji je rodinná politika systematicky rozvíjena již dlouhodobě a jejím hlavním cílem je vytvářet vhodné podmínky pro rodiny, aniž by bylo zasahováno do samotného fungování rodiny a všichni její členové tak měli svobodnou volbu při naplňování svých životních strategií. Cílem dokumentu je systematicky rozvíjet prorodinné a proseniorské aktivity Jihomoravského kraje, které jsou vykonávány nad rámec zákonných povinností. Stěžejní návrhová část koncepce obsahuje sedm základních priorit.

Koncepce prevence kriminality ve městě Brně 2017-2021

Koncepce prevence kriminality ve městě Brně na léta 2017–2021 představuje již třetí strategický dokument k problematice prevence kriminality. Tato koncepce vychází ze Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016–2020. Cílem koncepce je realizovat ve městě Brně prevenci kriminality ohrožených a rizikových skupin obyvatel jako prostředek přiblížení se ideálu bezpečného města.

Koncepce sociálního bydlení ČR 2015-2025

Koncepce sociálního bydlení České republiky 2015–2025 představuje rámcový dokument, který vymezuje směr budování systému sociálního bydlení pro osoby v bytové nouzi v České republice. Na přípravě textu koncepce sociálního bydlení, který byl pak následně předán k další konzultaci členům pracovních skupin, se podíleli zejm. pracovníci MPSV, ÚV a MMR, ale i externí odborníci např. z Platformy pro sociální bydlení a další.

Strategie bydlení města Brno 2018-2030

Zpracování Strategie bydlení je součástí projektu s názvem „Strategické dokumenty města Brna s důrazem na oblast kvality života“, který je podpořen z Operačního programu Zaměstnanost. Jádrem daného projektu je vytvoření nového zastřešujícího strategického rozvojového dokumentu „Strategie pro Brno 2050“ a vybraných oborových strategií, zaměřených na zlepšení kvality života obyvatel města – Strategie bydlení, Kulturní strategie, Koncepce sportu a Plánu zdraví města Brna. Prioritní oblasti Strategie bydlení města Brna 2018–2030 jsou: uchování a regenerace stávajícího bytového fondu; rozvoj všech forem bytové výstavby; podpora bydlení pro obyvatele se specifickými potřebami a spolupráce s obyvatelstvem a jinými subjekty.

Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019-2027

Národní strategie primární prevence rizikového chování na období 2019-2027 vychází z vyhodnocení Národní strategie primární prevence rizikového chování na období 2013-2018, na kterou zároveň navazuje. Národní strategie 2019-2027 vychází ze závěrů SWOT analýzy systému primární prevence rizikového chování, kterou realizovali krajsí školští koordinátoři prevence ve spolupráci s MŠMT. Národní strategie 2019-2027 vymezuje základní pilíře politiky primární prevence, jimiž jsou: systém, koordinace, legislativa, vzdělávání, financování, monitoring, hodnocení a výzkum. Ke každému z pilířů jsou stanoveny základní cíle Národní strategie 2019-2027 a zároveň jsou v každém pilíři stanoveny priority.

Strategie politiky statutárního města Brna v oblasti drog a závislostí 2018-2021

Prostřednictvím Strategie politiky statutárního města Brna v oblasti drog a závislostí vyjadřuje město Brno svůj racionální postoj k řešení drogové problematiky postavený na snižování rizik (harm reduction) a podpoře zotavení (recovery) s cílem přispět tak k ochraně veřejného zdraví a bezpečnosti a dosáhnout zlepšení situace svých obyvatel dotčených užíváním drog, závislostí na návykových látkách či hazardním hraním. Statutární město Brno se hlásí k principům integrované protidrogové politiky (politiky v oblasti drog a závislostí) podporujícím aktivní participaci a úsilí všech, kterých se oblast drog a závislostí týká, především uživatelů drog a závislých samotných.

Východiska a principy

Strategický plán sociálního začleňování je založen na několika klíčových principech, které se promítly do návrhu strategie.

1. Mysleme na prevenci

Nelze se zaměřovat výhradně na řešení problémů, ale je potřeba se snažit jim předcházet ještě dříve, než vzniknou a plně se rozvinou. Toho lze dosáhnout tím, že se zaměříme na prevenci a budeme působit na příčiny problémů. Je potřeba podpořit hledání a zavádění vhodných včasných řešení, aby nedocházelo k nepřiměřenému sociálnímu fungování, ohrožení dětí a kumulaci rizikových způsobů chování. Nejedná se o pouhá kosmetická vylepšení programů a služeb, ale o celkové zvýšení legitimacy prevence a preventivních služeb. Vklad do prevence je dobrou investicí, která dokáže ušetřit budoucí nákladná řešení sociálních problémů.

2. Budujme sítě a propojujme

Řešení, která prosazují izolovaní aktéři, mají malé účinky a omezené dopady. Předpokladem zvýšení účinnosti je vytváření formálních propojení lidí, organizací, služeb, budování sítí vztahů, která umožní lepší komunikaci a spolupráci. Síťování představuje způsob, jakým dochází k organizovanému a řízenému sdílení zdrojů, dovedností, kontaktů, znalostí a dosahování cílů. Má obrovský potenciál právě při řešení problémů v oblasti sociálního vyloučení, které jsou mnohočetné a provázané. Síťování není intuitivní, na sympatiích založené vytváření klik, ale promyšlená metoda a postup, který mobilizuje místní zdroje a vede k synergickým efektům.

3. Pracujme multidisciplinárně

Řada řešení nebere ohled na složitost a provázanost sociálních problémů, neumí na daný jev nahlédnout z více úhlů pohledů a odborných perspektiv. Multidisciplinární přístup nabízí řešení rizika, kdy spolu jednotlivé obory na řešeních příliš nespolupracují a lpí na svých pozicích, přístupech a výkladech problémů, které omezují možná řešení. Komplikované a komplexní problémy lze řešit spoluprací aktérů sociálního začleňování s využitím multidisciplinárních přístupů. Vycházejí z konceptu multidisciplinární spolupráce, který preferuje způsob práce, jakým různé profese, organizace a aktéři pracují na řešení, přičemž využívají společně sdílený potenciál znalostí, zkušeností a intervencí ve prospěch jednotlivce či celé skupiny.

4. Dejme prostor inovacím

Řešení problémů spojených se sociálním vyloučením a jeho důsledky občas provází bezradnost nad tím, že nepřináší očekávané výsledky. Proto je potřeba hledat nové způsoby řešení problémů a nebát se zkoušet inovativní postupy. Je potřebné dát prostor sociálním inovacím, novým řešením, které aspirují na to být účinnější, efektivnější, a přitom vytvářejí nové sociální vztahy nebo spolupráce.

5. Vycházejme z dat, ne z domněnek (evidence)

Významnou podmínkou pro fungování strategie je neustále dbát na to, aby řešení, služby, programy či intervence nalézaly oporu v aktuálních datech a nevycházely z dojmů a domněnek. Údaje o sociálním vyloučení je nutné průběžně sbírat, mít je k dispozici v kvalitní a aktuální podobě, vyhodnocovat je a ve srozumitelné podobě

prezentovat na veřejnosti. Zpracování dat má být založeno na vědeckých poznatcích a důkazech.

6. Posilujeme resilienci/odolnost rodiny

Průřezovým tématem je posilování odolnosti domácností, schopnosti rodinného systému vstříbat rušivé podněty přicházející z vnějšího světa nebo jim čelit. Resilience znamená schopnost přecházet a zvládat změny na kvalitativně vyšší úrovni. Je protipólem zranitelnosti, klade důraz na samostatné zvládnání problémů těmi, jichž se týkají. Pomozme klientům je provázet změnami v jejich prostředí, odolávat zátěžím, aby nedocházelo ke zhoršení životní situace a ohrožení základních funkcí rodiny. Rozvíjíme schopnosti, jak úspěšně čelit výzvám života, podporujeme vnitřní zdroje – sebeorganizaci, učení se a adaptaci na situaci. Zvýšení míry resilience vede ke zvýšení schopnosti lépe snášet obtížné situace s menšími dopady. Služby by měly dokázat rozpoznat změny, které rodina může zvládnout, aniž by následoval jejich propad či rozpad, rozvinout schopnost sebeorganizace a budovat a zlepšit vhodné podmínky pro učení a adaptaci.

7. Podpoříme participaci

Významným prvkem působení v sociálně vyloučeném prostředí je participace uživatelů služeb, lidí, na řešeních, které se jich týkají. V širokém smyslu slova participace představuje účast jedinců či sociálních skupin na rozhodování, které se jich bezprostředně týká, souvisí úzce s konceptem zplnomocnění. Pro úspěšnou participaci je nutné zajistit dostupnost – rovný, nediskriminující přístup všech zainteresovaných k participaci a dále podporu – zvyšování důvěry, rozšiřování dovedností, nabídnutí pomoci a zdrojů či možnost skupinových setkávání se.

8. Plánujeme kontinuálně

Hrazení nákladů na aktivity prostřednictvím evropských fondů s sebou přináší nezamýšlený důsledek, kterým je otázka, jak dále financovat služby po ukončení finanční podpory. Kontinuální práce znamená, že plánování služeb musí mít dlouhodobý ráz, což předpokládá do plánů začlenit i představu udržitelnosti systému práce.

9. Nebojme se zpětné vazby (evaluace)

Potřebná jsou průběžná vyhodnocování (evaluace) jednotlivých aktivit strategie a ověřování toho, že jsou funkční a smysluplná. Evaluace má za cíl sledovat efektivitu a účinnost prováděných činností. Systematickým způsobem dokládá výsledky činností, napomáhá aktivity v jejich průběhu dobře řídit, a nakonec měří i jejich dopady. Evaluace podává důkazy o tom, jak byly aktivity naplňovány a jakých výsledků dosáhly. Dává všem zpětnou vazbu. Pravidelné komunikování výsledků evaluace je předpokladem k vytvoření funkčních opatření a jejich akceptace na veřejnosti.

Výzvy k řešení (problémy)

Problémy, na které reaguje výčet priorit a strategických cílů, byly zpracovány formou **analýzy problémů a příčin** v následujících oblastech: bydlení a dluhy, zaměstnanost, bezpečnost a prevence, rodina a zdraví. Analýza problémů a příčin byla postupně vytvářena od února do června 2022 v rámci individuální práce a skupinových setkání.

Výsledky analýzy problémů a příčin pro jednotlivé oblasti jsou součástí přílohy strategického plánu. Pro každou oblast bylo identifikováno několik témat, která v sobě obsahují výčty řady identifikovaných problémů, případně dílčích problémů.

Zpracování analýzy problémů a příčin probíhalo v několika krocích. Nejprve byla členům čtyř pracovních skupin zadána individuální práce, jejímž cílem byla prvotní identifikace všech problémů a jejich příčin. Členové pracovních skupin do formulářů uváděli názvy problémů, jejich obsah, koho (jakých skupin) se problém týká a popisovali příčiny problému. Každý z členů pracovních skupin mohl uvést a popsat až pět problémů, které ve své oblasti považuje za nejdůležitější.

Tímto způsobem vznikl v každé pracovní skupině seznam problémů. V pracovní skupině bydlení a dluhy bylo identifikováno 32 problémů, v pracovní skupině zaměstnanost 42 problémů, v pracovní skupině bezpečnost a prevence 43 problémů a v pracovní skupině rodina a zdraví 61 problémů. Následně byly problémy tříděny do jednotlivých témat a pro každé téma byla vytvořena mentální mapa. Nad seznamy a po provedení preference problémů proběhly skupinové diskuse. Výsledné výčty jsou zařazeny v příloze.

Proces vytváření plánu

Strategický plán sociálního začleňování města Brna pro období 2022–2027 vznikl od února do srpna 2022 v několika fázích. **V první fázi** byly sestaveny čtyři pracovní skupiny, a to pro oblasti bydlení a dluhy; zaměstnanost; bezpečnost a prevence; rodina a zdraví. Po nominování členů pracovních skupin proběhla se všemi pracovními skupinami první online setkání, jejímž cílem byla analýza současného stavu („kde jsme“) jednotlivých témat pracovních skupin. Na prvním setkání tak bylo od členů pracovních skupin zjišťováno, jaké očekávání mají od vznikajícího strategického dokumentu; jaká konkrétní data považují ve svém tématu za důležitá, tedy jaká data by se měla ve strategickém dokumentu objevit; co se v oblasti jejich působení změnilo za posledních několika let (čeho se podařilo dosáhnout a čeho se naopak nepodařilo dosáhnout) a kde jsme právě teď v oblasti sociálního začleňování v jednotlivých tématech pracovních skupin.

Po vyhodnocení získaných informací a s ohledem na současné dění ve společnosti (začátek válečného konfliktu na Ukrajině) pokračovala práce na strategickém plánu prostřednictvím kombinace individuální práce a skupinových setkání. **Ve druhé fázi** přípravy strategického dokumentu proběhlo ve všech pracovních skupinách zpracování analýzy problémů a příčin. Nejdříve byla členům všech čtyř pracovních skupin zadána individuální práce, jejímž cílem byla prvotní identifikace všech problémů a jejich příčin, které je v dané oblasti napadnou. Tato individuální práce probíhala pomocí online nástroje pro sběr dat Click4survey, kde byl pro členy pracovních skupin připraven krátký formulář, do kterého vkládali informace o problémech. Poté byl v každé pracovní skupině vytvořen seznam všech identifikovaných problémů. Dále byly v každé pracovní skupině identifikované problémy roztříděny podle témat a pro každé téma byla vytvořena mentální mapa. Výsledky byly členy pracovních skupin diskutovány. Po ukončení setkání pracovních skupin byla témata a jejich problémy na základě podkladů získaných z diskusí jednotlivých pracovních skupin upravena do finální podoby.

11

Ve třetí fázi přípravy strategického dokumentu byli účastníci pracovních skupin vyzváni k hlasování o prioritizaci identifikovaných témat a problémů. Na základě výsledků byla vybrána témata (a s tím spojené problémy), pro která byla v rámci posledního skupinového setkání navrhována řešení.

Ve čtvrté fázi byly hledány průniky mezi problémy a představami aktérů, což vedlo k návrhu čtyř prioritních oblastí, k nimž byly přiřazovány specifické cíle.

Klíčová data a fakta

V této kapitole uvádíme vybraná data, která se vztahují k prioritám a strategickým cílům:

- Brno patří mezi tři města s největším počtem osob žijících v bytové nouzi. Zpráva o vyloučení z bydlení 2018 odhaduje, že v Brně žije 1 990 domácností v bytové nouzi a v nich 1 230 dětí. Domácnosti v bytové nouzi jsou dále členěny podle toho, kde aktuálně přebývají: v azylových domech a na ubytovnách 1 340 domácností; v nevhodných bytech, přechodném přebývání 430 domácností; bez přístřeší 220 domácností.
- V ubytovnách ve městě bydlí přibližně 350 osob.
- Počet lidí bez domova se pohybuje kolem 1 500 osob.
- Cizinců v situaci rizika sociálního vyloučení je kolem 5 000 osob.
- Počet osob v exekuci k 31.12. 2021 činil 24 968 osob a jejich podíl na počtu obyvatel 6,6 %.
- Celkem bylo vedeno 204 538 exekucí, celkový dluh dosahoval 11,4 mld. Kč.
- Nezaměstnaných v Brně bylo k 31.12. 2021 evidováno 11 762 osob, z toho 1 270 osob se zdravotním postižením (10,8 %), 171 osob ve věku do 19 let (1,5 %), 3 847 osob ve věku nad 50 let (32,7 %), 404 uchazečů absolventů (3,4 %).
- 2 942 nezaměstnaných osob bylo evidováno déle než 24 měsíců (25 %).
- Průměrný věk uchazečů o zaměstnání činil 42 let. Podíl nezaměstnaných dosahoval 4,39 %.
- Mezi obyvateli ve věku 15 a více let je 1 330 obyvatel bez vzdělání (0,4 %), základním vzděláním včetně neukončeného základního vzdělání ukončilo své vzdělávání 31 454 osob (9,3 %).
- Z okresů JMK bylo nejvíce trestných činů v roce 2021, stejně jako v předchozích letech, zjištěno v Brně-městě (8 554 z 15 544 činů; 55 %).
- V roce 2020 bylo zaznamenáno 9 410 trestných činů a 10 987 trestných činů v roce 2019. V přepočtu registrovaných trestných činů na 1 000 obyvatel byla nejvyšší úroveň kriminality zaznamenána mezi okresy JMK také v Brně – 22,4 trestných činů na 1 000 obyvatel.
- Počet obyvatel v sociálně vyloučených lokalitách je v Brně odhadován na 7 300–8 900 osob. Předchozí Strategický plán sociálního začleňování města Brna uvádí odhad celkového počtu osob ohrožených sociálním vyloučením a osob sociálně vyloučených osob žijících v Brně na 12 000–15 000 osob.

Návrhová část

Vize

Dokážeme společným úsilím, na základě většího propojování a koordinace našich snah a služeb, s důrazem na uplatňování multidisciplinárního přístupu a týmové práce, uchopit současné výzvy takovým způsobem, abychom dokázali čelit, a dokonce i mírnit důsledky sociálního vyloučení ve složitých časech. Budeme nejen řešit a mírnit problémy, ale také jim úspěšně a včas předcházet, abychom žili ve společnosti, která je spravedlivá, dbá o rovné postavení svých členů a dokáže pomoci těm, kteří se shodou nepříznivých okolností ocitli v nouzi. Budeme dbát na to, abychom zvýšili schopnost lidí vstřebat rušivé podněty přicházející z vnějšího světa a podpořili je v tom, aby dokázali zvládat problémy a změny, odolávat zátěžím, aniž by docházelo ke zhoršování jejich životní situace. Mnohé již ve městě funguje, základní rámec pomoci je funkční. Chápeme to jako výzvu k dalšímu vylepšování a zkvalitňování služeb, jejich kritickému prověřování a přechodu k individuálnějším formám práce s vyšší účinností a efektivitou. K tomu jsou zapotřebí mnohá vylepšení, nové nápady, inspirace. Jsme otevřeni výzvám a vítáme zpětnou vazbu, které se nám, nejen od uživatelů služeb, dostane.

Hlavní cíl

Zajistit společné postupy, zužitkovat synergii a potenciál spoluprací, předcházet sociálním problémům, a pokud již existují, tak je dokázat úspěšně řešit prostřednictvím kvalitních a efektivních služeb či programů a otevřít se zpětným vazbám, abychom věděli, jak moc byla pomoc účinná.

Strategické priority a specifické cíle

PRIORITA A.	PRIORITA B.	PRIORITA C.	PRIORITA D.
ZAJIŠTĚNÍ SPOLEČNÝCH POSTUPŮ A SYNERGIÍ	PODPORA PREVENCE A RANÉ POMOCI	ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ A INTERVENCE	KVALITA A EFEKTIVITA SLUŽEB/ PROGRAMŮ
A.1 Propojování aktérů a služeb	B.1 Prevence zaměřená na děti a mladistvé	C.1 Zaměstnanost a zaměstnatelnost	D.1 Rozvoj kvality a efektivity služeb
A.2 Multidisciplinární přístup a týmová práce	B.2 Prevence zaměřená na dospělé	C.2 Dostupné bydlení	D.2 Vyhodnocování činností
	B.3 Podpora prevence	C.3 Sociálně zdravotní pomezí	

A. ZAJIŠTĚNÍ SPOLEČNÝCH POSTUPŮ A SYNERGIÍ

Prioritní oblast A.1: Propojování aktérů a služeb

Popis prioritní oblasti

Strategie sociálního začleňování vyžaduje zapojit a aktivizovat množství místních aktérů sociálního začleňování. Společné propojování v podobě síťování má velký potenciál, umožňuje synergické procesy, větší efektivitu a koordinaci služeb, sdílení zdrojů, dovedností, kontaktů, znalostí a společné dosahování cílů. Přestože místní aktéři vzájemně spolupracují, nedochází k tomu, že by systematicky pracovali na vytváření a využití sítí vztahů. K síťování se obvykle přistupuje formálně a intuitivně, neprovází ho žádný plán či postup, natož vyhodnocování přínosů. Mnohé vazby se tak uzavírají do prostoru aktérů, kteří spolupráci deklarují, jiné jsou slabé či neexistují vůbec. To limituje možnosti společného působení, které by mělo výsledný účinek současně působících aktérů větší než jednotlivých organizací. Nejde jen o vzájemnou znalost, ale jde i o systematické vytváření vazeb, které vytváří potenciál pro hledání možností spolupráce při dosahování společných cílů. Síťování je potřebné obzvláště v tématu, které se vyznačuje komplexností a propojeností problémů k řešení. Hledání řešení vyžaduje zapojení množství aktérů – nejen poskytovatelů služeb, ale i veřejnosti, komunit, sousedů, příbuzných, vyžaduje participaci uživatelů služeb. Dobře provedené síťování aktivizuje místní aktéry a vytváří značný znalostní a informační potenciál k řešení problémů sociálního vyloučení. Vytvoření sítí umožňuje sdílet dovednosti a znalosti, propojovat různé úrovně řešení, hledat alternativní řešení, vyhledávat partnery ke spolupráci, předcházet duplicitní práci, pracovat rychleji, efektivněji, rozvíjet důvěru a vzájemně si porozumět. Síťování vytváří prostor pro koordinovaná a účinná řešení společnými silami, hledání nových postupů a účinnější řešení. Mnozí aktéři se ho obávají, dokud nepoznají jeho přínosy. Široké spektrum působících aktérů je málo provázáno, málo funguje sdílení a přenos informací či zkušeností, shoda na pojmenování problémů a jejich příčin. Málo probíhá síťování mezi obory a není využit potenciál interdisciplinárních nebo multidisciplinárních přístupů – jednotlivé obory spolu na řešeních příliš nespolečně spolupracují, uvízly ve svých pozicích, přístupech a výkladech problémů.

Aby plán strategie sociálního začleňování fungoval, je potřeba mu vytvořit základní předpoklad, kterým je společné definování cílů a jejich dosahování prostřednictvím dojednaných postupů vícero aktéry, kterých se problém týká. Neobejde se to bez pečlivého a systematického propojování, trpělivé a dlouho trvající práce, která povede k vytváření sítí kolem klientů, ale i institucí. Cílem je vytvořit systematickým a řízeným postupem, na základě principu síťování, funkční síť aktérů sociálního začleňování – formálních spojení lidí a organizací, sítě vztahů, která umožní komunikaci, spolupráci a zapojení širokého spektra aktérů napříč celým městem. Aby toto nastávalo, je potřeba zavést síťování do praxe a vybavit ty, kteří ho budou provádět, nezbytnými znalostmi a dovednostmi. Metoda síťování má mnoho podob a možností, zahrnuje vyhodnocování, rozvoj a udržování sítí. Podmínkou pro síťování je určení koordinátora, který bude umět pracovat s pomocí tzv. metody síťování. Vytvořené sítě budou využitelné ve vazbě na identifikaci problémů či námětů, stejně jako při navazování spolupráce a koordinace v rámci hledání řešení a přípravě záměrů těchto řešení. Sítě budou využívány pro šíření informací a aktivizaci aktérů sociálního začleňování při řešení mnohočetných a provázaných problémů. Síťování posílí vědomí vzájemné potřeby a tvorbu společných postupů lokální politiky sociálního začleňování. Proto, aby síťování napříč aktéry sociálního začleňování mohlo efektivně fungovat, je nutné

nastavit systém vzdělávání těchto aktérů v tématu síťování služeb a metodologie síťování, a to napříč tématy a prioritami plánu začleňování.

Specifické cíle:

A.1.1	Zajištění větší propojenosti aktérů a služeb v oblasti zaměstnanosti
A.1.2	Síťování aktérů v tématu dostupného bydlení
A.1.3	Společná tvorba záměrů a postupů služeb a programů v oblasti prevence
A.1.4	Síťování služeb a programů prevence s prostředím samosprávy a státní správy
A.1.5	Nastavování propojení mezi sociálními a zdravotními službami
A.1.6	Vytváření spoluprací sociálních a souvisejících služeb se školami
A.1.7	Vzdělávání aktérů v oblasti síťování služeb a metodologii síťování

Prioritní oblast A.2: Multidisciplinární přístup a týmová práce

Popis prioritní oblasti

Pro efektivní řešení problémů sociálního začleňování je nezbytná spolupráce aktérů sociálního začleňování s využitím multidisciplinárních přístupů. K tématu sociálního začleňování je třeba přistupovat v jeho komplexnosti a mezioborových přesazích. Podpořeno bude vytváření multidisciplinárních týmů napříč tématy bydlení, zdraví, prevence, zaměstnanosti a předlužení. Jedná se přístupy vycházející z konceptu multidisciplinární spolupráce, který preferuje způsob práce, jakým různé profese, organizace, aktéři pracují na řešení, přičemž využívají společný potenciál znalostí, zkušeností a intervencí ve prospěch jednotlivce či celé skupiny.

Podporovány budou participační programy, ověřování vazby služeb a programů na potřeby klientů a zapojování uživatelů do designování služeb a programů. K uplatnění multidisciplinárního přístupu dojde i v oblasti řešení tzv. dětské agrese. Využity budou přístupy multidisciplinárních týmů, případových konferencí, case managementu, aj.

18

Specifické cíle:

A.2.1	Vytváření multidisciplinárních týmů napříč tématy bydlení, zdraví (rovněž duševního), prevence a zaměstnanosti
A.2.2	Participační programy, ověřování vazby služeb a programů na potřeby klientů a zapojování uživatelů do designování služeb a programů
A.2.3	Uplatnění multidisciplinárního přístupu k dětské agresi

B. PODPORA PREVENCE A RANÉ POMOCI

Prioritní oblast B.1: Prevence zaměřená na děti a mládež

Popis prioritní oblasti

Priorita usiluje o předcházení ohrožení dětí nebo hromadění rizikových způsobů chování. Vycházíme z logiky, že lepší je investovat do prevence než řešit dlouhodobé důsledky a problémy. Nepřiměřené sociální fungování vedoucí k ohrožení dětí a sociálnímu selhávání obecně, je dáno obtížemi při zvládnutí nároků kladených sociálním prostředím a neschopností rozpoznat vznikající problémy včas. Nepříznivá finanční situace, nestabilita rodiny, krizové události, nedostatečné rodičovské a výchovné kompetence a styly souvisejí se zasažením dětí problémy v oblastech komunikačních a výchovných obtíží, sociálních (socializačních) problémů, potíží ve škole, závažnými riziky a výskytem patologií a zdravotních problémů. Klasifikace problémů postihujících děti ukazuje, jak široký je prostor problémů, který se dětí a mládežových týká. Problémem je, že období, které předchází tomu, než se objeví akutní poptávka po službách, není předmětem větší pozornosti. Nejsou zde systémově rozvíjeny služby či programy, které by formou interdisciplinární spolupráce designovaly aktivity, jejichž cílem by bylo zlepšovat život mladých lidí a předcházet tomu, aby se stali budoucími klienty služeb. Je potřeba podpořit hledání a zavádění vhodných a včasných řešení, aby nedocházelo k nepřiměřenému sociálnímu fungování, ohrožení dětí a kumulaci rizikových způsobů chování.

Cíle proto směřují k podpoře preventivních programů a programů rané pomoci, posílení jejich schopnosti předcházet rizikovému chování zejména u dětí a mládeže. Správně zacílené (preventivní) programy pomohou do budoucna snížit rizikové chování u dětí a mládeže, což může přispět k nižšímu riziku sociálního vyloučení v dospělosti. Problémy, s nimiž se ve městě setkáváme, se týkají zvyšující se agresivity dětí a mládeže a kriminality. Na tyto jevy je třeba reagovat, přičemž jedním z nejúčinnějších prostředků jsou preventivní aktivity zaměřené na děti a mládež, které tomuto jevu pomohou předcházet. Právě primární prevence se zaměřuje na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování (kam agrese patří). Dále je potřeba zvyšovat různé typy gramotnosti, zejména té finanční. S učením se dovedností a znalostem v oblasti nakládání s financemi je nezbytné začít už v ranném věku (zejména na základních školách). Stávající začlenění finanční gramotnosti na základních i středních školách do výuky je nedostatečné, dopady nejsou viditelné. Totéž se týká i zdraví, zejména duševního zdraví. Čelíme nedostatku kapacit odborníků, ale je potřeba hledat i další řešení, která napomohou vylepšit nedobrou situaci v oblasti duševního zdraví dětí, například rozvíjet preventivní programy v oblasti duševního zdraví. Jak bylo řečeno, problémů je více. Ukazuje se, že má smysl pozornost zaměřit na práci s dětskou obětí (domácí násilí), posilování rodinných a komunitních vazeb se zaměřením na děti a mládež, zvýšit orientaci dětí a studentů na trhu práce či zkvalitnit trávení volného času dětí a mládeže. Ve všech výše uvedených oblastech by měly pomoci vhodně zvolené a zacílené preventivní aktivity a programy rané pomoci.

Podporovány by měly být takové aktivity, které povedou k předcházení rizikového chování u dětí a mládežových, tedy vybrané typy výchovných, vzdělávacích, zdravotních, sociálních či jiných **programů preventivního zaměření**, směřujících rovněž k **posilování jejich sociálních vztahů a vazeb**. Důraz má být kladen na rozvíjení služeb a programů prevence, aby dokázaly vhodným způsobem projektovat (vytvářet)

a poté i realizovat programy a služby tak, aby měly prokazatelný účinek a účinněji dokázaly předcházet sociálnímu selhávání.

Podporováno má být zvyšování dostupnosti a pestrosti preventivních aktivit (programů) se zaměřením na zvýšení jejich atraktivity pro co nejširší spektrum dětí a mládeže, stejně jako začleňování dětí a mládeže do stávajících volnočasových aktivit. Důraz má být kladen na aktivity směřující ke kvalitnímu trávení volného času dětí a mládeže, stejně jako na aktivity vedoucí k seberealizaci dětí. Primární prevence se spíše orientuje na individuální faktory, obtížněji pracuje s faktory rodinnými, vrstevnickými vztahy a komunitou, což je velkou výzvou.

S ohledem na zaznamenávané negativní důsledky nižší gramotnosti u dospělých osob, je zřejmé, že je potřebné se tématu **zvyšování různých forem gramotnosti** věnovat už od školního věku. Zavádění a posilování programů primární prevence zaměřené na různé formy gramotnosti (finanční, zdravotní, aj.) by mělo být standardem. Finanční návyky se utváří v dětském věku, děti si musí osvojit soubor znalostí, dovedností a postojů nezbytných k finančnímu fungování a rozhodování, bohužel v tomto nemívají adekvátní podporu rodiny. Učení se finanční i zdravotní gramotnosti je proto potřeba posílit prostřednictvím programů primární prevence na školách.

Zvláštní pozornost si dále zaslouží podpora preventivních opatření a programů či služeb v oblastech péče o **duševní zdraví** dětí a mladistvých, **fungování v online prostoru**, **užívání návykových látek**, **zdravého životního stylu a předcházení školní neúspěšnosti**. Důraz má být kladen na rozvoj služeb a aktivit zaměřených na dopady a vlivy **domácího násilí** na děti. Podporovány mají být služby orientované na eliminaci dopadů násilí a agrese v rodinách a dále takové, které pracují s dětmi jako s oběťmi domácího násilí. Posledním tématem je orientace žáků a studentů na trhu práce. Nabízí se zajišťovat aktivity, které povedou k větší obeznamovanosti dětí a mladistvých v lepší **orientaci na trhu práce**.

Specifické cíle:

B.1.1	Podpora a rozvoj preventivních programů pro děti a mládež (dostatečné kapacity, kvalita)
B.1.2	Zavádění a posilování programů primární prevence zaměřené na různé formy gramotnosti (zejm. finanční, zdravotní)
B.1.3	Programy primární prevence zaměřit na témata spojená s posilováním vztahů a vazeb, utváření sociálních vztahů
B.1.4	Začleňování dětí do stávajících volnočasových aktivit, jejich větší zpřístupnění, kvalita volného času a seberealizace
B.1.5	Péče o duševní zdraví dětí
B.1.6	Rozvoj služeb zaměřených na dopady a vlivy domácího násilí na děti, práce s dětskou obětí, služby orientované na eliminaci dopadů násilného vztahu a agrese
B.1.7	Obeznamování a orientace žáků a studentů na trhu práce, seznamování s povoláními a profesemi
B.1.8	Programy prevence a bezpečného fungování dětí v online prostoru
B.1.9	Předcházení školní neúspěšnosti žáků

Prioritní oblast B.2: Prevence zaměřená na dospělé

Popis prioritní oblasti

Je potřeba systematicky a finančně podporovat přípravu a realizaci preventivních programů pro dospělé, kteří jsou často v roli rodičů. Je potřeba na úrovni služeb vymezit, v čem spočívá jejich preventivní působení, programy a služby pro dospělé náležitě připravovat, plánovat, a nakonec také měřit jejich dopady. Je potřeba se více zaměřit na to, aby dospělí neselhávali při zvládnutí nároků na ně kladených sociálním prostředím, aby nedocházelo k jejich nepřiměřenému sociálnímu fungování, které ústí v sociální vyloučení či rizikové způsoby chování. Uplatnění prevence je široké, dospělí čelí řadě negativních dopadů situací, jimž lze předcházet. Lidé čelící předlužení potřebují nejen adekvátní pomoc, která jim umožňuje nepříznivou situaci řešit, ale měli by být vybaveni takovými znalostmi a dovednostmi, aby se do těchto situací nedostávali. Aktivita směřující k podpoře rodičovských a vztahových kompetencí přispějí k posílení soudržnosti a odolnosti rodin.

Pro stabilní rodinný život je důležité mít vhodné bytové podmínky. Proto je nezbytné vytvářet a zavádět programy prevence ztráty bydlení, které domácnostem pomohou stabilizovat jejich bytovou situaci. Se ztrátou či nejistotou bydlení často souvisí téma dluhů a předluženosti jak jednotlivců, tak domácností. Proto je třeba podporovat finanční gramotnost dospělých, která může pomoci snížit riziko zadluženosti. Oslabené jsou i rodičovské a výchovné kompetence dospělých.

Řada problémů se odvíjí od situací bytové nouze, v níž se ocitá množství domácností, které žijí v nevyhovujícím či nevhodném bydlení. Stále více vyvstává nutnost zabývat se otázkou ztráty bydlení. Ohroženi ztrátou jsou především nejisté bydlící lidé, vedle akutní bytové nouze mnozí lidé žijí v mnohých jiných typech bydlení – ubytovnách, penzionech, v kategoriích nejistého a nevyhovujícího bydlení. Riziko představuje také bydlení v podnájmu, zejména pro nízkopříjmové skupiny obyvatel, u kterých se častěji jedná o akceptované dlouhodobé řešení bytové situace bez možnosti získání vlastního bydlení nebo změny bydlení. Hrazení podnájmu (podnájemné) může znamenat značnou finanční zátěž a v kombinaci s často poměrně tvrdými podmínkami pro výpověď smlouvy může vyústit v náhlou ztrátu bydlení. Problémem je konceptualizace nájemního bydlení, která se vyznačuje z mnoha důvodů značnou nestabilitou, ke které přispívá nízká profesionalita menších investorů, menší nabídka servisu a jistoty pro bydlící osoby a nastavení smluvních vztahů. Situací, které představují hrozbu ztráty bydlení, je celá řada. Je proto potřeba nejen nabízet sociální či dostupné bydlení, ale rovněž usilovat o to, aby krizové situace, kterými domácnosti prochází, neústily ve ztrátu bydlení. Na místě je **vytvoření a zavedení programu prevence ztráty bydlení**, včetně aktivizace a rozvoje kompetencí osob ohrožených ztrátou bydlení a dalších nástrojů podporujících stabilitu v bydlení (např. mediace sousedských konfliktů).

Obdobné myšlení je potřeba aplikovat i na téma předlužení. Prevence se dá uplatnit v řadě okamžiků, které ústí ve vznik předlužení nebo v jeho prohlubování. S ohledem na závažné důsledky zadlužení je potřebné podporovat programy na oddlužení, řešit situace předlužení a zajistit **dostatečné a dostupné služby dluhového a finančního poradenství**. Samostatným tématem je snižování negativních dopadů exekucí ve firmách, pomoc zaměstnancům z pastí dluhů a exekucí. V tématu je potřeba osvěta, vzdělávání pracovníků pomáhajících profesí, ale i zvyšování finanční gramotnosti dospělých osob.

Prioritní oblast je zaměřena na podporu prevence u dospělých, důraz je kladen na podporu preventivních programů, které povedou ke zvýšení různých forem **gramotnosti dospělých**. Programy by měly prohlubovat finanční gramotnost, zdravotní gramotnost (preventivní péče, duševní zdraví) či informační gramotnost (orientace

v online prostoru včetně rozpoznání hrozeb v online prostoru, nakládání s informacemi, vyhledávání a vyhodnocování informací).

Dalším důležitým cílem je **posilování soudržnosti rodiny** (včetně předcházení problémům, konfliktům a krizím v partnerských vztazích). Důraz je kladen na zajištění kvalitního rodinného poradenství. Nezbytné je podporovat zvyšování a rozvíjení **rodičovských a výchovných kompetencí**, které přispějí k větší stabilizaci rodinného života. Podporovány mají být i různé podoby **svépomoci**, např. budování svépomocných skupin, které mají značný potenciál. Mezi jinými se objevují dvě kategorie, u nichž je potřeba prevence značná. Jedná se o seniory a mladistvé a mladé dospělé opouštějící ústavní výchovu nebo náhradní rodinnou výchovu. U seniorů se setkáváme s tím, že se ocitají v roli oběti různých forem násilí, a to i v rámci blízkých vztahů. Násilí v rodině mnohdy provází skutečnost, že často nebývá ze strany týrané osoby nijak řešeno. Senioři se nadále potýkají s problémem označovaným jako setkání se „šmejdy“ – souborem všemožných prodejních praktik, které provází manipulativní jednání, nátlak, ponižování, agrese. Senioři často nevědí, jak se projevům násilí bránit či se obávají se jakýmkoliv způsobem ozvat. Proto je potřebné rozvíjet aktivity, které povedou ke zlepšení jejich orientace v současném světě (např. zvyšování počítačové a finanční gramotnosti; rozpoznání podvodných praktik, včetně těch v online prostoru, schopnost bránit se násilnému jednání) a ke snížení rizika ztráty bydlení. Mladiství/mladí dospělí opouštějící ústavní výchovu nebo náhradní rodinnou výchovu se nemohou v období osamostatňování spolehnout na rodinné zázemí a při vstupu do dospělého života často selhávají. Nejsou si schopni nalézt zaměstnání či bydlení. Stávají se bezdomovci, uživateli návykových látek, páchají trestnou činností, provozují prostituci a jsou postiženi různými sociálními patologiemi. Ocitají se v systému sociální péče. Je potřeba předcházet jejich sociálnímu vyloučení a podpořit vzdělání, pracovní uplatnění, bydlení a získání ekonomické samostatnosti.

Specifické cíle:

B.2.1	Zavádění preventivních programů zvyšujících různé formy gramotnosti (finanční, zdravotní, informační)
B.2.2	Vytvoření a zavedení programu prevence ztráty bydlení a vystěhovávání nájemců
B.2.3	Podpora programů na oddlužení, řešení situace předlužení a zajištění dostatečných a dostupných služeb dluhového a finančního poradenství
B.2.4	Posilování soudržnosti a odolnosti rodiny, předcházení problémům, konfliktům a krizím v partnerských vztazích, rodinné poradenství
B.2.5	Zacílení prevence vůči rodičům a naplňování jejich rodičovské role, zvyšování a rozvíjení rodičovských a výchovných kompetencí
B.2.6	Využití potenciálu svépomoci, iniciace svépomocných skupin
B.2.7	Zavádění preventivních programů pro seniory – ochrana před na nich páchaným násilím
B.2.8	Podpora mladistvých a mladých dospělých opouštějících ústavní výchovu nebo náhradní rodinnou péči

Prioritní oblast B.3: Podpora prevence

PLÁN SOCIÁLNÍHO ZAČLEŇOVÁNÍ STATUTÁRNÍHO MĚSTA BRNA | 2022–2027

Popis prioritní oblasti

Předchozí dvě prioritní oblasti byly specificky zacíleny na podporu preventivních programů pro děti a mládež a pro dospělé. Tato prioritní oblast je zacílena na všeobecnou podporu prevence, zejména rozvoj preventivních služeb či programů, které reagují na příčiny sociálních problémů, jsou schopné předcházet sociálnímu selhávání a dosahovat v tomto ohledu zřejmých a prokazatelných výsledků. Řada sociálních programů klade důraz spíše na řešení důsledků jevů než na jejich předcházení. Problémem je, že období, které předchází tomu, než se objeví akutní poptávka po službách, není předmětem větší pozornosti. Systémový rozvoj a podpora služeb či programů, které by formou interdisciplinární spolupráce designovaly účinné aktivity, je nízká. Užitek by přinesl větší důraz na předcházení tomu, aby se lidé nestávali budoucími klienty služeb. To se týká např. celé škály sociálně-preventivních služeb a různých typů výchovných, vzdělávacích, sociálních či jiných programů určených k předcházení výskytu rizikového chování.

Cíle jsou vymezeny ve dvou oblastech – týkají se rozvoje a) systematických postupů v prevenci, b) konkrétních programů, služeb a témat.

Co se týká **systematických postupů v prevenci**, je obtížné si vůbec vytvořit přehled a analýzu nabídky preventivních programů a služeb, aby bylo zřejmé, jaké programy existují, jak jsou účinné, komu jsou nabízeny. Výchozím bodem k dalšímu plánování by mělo být zpracování potřebného přehledu stávající nabídky ve městě, který by měl být navíc aktualizován v čase. Podporovány by měly být organizace, které v oblasti prevence působí, měly by být vedeny k tomu, aby dokázaly preventivní programy dobře připravovat a reagovaly a působily na příčiny problémů, což se neobejde bez zvyšování kompetencí pracovníků v oblasti přípravy, navrhování, zlepšování a realizace preventivních programů/služeb. Podpořeno by mělo být další vzdělávání pracovníků v prevenci – v teorii, rozvoji „preventivního způsobu myšlení“, využívání konkrétních nástrojů, technik a metod. Jak se zdá, průřezovým tématem a současně i výzvou k řešení, je orientace prevence na rodinu jako celek, především na práci se vztahy a celkovém posilování resilience (odolnosti) rodiny, na posílení schopnosti rodinného systému vstřebat rušivé podněty nebo jim čelit. Má smysl podporovat služby, které dokážou rodinu změnami v jejich prostředí provázet. Chybí metody posilující rezistenci a adaptaci na úrovni domácností/rodin vůči změnám ve vnějším prostředí. Potřebné je cílené posilování schopnosti rodinného systému vstřebat rušivé podněty nebo jim čelit, popřípadě odolávat zátěžím, aby nedošlo ke zhoršení životní situace a ohrožení základních funkcí rodiny. Rozvíjet dovednosti rodiny, upevňovat svou schopnost úspěšně čelit výzvám života, podporovat vnitřní zdroje – sebeorganizaci, učení se a adaptaci na situaci. Zvýšení míry resilience vede ke zvýšení schopností lépe snášet obtížné situace s menšími dopady. Resilience představuje schopnost přecházet a zvládat změny na kvalitativně vyšší úrovni. Je protipólem zranitelnosti, klade důraz na samostatné zvládnání problémů. Služba by měla dokázat rozpoznat změny, které rodina může zvládnout, aniž by následoval propad či rozpad, rozvinout schopnost sebeorganizace a schopnost vybudovat a zlepšit vhodné podmínky pro učení a adaptaci. To vše se neobejde bez zajištění dostatečných kapacit sociálních služeb a návazných aktivit v oblasti bezpečnosti a prevence (služby terénních programů včetně různých forem poskytování, odborného sociálního poradenství v ambulantní a terénní formě, kontaktní centra včetně pojízdné formy poskytování, doléčovací služby, podpora psychologická, adiktologická, terapeutická včetně skupinové, právní, podpora peerů, online poradenství, zařazení inovativních forem práce s využitím online prostoru, probační programy a další přízpusobené specifickým potřebám) a šíření osvěty.

Vedle toho se v prevenci objevuje řada výzev týkajících se rozvoje **konkrétních programů, služeb, témat**. Specifické cíle se týkají rozvoje služeb sociální prevence a většího využití jejich preventivního potenciálu (zejména služeb SAS, NZDM, terénních

programů, nízkoprahové terénní práce). Pozornost bude kladena i na oběti trestných činů, stejně jako na téma latentní kriminality. Podporovány budou takové aktivity, které povedou ke zvyšování právního povědomí (potenciálních) obětí, stejně jako aktivity zaměřené na práci s pachatelem a oběťmi různých forem násilí/trestných činů, s ohledem na ty zvláště zranitelné. Podporováno by mělo být zaměření preventivních aktivit na následující oblasti: kyberprostor/kyber kriminalita; užívání návykových látek a téma nových druhů závislostí či situační prevence kriminality ve veřejném prostoru. S posledně jmenovaným souvisí i podpora zvyšování účinnosti a využití asistentů prevence kriminality a domovníků-preventistů. Rozvoj aktivit v oblasti kyberbezpečnosti zahrnuje monitorování rizik v online prostoru, odborné poradenství, terénní práci, krizovou linku. V rámci prevence má být rovněž podporováno začleňování peer programů a využití peer efektů. Rozvíjeny mají být terapeutické programy, včetně začleňování terapeutických a diagnostických prvků do služeb. Kromě výše uvedeného mají v oblasti prevence značný potenciál služby/aktivity zaměřující se na komunitu a komunitní práci, zejména ve spolupráci s veřejnými institucemi (např. práce s cizinci), participativní aktivity a s ohledem na aktuální situaci a rovněž téma rozvoje práce s cizinci ohroženými sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučenými.

Specifické cíle:

B.3.1	<p>Rozvoj systematických postupů v prevenci</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zpracování přehledu a analýzy nabídky preventivních programů a služeb ve městě a její pravidelná aktualizace - Vedení organizací k tomu, aby dokázaly preventivní programy dobře připravovat a reagovaly a působily na příčiny problémů, zvyšovat kompetence pracovníků v oblasti přípravy, navrhování, zlepšování a realizace preventivních programů/služeb - Zaměření prevence na rodinu jako celek, na práci se vztahy a posilování resilience rodiny, na posílení schopnosti rodinného systému vstřebat rušivé podněty nebo jim čelit - Podpora dalšího vzdělávání pracovníků v prevenci – v teorii, rozvoji „preventivního způsobu myšlení“, využívání konkrétních nástrojů, technik a metod - Zajištění dostatečných kapacit sociálních služeb a návazných aktivit v oblasti bezpečnosti a prevence, osvěta
B.3.2	<p>Rozvoj konkrétních programů, služeb, témat</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rozvoj služeb sociální prevence a využití jejich preventivního potenciálu (zejména služeb SAS, NZDM, terénních programů, nízkoprahové terénní práce) - Rozvoj práce s pachateli a oběťmi různých forem násilí, trestných činů - Podpora služeb zaměřených na komunitu, komunitní práce a otevření se veřejných institucí vůči komunitním programům - Rozvoj terapeutických programů, začleňování terapeutických a diagnostických prvků do služeb - Nastavení systému spolupráce a vzdělávání v oblasti prevence kybernetické kriminality - Začleňování peer programů a využití peer efektů v prevenci - Hledání řešení v oblasti latentní kriminality, zvyšování právního povědomí potenciálních obětí - Prevence užívání návykových látek a nových druhů závislostí - Zvyšování účinnosti a využití asistentů prevence kriminality a domovníků preventistů

	- Rozvoj situační prevence kriminality (veřejný prostor)- Rozvoj práce s cizinci ohroženými sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučenými

C. ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ A INTERVENCE

Prioritní oblast C.1: Zaměstnanost a zaměstnatelnost

Popis prioritní oblasti

Zajištění rovného přístupu k zaměstnání pro všechny skupiny obyvatel je nezbytným předpokladem boje se sociálním vyloučením. Podpora zaměstnanosti a zaměstnatelnosti ohrožených skupin obyvatel je důležitá jak z důvodu zajištění příjmu domácností a zabránění ohrožení chudobou, tak z důvodu samostatného sociálního fungování ve společnosti. Dlouhodobá nebo opakovaná nezaměstnanost přispívá k nárůstu materiální a sociální deprivace osob a ke zvýšení rizika jejich sociálního vyloučení a zároveň směřuje osoby sociálně vyloučené směrem k závislosti na sociálních dávkách.

Překážek pro vstup nezaměstnaných na trh práce je několik, např. nízká kvalifikace jedinců, často v kombinaci s nízkým vzděláním a nedostatkem praxe; ztrátou pracovních návyků (zejména u dlouhodobě nezaměstnaných osob); nestabilní životní situace jedinců (předluženost, nevhodné bydlení apod.); jejich nedostatečné kompetence (komunikační, sociální či pracovní kompetence) či neadekvátním očekáváním vůči zaměstnání. Bariéry pro vstup nezaměstnaných na trh práce se však objevují i na straně zaměstnavatelů, kde se lze setkat se stereotypy vůči některým uchazečům o zaměstnání (např. vůči osobám žijícím v SVL/osobám sociálně vyloučením ohroženým; osobám s OZP či cizincům); nízkou flexibilitou při vytváření specifických pracovních míst (zkrácené úvazky; pružná pracovní doba apod.) či nedostatečnými kompetencemi pro jednání s osobami v riziku sociálního vyloučení. Tyto a některé mnohé další faktory mohou vést k tomu, že někteří jedinci před vstupem na trh práce preferují účast v šedé ekonomice či setrvání v dávkovém systému.

Mezi žádoucí cíle patří vytváření podmínek pro zvyšování zaměstnanosti a uplatnění na trhu práce pro všechny cílové skupiny, které jsou na trhu práce obtížně uplatnitelné / znevýhodněné. Dále zvyšování zaměstnatelnosti prostřednictvím nabývání kompetencí nezaměstnaných osob, a to prostřednictvím specializovaného pracovního poradenství a individuální práce v kombinaci s dalšími systémovými podporami. Cílem je doplnit nedostatečné kompetence, získání nových znalostí a dovedností, které přispějí ke zvýšení uplatnění osob na trhu práce a k udržení se v získané pracovní pozici. Podporou poradenství pro zaměstnavatele a podporou při vytváření a udržování pracovních míst určených pro osoby obtížně uplatitelné / znevýhodněné na trhu práce lze dosáhnout vyšší zaměstnanosti a snížit bariéry pro jejich zaměstnávání.

Doporučení se vztahují zejména k **uplatňování individuálních forem práce s dlouhodobě nezaměstnanými a komplexního poradenství**. Součástí individuálně vedeného a cíleného poradenství by mělo být působení na motivační struktury, ale i přesné zjištění schopností a možností jedince, zjišťování individuálních potřeb, diagnostika, case management, analýza životní situace. Se stávajícími plošnými způsoby nepanuje spokojenost, efektivita je spojována především s individuálním přístupem zohledňujícím konkrétní životní situaci, problémy a potřeby. Poradenství by mělo být co nejvíce „šité na míru“ jednotlivých případů. Vyžaduje prostor pro individuální práci, schopnost porozumět případu, poznat ho a analyzovat životní situaci jedince (sociální situace, finanční situace, zdraví). Po poznání překážek lze začít odstraňovat bariéry, a to dvojnásobně – na úrovni jedince (např. dluhové poradenství, finanční a zdravotní gramotnost, kulturní bariéry, diskriminace) a na úrovni

systemu (práce se zaměstnavateli, podporovaná pracovní místa). Poradenství a podpora musí směřovat nejen k přípravě na zaměstnání (pracovní pohovor, sebeprezentace), ale i k adaptaci na novou pracovní pozici. Jedná se o kariérové poradenství, které může mít různé podoby (konzultace, koučing, peer podpora, socializace) a prostor pro jeho rozvíjení je již od raného věku. Mohou se mu více věnovat i firmy. Poradenství musí být koncipováno jako komplex činností, které se odvíjí od konkrétní životní situace a musí jedince provázet celým procesem, reflektovat jeho konkrétní potřeby, zohledňovat tempo pokroku, vytvářet podporu na míru a sledovat priority. Komplexnost spočívá v tom, že se jedná o balíček služeb, které mohou nabízet různí poskytovatelé podle své specializace. Poradenství musí klást větší důraz na intimitu a budování vztahu, odehrávat se v důvěrném prostředí.

Vytváření, přenos a **zavádění nových metod individuální práce** ke zvýšení zaměstnatelnosti (např. mladých osob) by mělo otevřít cestu ke hledání zmíněných individuálních způsobů práce s nezaměstnanými. Nabízí se zde přebírání dobrých praxí a zkušeností (metod) odjinud, třeba i ze zahraničí. Neobejdeme se bez podpory inovativních přístupů. Specifickou podporu si zaslouží **mladiství a mladí dospělí s rizikem** sociálního vyloučení, je zde celá řada témat k řešení (předčasné odchody ze vzdělávání, absence kariérového poradenství, nedostatečný kontakt se světem práce). Některé segmenty v kategorii mladých dospělých propadávají systémem, nemají žádnou motivaci k dokončení vzdělání, uplatnění se na trhu práce. Žijí v prostředí, kde je nezaměstnanost normou a nejsou orientovaní v tom, čeho by mohli nebo chtěli dosáhnout.

Kariérové poradenství by mělo být více včleněno do vzdělávacího systému a orientovat se již na žáky – děti mají málo příležitostí si utvářet představy o možných povoláních a profesích. Na systémové úrovni je stále prostor k odstraňování překážek pro zaměstnávání osob se zdravotním postižením/znevýhodněním.

Další výzvu představuje **rozšiřování kompetencí zvyšujících zaměstnatelnost osob – podpora při vstupu na trh práce a udržení se na něm**. Ta může mít různé podoby a obvykle bývá opomíjena, což zvyšuje míru opakované nezaměstnanosti. Lze pořádat stáže, zajišťovat nácviky, praxe, zajišťovat získávání návyků, pracovat s motivacemi, učit komunikaci se zaměstnavatelem, posilovat sebevědomí, rozvíjet sociální dovednosti). Do užitečného **rozpoznávání a zvyšování kvalifikace** lze zapojit i zaměstnavatele, nabízí se hledání možností, jak toto propojit třeba s kariérovým poradenstvím, které by mohla řada zaměstnavatelů zavádět a využívat.

Potřebné je nabízet možnosti na chráněném pracovním trhu. Nedostatečné kompetence společně se strukturálními podmínkami snižují efektivitu procesů umisťování osob na otevřený trh práce. **Vytváření pracovních míst s podpůrnými programy** je další oblastí, které musí být věnována adekvátní pozornost. Je spojena s nácviky dovedností, zřizováním chráněných pracovních, tréninkových, adaptačních či nízkoprahových míst, zařazováním podpůrných programů. I zde se musí jednat o systematickou práci, která zvýší účinnost programů hledání zaměstnání a uplatnění na trhu práce. Při vytváření a udržování míst a při adaptaci nových zaměstnanců by měli být **podporováni i zaměstnavatelé** (mentoring, adaptační procesy, vlastní kariérové poradenství, otevřená organizační kultura, příprava na přijetí osob s nižšími kompetencemi), což se specificky týká rovněž podpory sociálního podnikání. Významnou roli v podpoře chráněného pracovního trhu (podporovaná místa s doprovodným programem) mají mít zaměstnavatelé veřejných organizací.

Zmíněné poradenství se neobejde bez toho, aniž by byla zajištěna jeho dostatečná kvalita. Pozornost patří rozvíjení dovedností, znalostí a schopností pomáhajících osob, **podpoře poradenské role** vůbec. Týká se nejen tzv. měkkých dovedností, ale metod a technik práce, hodnocení výsledků, specifík práce se specifickými kategoriemi osob.

Specifické cíle:

C.1.1	Uplatňování individuálních forem práce s dlouhodobě nezaměstnanými a poradenství (motivace, diagnostika, zjišťování individuálních potřeb, case management, analýza životní situace)
C.1.2	Vytváření, přenos a zavádění nových metod individuální práce ke zvýšení zaměstnatelnosti (např. mladých osob)
C.1.3	Rozšiřování kompetencí zvyšujících zaměstnatelnost osob (stáže, nácviky, praxe, získávání návyků, motivace, komunikace se zaměstnavatelem, posilování sebevědomí, sociální dovednosti) – podpora při vstupu na trh práce a udržení se na něm
C.1.4	Odstraňování překážek pro zaměstnávání osob se zdravotním postižením/znevýhodněním
C.1.5	Rozpoznávání a zvyšování kvalifikace ve spolupráci se zaměstnavateli
C.1.6	Vytváření pracovních míst s podpůrnými programy (nácviky dovedností, chráněná místa, tréninková místa, adaptační místa, nízkoprahová místa, podpůrné programy)
C.1.7	Podpora zaměstnavatelů při vytváření a udržování míst a při adaptaci nových zaměstnanců (mentoring, adaptační procesy, vlastní kariérní poradenství, otevřená organizační kultura, příprava na přijetí osob s nižšími kompetencemi), podpora sociálního podnikání
C.1.8	Rozvíjení dovedností, znalostí a schopností pomáhajících osob – podpora poradenské role

Prioritní oblast C.2: Dostupné bydlení

Popis priority

Samostatnou prioritní oblastí je zvyšování dostupnosti bydlení a další rozvoj sociálního a dostupného bydlení. Reaguje na existující bytovou nouzi a další problémy v oblasti bydlení, jako je ohrožení ztrátou bydlení, nadměrné náklady na bydlení a nedostupnost bydlení. Hledání řešení vyžaduje jak legislativní změnu, tak i množství dílčích kroků, které je možné učinit na úrovni města. Je na co navazovat, neboť tématu byla věnována patřičná pozornost.

Získání vyhovujícího (standartního) a stabilního bydlení je důležitým předpokladem pro úspěšné sociální začlenění. Mnozí obyvatelé Brna čelí problému nedostupného bydlení, který se stává jedním ze závažných společenských témat, neboť se začíná týkat mnohem širšího spektra sociálních tříd. Zájem o sociální/dostupné či obecní/městské bydlení je značný.

Cílem v oblasti bydlení je vytvoření komplexního systému (sítě) služeb, který umožní zajištění vyhovujícího a stabilního bydlení pro obyvatele města. Nabídka dostupného bydlení a souvisejících služeb by měla odpovídat potřebám osob zranitelných na trhu s bydlením. Klíčovou a nedílnou součástí sociálního bydlení je sociální práce, která se bez patřičných kapacit a kompetencí sociálních a dalších pracovníků neobejde. Sociální práce je nezbytnou podmínkou pro funkční nastavení lokálních systémů sociálního bydlení.

V prioritní oblasti, kterou je zvyšování dostupnosti bydlení, je potřeba se věnovat rozvoji stávajícího systému sociálního a dostupného bydlení, zefektivnit existující služby či podporu v bydlení, sledovat, do jaké míry je potřeba dostupnost bydlení zajišťovat ve vztahu k proměnám vnějšího prostředí, a nakonec vytvářet prostor pro zavádění nových postupů pro zvyšování dostupnosti bydlení.

Rozvoj systému sociálního a dostupného bydlení předpokládá několik kroků. Potřebné je nastavení udržitelného systému kontinuální práce s osobami v bytové nouzi. V čase se zvyšuje počet bytů, v nichž je poskytována sociální podpora, zejména díky projektovým podporám. To vyžaduje, aby byl budován systém pomoci udržitelným způsobem a byly zpracovávány přehledy o potřebných kapacitách, které bude potřeba zajistit i po ukončení projektové podpory. Dynamický rozvoj dostupného bydlení, třeba v důsledku plánované legislativní úpravy, může v budoucnosti přinést problémy diskontinuity v poskytování potřebné podpory bydlícím osobám, což představuje riziko, na které se musíme připravovat zavčas. Vhodné je vypracovávat a aktualizovat přehled o potřebných kapacitách na úrovni města napříč všemi aktéry pomoci, model, který bude zachycovat objemy podpor (personální, finanční), které jsou nutné pro udržení funkčnosti systému pomoci/podpory v nezbytné míře. Součástí dlouhodobého plánu udržitelnosti sociálního /dostupného bydlení by měla být i charakteristika vzniklých expertních pozic, včetně popisu jejich kompetencí.

Rozvoj adekvátních kapacit sociálního a dostupného bydlení je další činností, která má dlouhodobější charakter a vyžaduje plánování. Nejedná se o „pouhé“ přijetí rozhodnutí o vyčlenění potřebné kapacity bytů pro sociální bydlení, ale i o dosažení konsensu mezi místními aktéry ohledně hledání rovnováhy mezi tím, kolik bytů bude pro sociální bydlení určeno, v jakých místech se budou nalézat, jaké domácnosti do nich budou umístěny. Alokační plán by měl počítat i s rezervami pro výjimečné situace a možnost domácnosti podle potřeby přemísťovat, pokud to bude v jejich zájmu. Výběr vhodných lokalit omezuje stávající rozmístění bytů ve vlastnictví města. Optimální nebývá ani dispoziční řešení bytů či jejich vybavení, které neodpovídá potřebám sociálního bydlení (větší opotřebení, vysoké stropy).

Práce s osobami v bytové nouzi, zejména při získávání a udržení si bydlení, vyžaduje lidské kapacity, přitom je potřebné zohledňovat specifika a potřeby bydlících osob, které se nalézají v různých životních situacích (rodiny s dětmi, osoby se závislostmi, osoby s duševním onemocněním, osoby bez zkušeností s péčí o byt, o samostatný způsob života, osoby přecházející z institucí, ústavní péče, aj.).

Zpracování schématu fungování krizového a nízkoprahového bydlení by mělo napomoci lépe reagovat na krizové situace, nabídnout potřebné kapacity a snížit práh pro vstup do zařízení, který je pro některé uchazeče příliš vysoký (např. podmínka bezdlužnosti, lékařská prohlídka), což je vytlačuje do jiných forem nevyhovujícího bydlení či na ulici. Větší podpora v krizových životních situacích a při přechodech mezi různými typy bydlení je na místě.

Potřeba je podporovat bytovou výstavbu, přitom hledat způsoby zapojení soukromého sektoru do ní, reagovat na skutečnost, že se bude zvyšovat i nedostupnost nájemního bydlení. Prostor pro zlepšení se týká rovněž oblasti prosazování rovného a snadnějšího přístupu ke komerčnímu bydlení, také při zapojení soukromého sektoru do sociálního bydlení.

Dalším tématem k řešení je **zefektivnění stávajících služeb/podpory v bydlení**. Důraz je kladen na péči o kvalitu sousedských vztahů a soužití v sociálním bydlení, které jsou důležité pro zachování legitimacy pomoci, ale i udržení domácností v bydlení v konkrétních místech. Vytvořené administrativní procesy, přestože pomáhají, můžou samy v podobě nezamýšlených důsledků vytvářet bariéry, které nejsou na první pohled viditelné. V rámci existujících procesů je stále prostor pro hledání možnosti zefektivnění

a urychlení procesů – zejména při podávání žádostí o byt a o prodloužení nájemní smlouvy. Při prodloužování nájemních smluv může nastat u příjemců sociálních dávek situace, kdy na ně ztratí nárok, a než se projedná prodloužení smlouvy, nejsou schopni znovu doložit bezdlužnost, aby mohli podepsat další smlouvu a dostat další dávky. Administrativní proces klade důraz na posuzování řady dokladů, což může vést k duplicitním schvalováním. Procesy by mohly být pružnější, občas trvají déle, než by situace vyžadovala, což snižuje efektivitu podpory bydlení.

Výzvou je zlepšení obrazu sociálního bydlení na veřejnosti. Sociální bydlení je často vnímáno negativně, u mnohých vzbuzuje obavy, případně vyvolává odpor v místech jeho provozování. Zde je potřeba neustálého otevřeného informování, zlepšení obrazu sociálního bydlení, prezentace příkladů dobré praxe. Téma informovanosti je významné – týká se rovněž aktérů systému pomoci a cílových skupin, které by měly být informované zejména v obtížných životních situacích, například v okamžicích prodloužování smluv, ztráty bydlení. V rámci komunikace a informovanosti sehrává významnou roli kontaktní místo pro bydlení, jehož potenciál lze využít.

Lidský faktor je velmi významným v rámci probíhajících procesů. Proto je vhodné věnovat dostatečný prostor pro rozvíjení kompetencí (v širokém slova smyslu) aktérů v oblasti podpory bydlení formou dalšího vzdělávání. Potřebné je zajišťovat odbornou podporu pracovníků působících v oblasti bydlení, a to různými způsoby (výměna zkušeností, stáže, metodická podpora, supervize, mentoring, nové metody práce).

Součástí rozvoje sociálního a dostupného bydlení by měla být trvalá reflexe vnějších podmínek, které mohou dostupnost bydlení zhoršovat. Doposud jsme se věnovali procesům, nesmíme ale opomenout, že je silně ovlivňují změny, které se odehrávají ve vnějším prostředí. To vede k potřebě tyto změny vnímat a **adaptovat na ně sociální a dostupné bydlení**. Jednou z těchto změn je potřeba přizpůsobit se rostoucím cenám energií. To se týká nejen lidského chování v oblasti spotřeby, ale i zavádění energeticky úsporných opatření v bydlení. Nevhodné formy vytápění a rostoucí výdaje za bydlení jsou rizikovým faktorem, kterému je potřeba se věnovat.

Při zajišťování dostupnosti bydlení se neobejdeme bez **zavádění nových postupů**. Inovace představují přínos pro zvyšování dostupnosti bydlení a přináší nová řešení. Ukazuje se, že jsou potřeba při hledání společných řešení, která se neobejdou bez spolupráce s městskými částmi. Zapojení městských částí do hledání a realizace řešení v oblasti dostupného bydlení (identifikace potřeb, možností a potenciálu městských částí) je výzvou. Další příležitostí je vytvoření sociální realitní agentury. Nabízí se převzetí praxe z jiných měst ČR, kde již funguje a přizpůsobení praxe sociální realitní agentury na místní podmínky. Nevyčerpané jsou možnosti spolupráce se soukromým sektorem v oblasti bydlení. Chybí představa, jak by bylo možné aktéry soukromého sektoru do sociálního/dostupného bydlení zapojit. Inspirací můžou být zahraniční zkušenosti. Existuje také prostor pro rozšíření stávající nabídky o alternativní formy bydlení (sdílené bydlení aj.).

Specifické cíle:

C.2.1	Zefektivnění stávajících služeb/podpory v bydlení <ul style="list-style-type: none">- Péče o kvalitu sousedských vztahů a soužití v sociálním bydlení- Hledání možnosti zefektivnění a urychlení procesu podávání žádostí o byt a o prodloužení nájemní smlouvy- Zlepšení obrazu sociálního bydlení na veřejnosti- Podpora informovanosti aktérů systému pomoci a cílových skupin- Rámcová harmonizace podmínek pro přidělení obecních bytů mezi městskými částmi
-------	---

	<ul style="list-style-type: none"> - Rozvíjení kompetencí aktérů v oblasti podpory bydlení formou dalšího vzdělávání, odborná podpora pracovníků
C.2.2	<p>Rozvoj systému sociálního a dostupného bydlení</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nastavení udržitelného systému kontinuální práce s osobami v bytové nouzi - Vytvoření dlouhodobého plánu udržitelnosti sociálního /dostupného bydlení - Rozvoj adekvátních kapacit sociálního a dostupného bydlení - Prosazování rovného a snadnějšího přístupu ke komerčnímu bydlení - Zpracování schématu fungování krizového a nízkoprahového bydlení, zajištění větší podpory v krizových životních situacích a přechodech mezi různými typy bydlení
C.2.3	<p>Adaptace dostupného bydlení na změny</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zavádění energeticky úsporných opatření v bydlení
C.2.4	<p>Zavádění nových postupů pro zvyšování dostupnosti bydlení</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zapojení městských částí do hledání a realizace řešení v oblasti dostupného bydlení (identifikace potřeb, možností a potenciálu městských částí) - Vznik sociální realitní agentury: převzetí a adaptace praxe sociální realitní agentury z jiných měst na místní podmínky - Identifikace možností zapojení soukromého sektoru do sociálního/dostupného bydlení - Rozšíření nabídky o alternativní formy bydlení (sdílené bydlení aj.)

Prioritní oblast C.3: Sociálně zdravotní pomezí

Popis prioritní oblasti

Vzhledem k tradičně rozděleným oblastem zdravotních a sociálních věcí v ČR a dvěma existujícím logikám a přístupům, je potřeba rozvíjet diskuzi o případných nedostacích sociálně-zdravotního pomezí. Oba systémy mnohdy sdílí stejného klienta a přistupují k němu ze svých zorných úhlů pohledu, což přináší na úrovni životů klientů obtíže. Mezery ve spolupráci a nízká provázanost sociálního a zdravotního systému mají za důsledek komplikovanější a časově i finančně náročnější přechod klientů mezi těmito segmenty péče. Potřebná je koordinace služeb pracovníků obou segmentů a mnohem lepší vzájemná informovanost. Bez ní hrozí osobám, které jsou na tyto systémy péče odkázány, sociální i zdravotní rizika.

Jedno z problematických témat se týká duševního zdraví. Veřejnost je o tématu duševního zdraví nedostatečně informována a duševně nemocní jedinci jsou ve společnosti stále stigmatizováni. Je tedy nutné změnit pohled veřejnosti na tuto oblast a s edukací začít už na základních školách. Kromě výše uvedeného se aktéři v oblasti duševního zdraví potýkají s nedostatkem kapacit některých služeb (zejména dětských psychiatrů a psychologů), s vysokou cenou některých služeb (zejména terapie) a s narůstajícím počtem mladistvých s psychickými problémy.

Cílem je postupně větší propojování sociálního a zdravotního sektoru, jehož výsledkem bude snadnější umísťování klientů do služeb/zařízení podle jejich individuálních potřeb. Potřebná je změna v obsahu a distribuci služeb na sociálně zdravotním pomezí za účelem zvýšení kvality života klientů dlouhodobé péče. To se neobejde bez zlepšení kooperace mezi jednotlivými aktéry. K tomu mohou přispívat vzdělání a připravení

pracovníci sociálních a zdravotních služeb, kteří budou schopni na problémy sociálně-zdravotního pomezí nahlížet komplexním pohledem. Zvýší se informovanost veřejnosti o tématu duševního zdraví, což povede k menší stigmatizaci duševně nemocných osob ve společnosti.

Podporovány budou takové aktivity, které povedou k optimalizaci a zvýšení dostupnosti péče na sociálně-zdravotním pomezí pro všechny obyvatele města. K tomu je nutná harmonizace postupů a způsobů řešení napříč sociálním a zdravotním sektorem v několika oblastech (např. v oblastech financování, řízení a organizace práce, ale také v oblasti rozvoje kompetencí a dovedností sociálních pracovníků/zdravotnického personálu). Právě poslední jmenované by mělo být zajištěno pomocí společného vzdělávání (třeba i stáží), kterého se budou účastnit sociální i zdravotní pracovníci napříč soukromým i státním sektorem.

Funkčně a legislativně propojený systém zdravotně sociálních služeb pro všechny věkové kategorie pacientů umožní individuální nastavení zdravotně sociálních služeb podle aktuálních potřeb pacienta/klienta. Má smysl podporovat aktivity, které povedou k umístění klientů/pacientů do služeb následné péče. Nezbytné je věnovat se rozvoji služeb v oblasti duševního zdraví. Právě duševní onemocnění stále představuje v očích veřejnosti stigma, proto je nutné se na toto téma podrobněji zaměřit a pomocí edukativních aktivit zvýšit informovanost. Kromě aktivit vedoucích ke zvýšení informovanosti budou podporovány i aktivity, které povedou k navýšení kapacit služeb v oblasti duševního zdraví. Potřebné je dále získat informace o míře dostupnosti zdravotní péče pro osoby se sociálním znevýhodněním.

Specifické cíle:

C.3.1	Propojování sociálního a zdravotního sektoru
C.3.2	Společné další vzdělávání zdravotních a sociálních pracovníků
C.3.3	Podpora umístění do následné péče
C.3.4	Rozvoj služeb v oblasti duševního zdraví
C. 3.5	Zpracování přehledu o míře dostupnosti zdravotní péče pro osoby se sociálním znevýhodněním

D. KVALITA A EFEKTIVITA SLUŽEB/PROGRAMŮ

Prioritní oblast D.1: Rozvoj kvality a efektivity služeb

Popis prioritní oblasti

Služby v oblasti sociálního začleňování mají být poskytovány v dostatečné kvalitě a sledována bude také jejich efektivita. Za službu v oblasti sociálního začleňování považujeme každou činnost, která podporuje sociální začleňování a uspokojuje potřeby aktérů sociálního začleňování. Bude docházet k zavádění nástrojů pro řízení kvality, modelů kvality a sledování efektivity tak, aby bylo doložitelné, že konkrétní výkony služeb jsou kvalitní a trvale pracují na zdokonalení svých procesů a výkonnosti. Organizace poskytující služby budou iniciovat procesy učení se a zdokonalovat procesy a služby – re-designovat je, případně navrhovat nové. Existuje řada modelů kvality, které lze do praxe služeb zavádět, systematicky a dlouhodobě je rozvíjet a zajišťovat jejich výslednou kvalitu.

Prioritní oblast podporuje organizace poskytující služby v tom, aby se orientovaly zejména na oblast potřeb klientů. Současně jim k tomu zajišťuje potřebné postupy, nástroje a podporu v takové podobě, aby se rozvíjely v souladu se svou jedinečností do podoby učících se organizací průběžně dosahujících kvalitních služeb a výkonnosti. Jedná se o vyvolání změny nikoliv shora, ale trpělivou aktivitou vycházející přímo z prostředí těch, kteří jsou sami motivováni kvalitu vytvářet – sledováním efektivity služeb prostřednictvím vyhodnocování pozitivního (či negativního) vlivu intervencí na klienta.

Priorita směřuje k tomu, že budou služby v oblasti sociálního začleňování poskytovány v dostatečné kvalitě a budou vyhodnocovat svou efektivitu, budou transparentní na veřejnosti, ponесou společenský užitek a budou schopny doložit vlastní přínos a pojmenovat dopady. Nebudou kolem nich vznikat pochyby a nejasnosti, budou schopné doložit, jak se věnují kvalitě služby a zlepšování vlastní výkonnosti. Rozvoj kvality je nezbytný, neboť služby sociálního začleňování musí být schopné reagovat na vysokou proměnlivost a dynamiku procesů ve společnosti, trvale působit ve stavu nepřetržité adaptace a zlepšování, rozvíjet schopnost lidí učit se. Kvalitní služba rovněž garantuje skutečnost, že se orientuje na potřeby svých klientů a je schopna obsloužit všechny obyvatele bez rozdílu. Cílem je vést poskytovatele služeb sociálního začleňování k zavádění nástrojů pro řízení kvality, implementaci modelů kvality a sledování efektivity tak, aby bylo doložitelné, že výkony služeb jsou kvalitní, schopné zdokonalovat své procesy a výkonnost a fungovat efektivně.

33

Specifické cíle:

D.1.1	Zavádění nástrojů řízení kvality poskytovatelů služeb sociální prevence a preventivních programů, zavádění modelů/metod kvality vycházejících přímo z potřeb klientů.
D.1.2	Zdokonalování procesů – re-designování programů prevence a dalších, navrhování nových potřebných služeb.

Prioritní oblast D.2: Vyhodnocování činností

Popis prioritní oblasti

Aktivity a programy sociálního začleňování bude provázet vyhodnocování a ověřování dopadů, zejména při jejich zavádění do praxe. Budou zahrnovat evaluace, jejichž smyslem bude poskytnout zpětnou a včasnou vazbu o účinnosti a dopadech aktivit vedoucích k sociálnímu začleňování, o nichž jinak nemáme přehled. Evaluace budou mít charakter evaluací procesních a dopadových. K aktivitám a programům budou vytvářeny evaluační plány a podávány důkazy o jejich výsledcích.

Prioritní oblast reaguje na skutečnost, že jsou velmi málo sledovány dopady programů či aktivit, jejichž smyslem je dosahovat sociálního začleňování. Nedochozí k porovnávání toho, co intervence přináší (například kontrolní skupiny), ani k ověřování dlouhodobějších a trvalejších dopadů. To může vést k pochybám a k následnému zpochybňování sociálního začleňování jako celku, včetně její potřeby a přínosu pro společnost. Chybí na základě předložení důkazů pojmenování toho, co je potřebné a efektivní. Postrádáme průkaznost přínosů aktivit, nemáme argumenty zakládající se na skutečné účinnosti. Cílem proto je do stávajících a plánovaných programů a aktivit sociálního začleňování včlenit procesní a dopadové evaluace, aby bylo evidentní, jakých výsledků dosahují a jaké přínosy mají. Potřebná je také větší vazba řešení na příčiny problémů a na existující data o vyloučení.

Specifické cíle:

D.2.1	Zavádění jednodušších forem hodnocení efektivity a dopadů služeb a programů do prostředí služeb sociálního začleňování
D.2.2	Realizace procesních a dopadových evaluací, veřejné šíření a sdílení jejich výsledků
D.2.3	Dosahování větší vazby na data a fakta, zavádění principů evidence ve službách (evidence-based přístup), větší vazba na data

Příloha č. 1 – Očekávání aktérů

V rámci prvního online setkání pracovních skupin byla zjišťována očekávání od nově vznikajícího Strategického plánu sociálního začleňování města Brna pro období 2022–2027.

Obrázek č. 1 zobrazuje odpovědi členů pracovní skupiny Bezpečnost a prevence. Členové této pracovní skupiny nejčastěji od strategického plánu očekávají *koordinovaný přístup a spolupráci*. Jako třetí nejčastěji uváděné spojení se objevovalo *komunitní práce*. Mezi dalšími odpověďmi zaznívalo např. *nastavení priorit; efektivní zapojení aktérů; propojení služeb; přehled o dalších aktérech; využití dobrých praxí; zapojení cílové skupiny; minimalizace slepých míst* či *řešení problémů SVL*.

Obrázek č. 1: Očekávání od Strategického plánu sociálního začleňování města Brna na období 2022-2027 u členů pracovní skupiny Bezpečnost a prevence

Wordcloud poll

Jaké je Vaše očekávání od vznikajícího plánu sociálního začleňování?

0 1 9

35

Stejnou otázku jsme položili i členům pracovní skupiny Bydlení a dluhy. Z obrázku č. 2 je patrné, že členové této pracovní skupiny od nově vznikající strategie nejčastěji očekávají *propojení aktérů*; *zvýšení informovanosti a důraz na prevenci*. Mezi dalšími častými odpověďmi zaznívalo *ukončení bezdomovectví*; *spolupráce* či *inovace*. Členové pracovní skupiny od strategie rovněž očekávají např. *zvýšení šance bydlet*; *změnu legislativy*; *systémové řešení*; *ukončení bytové nouze*; *snížení dluhů* či *vytvoření platformy spolupráce*.

Obrázek č. 2: Očekávání od Strategického plánu sociálního začleňování města Brna na období 2022-2027 u členů pracovní skupiny Bydlení a dluhy

Wordcloud poll

Jaké je Vaše očekávání od vznikajícího plánu sociálního začleňování?

0 2 1

Očekávání od Strategického plánu sociálního začleňování města Brna na období 2022–2027 jsme zjišťovali i u pracovní skupiny Rodina a zdraví. Z obrázku č. 3 je patrné, že členové této pracovní skupiny od nově vznikající strategie nejčastěji očekávají zlepšení *spolupráce*. Dalšími nejčastějšími odpověďmi bylo *navýšení kapacity služeb*; *prevence a síťování*. Mezi další očekávání patří např. *návaznost služeb*; *participace*; *stabilita* či *inovace*.

Obrázek č. 3: Očekávání od Strategického plánu sociálního začleňování města Brna na období 2022-2027 u členů pracovní skupiny Rodina a zdraví

U pracovní skupiny Zaměstnanost její členové od strategického plánu nejčastěji očekávají *inovaci a spolupráci*. Dále pak *konkrétnost; participaci či kooperaci*. V jednotkách případů pak očekávají např. *jasné definování problémů a příčin; vzhled do problémů a potřeb; pomoc s řešením problémů; efektivitu; aplikaci nových přístupů či přehled o sociální problematice v Brně*.

Obrázek č. 4: Očekávání od Strategického plánu sociálního začleňování města Brna na období 2022-2027 u členů pracovní skupiny Zaměstnanost

Příloha č. 2 – Důležité údaje

V rámci získání analytického přehledu v tématu jsme členy pracovních skupin vyzvali k tomu, aby uvedly maximálně tři údaje, které ve své oblasti působení považují za nejdůležitější. V pracovní skupině Bezpečnost a prevence (obrázek č. 6) jsou podle členů pracovní skupiny důležité údaje o vzrůstající agresi u dětí; informace o kapacitě služeb; údaje o kriminalitě mladistvých; údaje o zaměstnanosti; údaje o šikaně na školách; data o dostupnosti bydlení; data o násilí na dětech či údaje týkající se zdraví.

Obrázek č. 6: Statistické údaje, které členové pracovní skupiny Bezpečnost a prevence považují za nejdůležitější

Wordcloud poll

Uvedte maximálně tři údaje, které považujete v tématu za důležité.

0 1 4

40

Pro členy pracovní skupiny Bydlení a dluhy (obrázek č. 7) jsou důležitá zejména *data o počtech osob v bytové nouzi; údaje o počtech žadatelů o bydlení čekajících v pořadníku a data o počtu exekucí. Jako důležitá dále vnímají data o počtu schválených insolvencí; údaje o počtech vyplacených příspěvků na bydlení; údaje o výši nájemného; data vztahující se k inflaci; počty sociálních bytů či průměrná délka čekání na přidělení sociálního bytu.*

Obrázek č. 7: Statistické údaje, které členové pracovní skupiny Bydlení a dluhy považují za nejdůležitější

Wordcloud poll

Uvedte maximálně tři údaje, které považujete v
tématu za důležité.

0 1 6

počet schválených insolvencí Příspěvky na bydlení
zlepšení chování nájemců SB snížení dluhů soc.bytů
Zabydlení **žadatelé v pořadníku** co je "sociální byt"
inflace a nájemné

počet osob v bytové nouzi

udržení bydlení **počet exekucí** početné domácnosti
podpora lidí v soc. bytech
počet sociálních bytů řešení jistot vstupní náklady Limity exekucí
průměr. doba čekání na soc.byt

41

Členové pracovní skupiny Rodina a zdraví (obrázek č. 8) vnímají jako nejdůležitější údaje o počtech osob žijící v nevyhovujícím bydlení; údaje o počtech osob, pro které není dostupná zdravotní péče; údaje o chudobě; data o počtech segregovaných škol; údaje o využívání krizové péče; data o školní docházce dětí či údaje o pocitu bezpečí v Brně.

Obrázek č. 8: Statistické údaje, které členové pracovní skupiny Rodina a zdraví považují za nejdůležitější

Wordcloud poll

Uvedte maximálně tři údaje, které považujete v
tématu za důležité.

0 2 2

42

Příloha č. 3 – Výčet problémů podle pracovních skupin

Oblast bydlení a dluhy

Téma č. 1: Bydlení

Seznam problémů:

- Sociální/dostupné bydlení
 - o Nedostatek sociálních/dostupných bytů
 - Dílčí problémy: zvyšující se počet žadatelů o sociální/dostupné bydlení; nedostatek větších sociálních/dostupných bytů vhodných pro vícečlenné rodiny; špatný stav bytu po opuštění nájemcem (nutné opravy, nové vybavení – zvyšování finančních nákladů na provoz).
 - o Absence zákona o sociálním/dostupném bydlení
 - o Nedostačující počet sociálních pracovníků v sociálním/dostupném bydlení
 - o Administrativní zátěž na nájemníky v rámci žádosti o prodloužení nájemní smlouvy
 - o Dlouhý proces přidělení sociálního/dostupného bydlení konkrétní domácnosti (proces přidělení trvá několik měsíců, bytová nouze domácnosti se mezitím může zhoršit)
- Obecní/městské bydlení
 - o Vysoká cena nájmu
 - o Požadavky pronajímatele (bezdlužnost, trvalé bydliště, zaměstnání apod.) vedou k tomu, že tento typ bydlení je pro mnoho cílových skupin nedostupný
 - o Nedostatečný počet těchto bytů
 - o Každá městská část má nastavené jiné podmínky pro přidělení obecního/městského bytu
- Komerční bydlení
 - o Diskriminace určitých cílových skupin
 - o Chybí motivace majitelů k pronájmu svých nemovitostí určitým cílovým skupinám
 - o Nájemní smlouvy (nesrozumitelné, po podpisu smlouvy dochází k navyšování nájmu)
 - o Neregulace trhu s komerčním bydlením
 - o Vysoké kauce (v řádu několika nájmu) = vysoké vstupní náklady pro získání komerčního bydlení
- Zvyšující se počet osob v bytové nouzi
 - o Osoby v bytové nouzi musí žádat o sociální byty, jelikož na obecní/městské nedosáhnou (většinou kvůli dluhům), tím vzniká přetlak žadatelů o sociální/dostupné bydlení

- Zvyšující se počet osob v bytové nouzi vede k přeplněným kapacitám AD a ubytoven
- Ostatní problémy v tématu bydlení
 - Nedostupnost bydlení pro mladé dospělé, kteří opouštějí DD nebo pěstounské rodiny
 - Nedostatečná kapacita AD pro všechny cílové skupiny
 - Absence „sociální realitní agentury“
 - Nedostatečná prevence ztráty bydlení, zejména v komerčních nájmech
 - Nárůst cen energií včetně nárůstu záloh na energie
 - Notářské doložky

Téma č. 2: Dluhy

Seznam problémů:

- Nedostatečná finanční gramotnost
 - Jedinci se neorientují v dluhové oblasti
 - Finanční gramotnost chybí jako téma na základních školách
 - Málo preventivních programů (pro děti i dospělé)
- Předlužení domácnosti
 - Řešení dluhové situace nevýhodnými úvěry/půjčkami
 - Ztráta motivace k řešení dluhové situace
 - Nízké kompetence k řešení dluhové situace
 - Šedá zóna ekonomiky
 - Nemožnost získání obecního bytu
 - Strach přiznat problém veřejně (vnímání problému jako vlastní selhání) a říci si o pomoc
- Ostatní problémy v tématu dluhy
 - Finanční nedostupnost právního poradce, který by klientovi pomohl situaci řešit
 - Nízké příjmy, vysoké výdaje (zejména za bydlení a energie)
 - Snadná dostupnost nevýhodných úvěrů (s vysokým úrokem apod.)
 - Nedostatek pracovních úvazků v dluhových poradnách

Další problémy

- Kumulace problémů, které musí jedinci řešit
- Nedostatečné využívání Case managementu
- Situace ohledně války na Ukrajině
- Závislost klienta na sociální službě

- Nedostatek pracovních úvazků terénních programů (např. v rámci prevence bezdomovectví)
- Špatná komunikace sociálního bydlení na veřejnosti (nedostačující PR; chybějící strategie komunikace s veřejností, aby bylo sociální bydlení ze strany veřejnosti lépe přijímáno)
- Nedostatek pracovních úvazků v terénních i v ambulantních programech (problém nepružnosti Krajské sítě sociálních služeb)

Oblast zaměstnanost

Téma č. 1: Opakovaná/dlouhodobá nezaměstnanost

Seznam problémů:

- Některým jedincům se nevyplatí pracovat (Demotivace jedince pracovat)
 - o *Příčiny problému:* nízká kvalifikace jedince = minimální příjem; vysoké sociální dávky. Tato kombinace vede k tomu, že sociální dávky mohou být vyšší než příjem ze zaměstnání – nevyplatí se pracovat.
- Rekvalifikace
 - o *Dílčí problémy:* nedostatek rekvalifikačních kurzů, rekvalifikační kurzy nereagují na vývoj na trhu práce.
- Zvyšování kompetencí jedinců
- Snížená schopnost cílové skupiny udržet si zaměstnání
- Zaměstnávání cizinců
 - o *Dílčí problémy:* zaměstnavatelé nechtějí cizince zaměstnávat; někteří cizinci raději pracují na černo, kde mají výplatu na ruku, než aby se nechali zaměstnat na smlouvu/dohodu; nefunguje poradenství pro cizince (mentoring apod.); chybí propojení aktérů/sektorů (zaměstnavatelé, úředníci, pracovníci v přímé práci s klienty apod.), jehož výsledkem by byly legislativní změny.
- Chybí záchranná síť (program), který by se snažil zapojit zejména klienty s nízkým vzděláním do práce, např. ihned po ukončení vzdělávacího procesu
- Chybí individuální práce s uchazeči o zaměstnání

46

Téma č. 2: Stereotypy/diskriminace

Seznam problémů (témat)

- Předsudky zaměstnavatele k zaměstnávání určitých cílových skupin (cizinců, žen, seniorů, zdravotně postižených)
- Diskriminace Romů
 - o *Dílčí problémy:* nízká motivace diskriminovaných jedinců svou situaci řešit; obtížné rozlišit, zda se jedná o diskriminace ze strany zaměstnavatele nebo o nesplnění podmínek/požadavků na danou pracovní pozici ze strany uchazeče.
- Odmítavý přístup majority k integraci

Téma č. 3: Kvalifikace

Seznam problémů (témat)

- Neodpovídající kvalifikace
 - o *Dílčí problémy:* nízká kvalifikace (souvisí s nízkým finančním ohodnocením, vede k demotivaci jedince pracovat); příliš vysoká kvalifikace.
- Minimální vzdělání (nejčastěji pouze základní)
- Nedostatek praxe/předchozích zkušeností
- (Ne)uznávání dosaženého vzdělání u cizinců

- Rekvalifikační kurzy pro cizince – problémy s jazykovou bariérou
- Zvýšené bariéry pro získání rekvalifikací
- Chybějící kariérní poradenství na (základních) školách (rozdílná kvalita kariérního poradenství; funguje spíše formálně než prakticky)

Téma č. 4: Legislativa

Seznam problémů (témat)

- Nedostatek kvalitních nástrojů ke snížení nezaměstnanosti
- Chybějící legislativa k sociální ekonomice a sociálnímu podnikání
- Neprospojenost resortů
- Minimální důraz na aplikaci antidiskriminačních opatření
- Chybějící možnosti, jak individuálně pracovat s uchazeči o zaměstnání
- Téma exekucí (kvůli srážkám z exekucí se jedincům nevyplatí pracovat buď vůbec, nebo opravují v šedé ekonomice)

Téma č. 5: Osoby se zdravotním postižením

Seznam problémů (témat)

- Nedostatek vhodných pracovních míst pro OZP
- Neochota zaměstnavatelů k zaměstnávání OZP
 - o *Dílčí problémy:* neochota k zaměstnávání na zkrácený úvazek/na pružnou pracovní dobou; předsudky vůči zaměstnancům s OZP; neumí s touto skupinou pracovat (chybí primární informovanost pro zaměstnavatele, jak s cílovou skupinou pracovat, chybí sdílení informací, chybí metodiky).
- Chybí podpora sociálního podnikání včetně legislativní ukotvenosti sociálního podnikání
- Kumulovaný handicap uchazečů o zaměstnání
- Invalidní důchody III. stupně (legislativní neznalost ÚP a CSSZ – chybná představa toho, že kdo pobírá tento typ invalidního důchodu, nemůže pracovat)
- Nízká bezbariérovost veřejného i soukromého sektoru
- Pozdní/nepřavidelná docházka na pracoviště u zaměstnanců OZP
- Neschopnost školského systému/speciálního školství pružně reagovat na změny pracovního trhu

47

Téma č. 6: Sociálně vyloučené osoby/osoby sociálním vyloučením ohrožené

Seznam problémů (témat)

- Nedostatek nízkoprahových pracovních míst
- Nedostatek podporovaných a tréninkových míst
- Úřad práce
 - o *Dílčí problémy:* ze strany ÚP chybí individuální přístup k uchazečům o zaměstnání; neflexibilní systém rekvalifikací.

- Neefektivnost projektů ESF zaměřených na cílové skupiny z SVL/sociálně vyloučené osoby
 - o *Dílčí problém:* časová a byrokratická náročnost těchto projektů.
- Jedinci ze SVL/sociálně vyloučené osoby jsou zaměstnáváni pouze na nízkokvalifikovaných pracovních pozicích
 - o *Dílčí problémy:* to vede k prohlubování jejich sociálního vyloučení; ke ztrátě motivace pracovat; k účasti na šedé ekonomice.
- Téma sociálního podnikání
- Neochota zaměstnavatelů jedince z SVL/sociálně vyloučené osoby zaměstnat
 - o *Možné příčiny problému:* zaměstnavatel má vůči uchazečům předsudky; má s nimi předchozí negativní zkušenost; chybí mu motivace uchazeče z SVL/sociálně vyloučené osoby zaměstnat
- Segregace ve vzdělávacím systému (obyvatelé SVL/sociálně vyloučené osoby mají často minimální/základní vzdělání)

Téma č. 7: Kapacita podpurných/poradenských služeb

Seznam problémů (témat)

- Chybějící kariérní poradenství
- Nedostatečné kapacity služeb pro podporu zaměstnanosti
 - o *Dílčí témata:* zejména pro osoby 65+ (chtějí pracovat i v důchodu); dále pro mladé dospělé (chybějící podpora při přechodu ze školního prostředí do samostatného života).
- Nedostatečná spolupráce mezi zaměstnavateli, neziskovými organizacemi a samosprávou/státní správou

48

Téma č. 8: Zvýšené nároky při zaměstnávání osob se znevýhodněním

Seznam problémů

- Zvýšené nároky na zaměstnavatele (specifické nároky spojené se zaměstnáváním určitých cílových skupin, jako jsou OZP, cizince, osoby žijící v SVL)
- Zvýšené nároky na ostatní zaměstnance (majorita neví, jak pracovat s minoritou; jazykové bariéry)
- Zvýšené nároky na klienty (jazykové bariéry)

Téma č. 9: Projektové aktivity

Seznam problémů

- V rámci projektů často dochází k dublování aktivit/zaměření projektů na stejné cílové skupiny
- Řešitelům projektů jde často spíše o plnění indikátorů („vykazování čárek“), ke kterým se v projektu zavázali, než o reálnou pomoc klientovi
- „Všichni dělají všechno, ale nikdo nedělá nic pořádně“ – chybí komunikace a sdílení poznatků mezi samosprávou/státní správou, neziskovými organizacemi a zaměstnavateli

Téma č. 10: Bariéry ze strany zaměstnavatele

Seznam problémů

- Vyžadování čistého trestního rejstříku
- Nedůvěra vůči „netradičním“ uchazečům o práci kvůli předsudkům a stereotypům (zejména u následujících skupin: osoby žijící v SVL/osoby sociálním vyloučením ohrožené, dále osoby s OZP a cizinci)
- Nízká flexibilita zaměstnavatele ohledně nižších úvazků a pružné pracovní doby (zejména u následujících skupin: ženy s malými dětmi, osoby s OZP)
- Některé cílové skupiny pro zaměstnavatele nejsou atraktivní
- Neumí s některými cílovými skupinami pracovat
- Zaměstnavatelé očekávají „hotové zaměstnance“ (tedy takové, do kterých už dále nemusí investovat čas, peníze, další podporu v rámci adaptace apod.);
- Jazykové bariéry
- Absence bezbariérových prostor
- Obavy z ekonomických ztrát (zejména při zaměstnávání osob s OZP)
- Interpretace zákoníku práce (trvání na vyplácení mezd na účet zaměstnance)
- Chybí sociální odpovědnost firem.

Téma č. 11: Bariéry ze strany zaměstnance/uchazeče o zaměstnání

Seznam problémů

49

- Nepřipravenost uchazečů pro vstup do zaměstnání
- Neadekvátní očekávání uchazečů ohledně pracovního místa
- Ztráta pracovních návyků, zejména u dlouhodobě nezaměstnaných jedinců
- Chybějící praxe uchazečů o zaměstnání
- Nestabilní životní situace (dluhy, bydlení, péče o děti apod.)
- Neochota rekvalifikovat se
- Upřednostnění práce na černo/práce v šedé ekonomice, s čímž poté souvisí problém s dokládáním praxe při hledání dalšího zaměstnání
- Přesvědčení typu „nikdo mě nezaměstná“
- Nedostatek životních zkušeností při řešení problémů na pracovišti (zvládání konfliktu, vztah nadřízený podřízený apod.)

Téma č. 12: Bariéry ze strany samosprávy/státní správy

Seznam problémů

- Nízká podpora uchazečů o zaměstnání, např. formou rekvalifikačních kurzů
- Nedostatečně zmapovaná nabídka pracovních míst, zejména pro specifické cílové skupiny
- Nedostatečné sdílení informací o nabídce pracovních míst
- Politika zaměstnanosti není vhodně nastavena (např. sociální podnikání)

- Chybí kapacita a kompetence na individuální práci s klienty

Oblast bezpečnost a prevence

Téma č. 1: Kriminalita

Seznam problémů

- Kriminalita dětí a mládeže
 - o *Dílčí problémy*: nárůst závažnějších činů (dříve spíše krádeže, nyní častěji ublížení na zdraví); nedostatečná kapacita PMS; nedostatek preventivních opatření a preventivních/probačních programů.
- Kriminalita páchaná na seniorech
 - o *Dílčí problémy*: neustále nové hrozby, kterým senioři neumí čelit; přechod do online prostoru (s využitím podvodných telefonátů či emailů).
- Kyberkriminalita
 - o *Dílčí problémy*: problém je často podceňován.
- Latentní kriminalita
 - o *Dílčí problémy*: oběti, které útok nenahlásí, zůstávají bez pomoci; nízké povědomí veřejnosti o službách pomoci obětem trestných činů.
- Drogová kriminalita
- Nedostatek pracovníků Městské policie i Policie ČR, zejména z hlediska nočních hlídek
- Cizinci jako oběti trestných činů
 - o *Dílčí problémy*: ne vždy cizinci vědí, na koho se obrátit, pokud se stanou oběťmi trestných činů – neexistuje pro ně informační kampaň s informacemi, co mohou dělat a na koho se mohou obrátit; pracovní vykořisťování cizinců.
- Cizinci jako pachatelé trestné činnosti
 - o *Dílčí problémy*: někteří cizinci nechápou, proč se ocitli (opakovaně) ve vězení – zákony v jejich zemích původu jsou jiné, a ne vždy českým zákonům a českému právnímu systému rozumí.

51

Téma č. 2: Nedostatečná kapacita některých služeb

Seznam problémů

- Nedostatečná kapacita služeb pro oběti trestných činů
 - o *Dílčí problémy*: chybí psychologické služby pro oběti; služby jsou nedostupné v okrajových částech regionu.
- Nedostatečná kapacita krizových lůžek
- Nedostatečná kapacita azylových domů
- Nedostatečná kapacita služeb pro osoby v insolvenční (dluhové) poradny
 - o *Dílčí problémy*: malá spolupráce s ÚP; vznik a zánik těchto služeb je často vázán na projekty (skončí projekt, služba zanikne).
- Nedostatečná kapacita sociálního poradenství a terapií
- Nedostatek kapacit terénní a komunitní práce pro závislé osoby (např. Terapeutické centrum)

- Nedostatek kapacit služeb následné péče
- Nedostatečné kapacity NZDM (nedostatečné kapacity spíše terénní než ambulantní formy)

Téma č. 3: Návykové látky, závislosti

Seznam problémů

- Drogová závislost
 - o *Dílčí problémy:* postupně se stává normou; problém drogové závislosti na komerčních ubytovnách; aplikace drog ve veřejném prostoru (parky, zastávky MHD apod.).
- Návykové látky u mladistvých
 - o *Dílčí problémy:* snadná dostupnost alkoholu; tolerance alkoholu v očích veřejnosti; nevhodné trávení volného času dětí a mladistvých; závislost na nikotinu.
- Závislost na digitálních technologiích
 - o *Dílčí problémy:* nedostatečná prevence; využívání technologií pro trávení nejen volného času není ve většině případů nikým omezováno/regulováno; neuvědomování si závislosti; zlehčování závislosti; nedostatečná podpora závislých; zhoršení situace během přechodu na distanční výuku.
- Návykové látky jako odrazový můstek k dalšímu patologickému chování

Téma č. 4: Služby pro osoby se závislostí na návykových látkách

Seznam problémů

- Absence ambulantního denního programu
 - o *Dílčí problémy:* finanční náročnost; nespolupráce sociálních a zdravotních služeb.
- Absence pobytových služeb pro osoby pod vlivem alkoholu
- Spolupráce se soc. službami je podmíněna střízlivostí klientů
- Nedostačující kapacity nízkoprahových služeb pro uživatele drog a alkoholu (např. pro Kontaktní centrum v Brně a terénní programy)
- Chybí nízkoprahová detoxikační služba

Téma č. 5: Bydlení

Seznam problémů

- Nedostatečný počet sociálních/dostupných a obecných bytů
 - o *Dílčí problém:* pro osoby se závislostí jsou tyto služby nedostupné (závislost, dluhy).
- Malá motivace majitelů komerčních bytů pronajímat byty rizikovým cílovým skupinám
- Nedostatečná prevence ztráty bydlení
- Ztráta majetku u osob v bytové nouzi

- *Dílčí problém:* neexistence prostor, kde by si lidé po ztrátě bydlení mohli uložit věci.
- Nedostatek domovníků v bytových domech
- Negativní vliv lokality na životní styl

Téma č. 6: Násilí, agrese

Seznam problémů

- Agrese u dětí (slovní i fyzická)
 - *Dílčí problémy:* problém s respektováním autorit; vyskytuje se zejména u dětí žijících v SVL či na ubytovnách; děti znají agresi jako jediný prostředek k řešení konfliktu; zhoršení agrese po návratu dětí do prezenční výuky (distanční výuka přerušila vazby mezi spolužáky, nárůst šikany i kyberšikany).
- Násilí z nenávisti (často etnicky orientované)
- Nárůst domácího násilí
 - *Dílčí problémy:* dochází k narušení rodinných vztahů; jeden z rodičů jde často do výkonu trestu – propad rodiny i po finanční stránce; dítě může chování, které vidí v rodině, brát jako normu; domácí násilí v rodině často vede k nárůstu závislosti (jak u rodičů, tak v pozdějším věku u dětí); málo se pracuje s původcem násilí (malá kapacita služeb cílících na tuto cílovou skupinu).

Téma č. 7: Prostituce

Seznam problémů

- Dětská prostituce/prostituce mladistvých
 - *Dílčí problémy:* často k ní vede drogová závislost; nízká sebeúcta mladých dívek.
- Vzrůstající počet případů pohlavně přenosných chorob
- Zneužívání bezmoci cizinců/uprchlíků (nabídka ubytování pro ženy/ženy s dětmi výměnou za sexuální služby)

Další problémy:

- Nedostatečná ukotvenost pozice peer konzultantů
- Viktimizující jednání členů policejního sboru
- Záškoláctví
- Malá interdisciplinární spolupráce (policie, zdravotní sektor, sociální sektor, justice, neziskové organizace, odbory apod.)
- Rušení smluv/dohod v průběhu realizace projektu (zejména u pozic asistent prevence kriminality)
- Nedostupnost některých služeb pro cizince (např. při řešení domácího násilí apod.)
- Málo preventivních programů na téma sebepoškozování a poruch příjmu potravy
- Chybějící krizové plány jak pro města, tak pro kraje (např. uprchlická krize v důsledku válečných konfliktů, ekologické katastrofy apod.)

Oblast rodina a zdraví

Téma č. 1: Sociálně-zdravotní pomezí

Seznam problémů

- Nedostatečná spolupráce mezi soc. a zdrav. zařízeními
- Chybí legislativní kroky k provázanosti soc. a zdrav. oblasti
- Rozdílné financování soc. a zdrav. služeb
- Nedostatek sociálně-zdravotních pracovníků
- Podhodnocené kapacity služeb, zejména těch sociálních

Téma č. 2: Sociálně aktivizační služby (SAS)

Seznam problémů

- Nedostatečný počet SAS v Brně, zejména SAS pro rodiny s dětmi
- Nedostatek úvazků ve službě SAS
 - o *Dílčí problémy:* ukončení financování z Evropských projektů
- Financování služby SAS
- Nastavení Krajské sítě sociálních služeb (včetně počtu SAS) nereaguje na aktuální potřeby cílové skupiny

Téma č. 3: Prevence

Seznam problémů

- Nedostatek preventivních programů, zejména těch pro rodiny s dětmi
- Nedostatek preventivních programů na školách
 - o *Dílčí problém:* málo sociálních pedagogů a preventistů na školách
- Preventivní programy na školách se dostávají pouze k dětem, nedostávají se dál k rodinám („zůstávají za zavřenými dveřmi, nedostanou se do společnosti“)
- Minimální spolupráce škol a neziskového sektoru v oblasti prevence
- Málo preventivních programů cílících na téma online prostoru
- Málo preventivních programů týkajících se finanční gramotnosti
- Málo preventivních programů o drogové problematice
- Nedostatek kapacit služeb zaměřujících se na preventivní práci s rodinami
- Nedostatek financí na prevenci
- Nízká propagace a informovanost o prevenci/preventivních programech
- Chybějící preventivní programy v azylových domech (preventivní programy zaměřené na zdravý životní styl, drogovou problematiku apod. – chybějí programy, které by se zaměřovaly na práci s rodinou jako s celkem)
- Nepropojenost a nekomunikace resortů (některé preventivní programy spadají pod resort školství, jiné například pod MPSV apod.)

- Preventivní programy nejsou cíleny na cizince (chybí interkulturní kompetentnost programů, preventivní programy nejsou jazykově uzpůsobeny cizincům apod.)

Téma č. 4: Finanční problémy

Seznam problémů:

- Vysoká míra zadlužení, exekuce
 - o *Dílčí problémy:* ztráta motivace pracovat; nemožnost získání městského bytu.
- Šedá zóna ekonomiky
 - o *Dílčí problémy:* nízké/žádné starobní důchody.
- Spoléhání se na dávkový systém
- Finanční negramotnost
- Nedostatek preventivních programů cílících na finanční gramotnost
- Dluhy čerstvě zletilých osob
- Snadná dostupnost půjček/úvěrů od nebankovních společností/s vysokým úrokem

Téma č. 5: Rodiny v nepříznivé sociální situaci

Seznam problémů:

- Školní docházka dětí
 - o *Dílčí problémy:* nedostatečná podpora rodiny (vzdělání není vnímáno jako důležité); rodiče tlačí na děti, aby studovaly co nejkratší dobu (následně šly do práce nebo se přihlásily na úřad práce a pobíraly dávky); rodinám chybí kompetence dlouhodobě plánovat; diskriminace ve vzdělávání (problém umístění dětí z SVL do „běžných“ škol).
- Patologické jevy v rodinách
 - o *Dílčí problémy:* závislosti rodičů/děti; trestná činnost rodičů/děti; domácí násilí; ústavní výchova; vliv lokality; nedostatek preventivních programů.
- Nedostatečný prostor pro rozvoj dítěte v rodině
 - o *Dílčí problémy:* Nevhodné bydlení (dítě nemá vlastní prostor, kde by mohlo studovat); rodiče nemají čas se dětem věnovat; nízká informovanost dětí o NZD; rodiče nerozumí probíranému učivu = nemohou dětem pomáhat s výukou.
- Rodiče ohrožují zdravý vývoj dítěte
 - o *Dílčí problémy:* závislosti rodičů; nestabilita rodinného zázemí (střídání partnerů, časté stěhování); nedostatek terénních a NZD služeb; minimální komunitní práce.
- Chybí komplexní práce s rodinou jako s celkem
 - o *Dílčí problémy:* chybí komplexní poradenské služby; nastavení soc. služeb (soc. služby musí uzavírat smlouvy s jednotlivci na základě osobních cílů).
- Oslabená funkce rodiny ve společnosti

Téma č. 6: Bydlení

Seznam problémů:

- Chybějící zákon o sociálním bydlení
- Nedostatek sociálních/dostupných bytů pro rodiny
- Absence sociálního/dostupného bydlení pro klienty opouštějící pobytové služby
- Nepřehledný systém podávání žádostí o obecní a sociální/dostupné byty
 - o *Dílčí problém:* odlišné podmínky jednotlivých městských částí pro získání obecního či sociálního/dostupného bytu.
- Kauce v obecních bytech
- Vyžadování bezdlužnosti vůči městu/městské části při žádosti o obecní byt
- Nevyhovující stav ubytoven
- Nedostatečná kapacita azylových domů
- Omezený počet krizových bytů
- Zcela chybějící služba azylové domy pro rodiny s dětmi (dochází k dělení rodiny)
- Nedostatečná prevence ztráty bydlení
- Prostorová segregace, která vede ke vzniku SVL
- Nedostupnost/nedosažitelnost komerčního bydlení
- Problémy (bariéry) na straně domácnosti
 - o *Dílčí problémy:* chybějící finanční gramotnost; zadluženost; nedostatečné kompetence rodin k samostatnému fungování.
- Nevyhovující bydlení ovlivňuje vše ostatní

56

Téma č. 7: Duševní zdraví

Seznam problémů

- Stigmatizace duševně nemocných ve společnosti
- Nedostatečná edukace o tématu duševní zdraví
 - o *Dílčí problémy:* absence prevence/preventivních programů na toto téma.
- Opomíjení tématu na školách
 - o *Dílčí problém:* nedostatek školních psychologů a výchovných poradců na školách.
- Nedostatečná kapacita služeb, zejména těch dětských
- Nedostatek odborníků (někteří odborníci spadají pod resort školství, jiní do resortu zdravotnictví, jiní pod resort MPSV, ale ani tak nejsou kapacity dostatečné)
- Duševní zdraví cizinců (nedostatek odborníků schopných pracovat s cizineckou komunitou, chybějící interkulturní kompetence odborníků)
- Vysoká cena služeb (zejména terapie)

- *Dílčí problém:* služby jsou tak nedostupné zejména pro klienty sociálních služeb a osoby žijící v SVL.
- Absence multidisciplinární spolupráce (zejména soc. a zdrav. služeb)
- Vliv pandemie Covid-19 – nárůst problémů u všech cílových skupin
- Rodiny žijící v SVL
 - *Dílčí problémy:* narůstající počet mladistvých s psychickými problémy; problém s pravidelnou docházkou k odborníkovi; chybí kompetence oslovit/vyhledat odborníka; obyvatelé SVL jsou nedostatečně informováni o problematice duševního zdraví

Téma č. 8: Zdravotní (lékařská) péče

Seznam problémů

- Neinformovanost některých osob/skupin o důležitosti preventivních návštěv u lékaře
- Absence preventivních prohlídek dětí
 - *Dílčí problémy:* nedostatek pediatrů; matky to často nepovažují za důležité.
- Nedostatek specializovaných lékařů
- Špatný přístup obyvatel SVL k lékařské péči
 - *Dílčí problémy:* lékaři často pacienty nepřijímají z etnických důvodů (mají předsudky), ale uvádí, že nemají volné kapacity.
- Nedostupná zdravotní péče pro lidi bez domova
 - *Dílčí problémy:* nejsou registrováni u žádného praktického lékaře; nevyužívání preventivní vyšetření; nemají potřebné léky; problémy s pojištěním.
- Zdravotní pojištění u cizinců (ne všichni cizinci mají přístup k veřejnému zdravotnímu pojištění, soukromé zdravotní pojištění není dostatečné a nemají ho všichni cizinci)
- Chybějící údaje/data o počtech osob z SVL/cizinců, kteří potřebují lékařskou péči (ve spojitosti s „voláním po lékaři pro chudé“)
- Pouliční medicína
 - *Dílčí problémy:* Kdo by ji měl poskytovat? Jakou formou? Nejsou definovány cíle; nekoordinovaný přístup.

Zpracoval SocioFactor s.r.o.

Daliborova 631/22, Ostrava–Mariánské Hory, 709 00

Vydal Magistrát města Brna

Vyšlo v roce 2022

PLÁN SOCIÁLNÍHO ZAČLEŇOVÁNÍ STATUTÁRNÍHO MĚSTA BRNA | 2022–2027

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

(návrh)

Akční plán na období 2022-2024

Plán sociálního začleňování statutárního města Brna 2022-2027

Lokální partnerství statutárního města Brna

Srpen 2022

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Agentura
pro sociální začleňování

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost v rámci projektu „Systémové zajištění sociálního začleňování“, registrační číslo projektu: CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_030/0000605

Obsah:

Seznam zkratk.....	3
Úvod.....	4
1 Představení plánu	5
1.1 Zařazení plánu do řešené problematiky v rámci územního celku.....	5
2 Analytická část	5
2.1 Představení územního celku	5
2.2 Charakteristika sociálního vyloučení	7
2.2.1 Index sociálního vyloučení	8
2.3 Místní síť a její financování.....	10
2.4 Vyhodnocení předchozího plánovacího cyklu.....	12
3 Strategická část.....	16
3.1 Vymezení cílové skupiny	16
3.2 Opatření – prioritní oblast bydlení.....	19
3.3 Opatření – prioritní oblast dluhy.....	24
3.4 Opatření – prioritní oblast rodina a zdraví.....	27
3.5 Opatření – prioritní oblast zaměstnanost.....	36
3.6 Opatření – prioritní oblast bezpečnost a prevence	42
3.7 Kontextové indikátory	46
4 Implementační část	48
4.1 Řídící struktura implementace	49
4.2 Analýza rizik a nastavení řízení rizik.....	50
4.3 Sledování, vyhodnocování a revize plánu sociálního začleňování	51
4.3.1 Monitoring dopadů realizace plánu.....	51
4.4 Financování plánu sociálního začleňování	52
4.4.1 Přehled financování plánu	52
4.4.2 Čerpání z prostředků alokovaných na KPSV 2021+	55

Seznam zkratk

IROP – Integrovaný regionální operační program
KPSV+ – Koordinovaný přístup k sociálnímu vyloučení plus
OPZ+ – Operační program Zaměstnanost plus
ASZ – Odbor (Agentura) pro sociální začleňování Ministerstva pro místní rozvoj
MMB – Magistrát města Brna
NNO – Nestátní nezisková organizace
CS – cílová skupina
SVL – sociálně vyloučená lokalita
VŠ – vysoká škola
SŠ – střední škola
ZŠ – základní škola
MŠ – mateřská škola
JMK – Jihomoravský kraj
SPSZ – Strategický plán sociálního začleňování
ESIF – Evropské strukturální a investiční fondy
OPZ – Operační program zaměstnanost
OP VVV – Operační program věda, výzkum, vzdělávání
KPSVL – Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám
LSZ – Lokální síť zaměstnanosti
PSZ – Plán sociálního začleňování města Brna 2022-2027
ETHOS – Evropská typologie bezdomovství a vyloučení z bydlení
SVP – specifické vzdělávací potřeby
OZZ – osoby zdravotně znevýhodněné
OZP – osoby se zdravotním postižením
SAS – sociálně aktivizační služba
NZDM – nízkoprahové zařízení pro děti a mládež
ÚP – Úřad práce
CTI – Critical time intervention
IPS – Individuální umístění a podpora zaměstnanců

Úvod

Akční plán na období 2022-2024 je v pořadí prvním prováděcím dokumentem Plánu sociálního začleňování statutárního města Brna 2022-2027. Plán sociálního začleňování a Akční plán by měly sloužit jako nástroj pro snižování míry sociálního vyloučení na území města Brna. Tvorba dokumentů probíhala ve spolupráci s odborníky a aktéry v oblasti sociálního začleňování tak, aby jejich realizace byla založena na konkrétních naplnitelných cílech a opatřeních. Akční plán cílí na konkrétní rozvoj v oblastech bydlení a dluhů, rodiny a zdraví, zaměstnanosti či bezpečnosti a prevence. V případě inovací se snaží využít osvědčené postupy jak z domácích, tak zahraničních zdrojů. Finanční prostředky na realizaci Akčního plánu budou čerpány primárně z operačních programů Ministerstva pro místní rozvoj ČR a Ministerstva práce a sociálních věcí ČR, případně z národních zdrojů Ministerstva vnitra ČR či jiných dotačních titulů. Akční plán je koncipován na 3 roky (období 2022–2024), v průběhu realizace bude evaluován a případně budou přijímána potřebná opatření a úpravy dle aktuální situace a stavu.

1 Představení plánu

Součástí Plánu sociálního začleňování s platností 2022-2027 budou i dva prováděcí tříleté dokumenty Akční plány, které budou pro příslušné období konkretizovat cíle, odpovědnosti aktérů a alokační zdroje. Obsahově budou dokumenty zaměřeny komplexně na všechny dotčené oblasti sociálního začleňování. První Akční plán pro roky 2022-2024 bude předložen k projednání společně s Plánem sociálního začleňování, druhý Akční plán pak bude předložen k projednání v roce 2023-2024.

1.1 Zařazení plánu do řešení problematiky v rámci územního celku

Problematika sociálního začleňování i spolupráce s Agenturou je z úrovně politických představitelů řízena náměstkem primátorky v oblasti investic, dopravy, implementace evropských fondů a sociálních služeb, z úrovně Magistrátu města Brna zástupci Odboru sociální péče MMB. Lokální partnerství, jako stálý koordinační, poradní a iniciativní orgán v oblasti začleňování sociálně vyloučených obyvatel a obyvatel sociálním vyloučením ohrožených a prevence vzniku sociálního vyloučení zřizuje Rada města Brna. Jedná se o širokou expertní skupinu, která zajišťuje participaci na činnosti a výstupech spolupráce územního celku s Agenturou, nestátními neziskovými organizacemi, dalšími aktéry a jejich následném vyhodnocování. Tvoří ho zástupci územního celku, odborů Magistrátu města Brna, vybraných příspěvkových organizací města Brna, vzdělávacích, bezpečnostních, zdravotnických institucí a organizací a další zástupci různých organizací a institucí zajišťujících poskytování služeb a realizaci aktivit pro sociální začleňování v územním celku, zástupci Agentury.

2 Analytická část

2.1 Představení územního celku

Statutární město Brno je počtem obyvatel i rozlohou druhým největším městem České republiky. Je centrem Jihomoravského kraje, krom toho je i důležitým místem soudní moci ČR. Přímo v Brně a jeho nejbližším okolí (Brno – venkov) se soustředí střední i větší firmy, což je plně v souladu s důrazem na rozvoj školství a vzdělávání ve všech jeho úrovních (ZŠ, SŠ, VŠ).

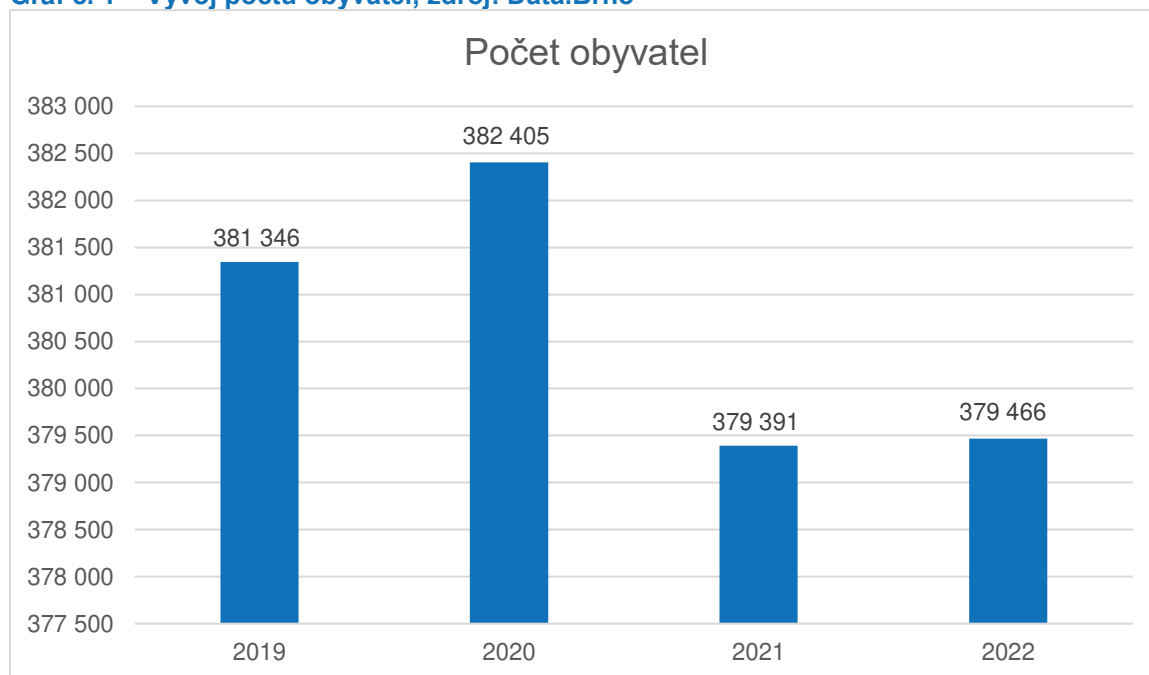
Současná rozloha města je 230,2 km². Statutární město Brno je rozděleno do 29 městských částí. Na počátku roku 2022 žilo v Brně 379 466 obyvatel, přičemž ženy tvoří cca 52 % obyvatel města a muži cca 48 %. Tento počet je každý den navýšen řádově o 100–160 tis. dalších osob, které na území Brna jezdí za zaměstnáním či vzděláním. V metropolitní oblasti Brna žije asi 700 000 obyvatel. Podobně jako v jiných městech i zde dochází ke stěhování osob v produktivním věku do blízkého okolí, čímž dochází k umenšování počtu osob žijících v metropoli a zároveň s tím k průměrnému navyšování stáří populace žijící v Brně.

Mapa č. 1 - Rozdělení Brna do městských částí

Obrázek č. 1 - Rozdělení Brna do městských částí, zdroj: poznavamesvet.cz

Graf č. 1 – Vývoj počtu obyvatel, zdroj: Data.Brno

2.2 Charakteristika sociálního vyloučení

Sociální vyloučení

Pod pojmem sociální vyloučení chápeme proces vylučování lidí nebo skupin lidí na okraj společnosti, do chudoby a izolace. Tento způsob vyloučení se projevuje na různých úrovních, např. sociální, prostorové, ekonomické či symbolické. Sociálně vyloučení se nacházejí v situaci, kdy mají **ztížený přístup ke zdrojům** běžně dostupným většině obyvatel, zároveň s tím se snižuje jejich schopnost udržovat sociální kontakty s obyvateli mimo situaci sociálního vyloučení a možnosti participace na organizaci sociálního života a účasti v rozhodování. Se sociálním vyloučením je často spojena určitá míra **stigmatizace** ze strany většinové společnosti, která může izolaci ještě prohlubovat.

Sociální vyloučení se vyznačuje různými charakteristikami, které se v různých lokalitách vyskytují s různou intenzitou. Společná všem lokalitám a jejich obyvatelům je však skutečnost, že se potýkají s **několika zásadními existenčními problémy zároveň**, a tudíž jejich řešení, které by směřovalo k vymanění se ze stavu sociální exkluze, je natolik obtížné, že je pro sociálně vyloučeného takřka nedosažitelné bez vnější pomoci.

Základními indikátory sociálního vyloučení je materiální chudoba, dlouhodobá nezaměstnanost, závislost na státní podpoře, nízká kvalita a nejistota v bydlení, ztížený přístup ke kvalitnímu společnému vzdělávání, vysoká míra zadlužení, výskyt rizikového chování a kriminality a vysoká míra migrace. Jednotlivé ukazatele samy o sobě sociální vyloučení nezakládají. Je to teprve jejich kombinace, která zasaženým jedincům či rodinám brání v integraci či plnohodnotném životě a na různých úrovních je vylučuje ze společnosti. Každý z uvedených aspektů sociálního vyloučení může být v různých lokalitách a u různých jejich obyvatel zastoupen v jiné míře. Různé kombinace intenzity těchto jevů pak vytváří charakter jednotlivých lokalit, které se stejně jako lokální kontext mnohdy výrazně liší.

Pokud dochází k vyšší koncentraci osob s kombinací několika nebo všech výše zmíněných ukazatelů, hovoříme o **sociálně vyloučené lokalitě** (SVL). Sociálně vyloučené lokality obvykle vznikají působením systémových aktérů či tržních mechanismů. Při jejich vzniku lze sledovat vnější příčiny tohoto procesu, jako jsou zákonné normy, tržní mechanismy a stanoviska zbytku společnosti i faktory vnitřní, mezi něž se řadí např. životní styl samotných sociálně vyloučených, které se často mezigeneračně reprodukuje. Specifickou roli v sociálním vyloučení hraje etnicita. V českém kontextu se pak jedná o etnicitu romskou. Je však nutné důrazně se vyhradit proti zaměňování pojmu sociální vyloučení s příslušností k romskému etniku. Výše uvedený popis fenoménu sociálního vyloučení jasně dokládá, že stav vyloučení ze společnosti může postihnout kohokoliv, nehledě na jeho etnickou příslušnost. Tomu také odpovídá zacílení intervencí Agentury pro sociální začleňování.

Bližší informace ohledně sociálního vyloučení na území města Brna popisuje příloha č. 1 Základní analýza sociálního vyloučení na území města Brna.

Socioekonomický kontext Brna a vývoj rozsahu sociálního vyloučení v Brně popisuje také Evaluační zpráva Brno, 2021 (Knižková)¹.

¹ *Evaluační zpráva Brno*. ASZ, 2021. Dostupné z [Microsoft Word - EZ_Brno_4_fin_pro_ÁYO \(socialni-zaclenovani.cz\)](#)

2.2.1 Index sociálního vyloučení

Celkový rozsah sociálního vyloučení v Jihomoravském kraji²

Celkový rozsah sociálního vyloučení je vyjádřený prostřednictvím indexu sociálního vyloučení a jeho 30bodové škály. Index na úrovni obce tedy může nabývat hodnoty 0 (nejnižší nebo žádné zatížení sociálním vyloučením) až 30 (velké zatížení sociálním vyloučením). Z důvodu přehlednosti používáme v této sekci prezentaci hodnot indexu ve čtyřech kategoriích: 0 až 1 bod, 2 až 7 bodů, 8 až 11 bodů a 12 až 30 bodů.

Celková situace obcí ČR v roce 2018 byla následující: 3 344 obcí obdrželo 0 až 1 bod, 2 395 obcí 2 až 7 bodů, 300 obcí 8 až 11 bodů a 219 obcí 12 až 30 bodů. Z hlediska celkového počtu obcí v ČR tak skórovalo 53,4 % obcí v kategorii 0 až 1 bod, 38,3 % obcí v kategorii 2 až 7 bodů, 4,8 % obcí v kategorii 8 až 11 bodů a 3,5 % obcí v kategorii 12 až 30 bodů.

Při zaměření se na obce JMK, jichž je celkem 673, 360 obcí obdrželo 0 až 1 bod, 282 obcí 2 až 7 bodů, 21 obcí 8 až 11 bodů a 10 obcí 12 až 30 bodů. Rozdíl podílu obcí dle kategorií indexu JMK vůči celkovému stavu v ČR ukazuje, že zatížení JMK bylo menší – obce s 8 a více body tvořily v případě JMK 4,6 % ze všech obcí, zatímco v případě ČR 8,3 % ze všech obcí.

Tabulka č. 1 – Srovnání indexu sociálního vyloučení (r. 2018)

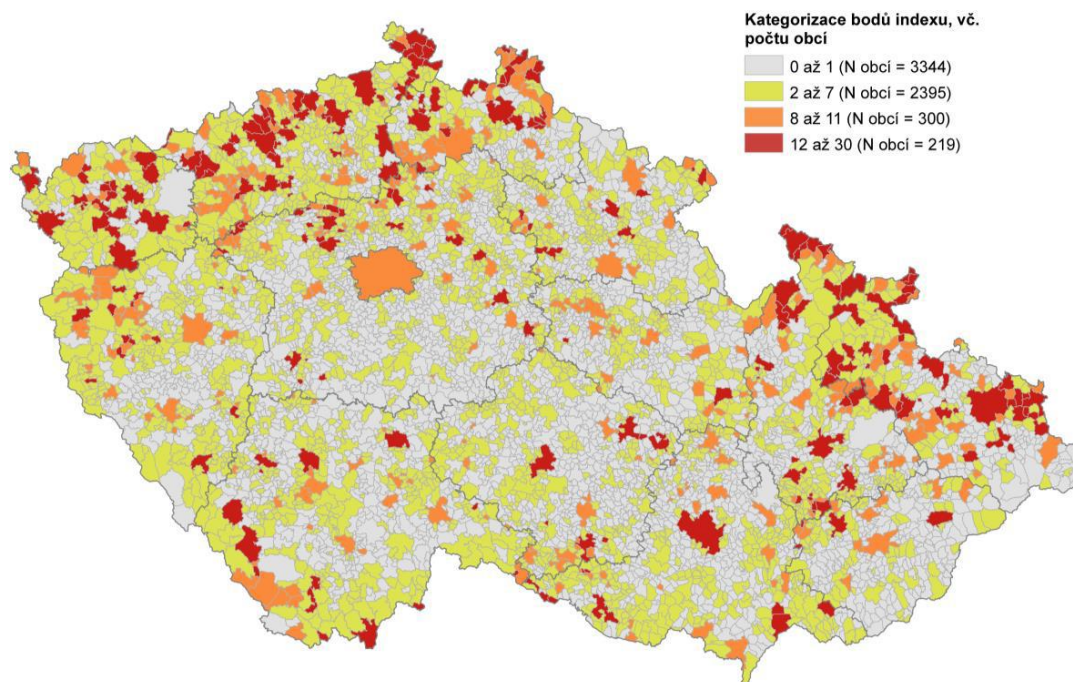
Bodové rozpětí	Počet obcí - JMK	% podíl obcí - JMK	Počet obcí - ČR	% podíl obcí - ČR
0 až 1	360	53,5	3344	53,4
2 až 7	282	41,9	2395	38,3
8 až 11	21	3,1	300	4,8
12 až 30	10	1,5	219	3,5
CELKEM	673	100	6258	100

Srovnání indexu sociálního vyloučení (r. 2018)

² Rozsah vyloučení v Jihomoravském kraji, 2020, Agentura pro sociální začleňování, dostupné z: [Rozsah sociálního vyloučení v Jihomoravském kraji – Agentura pro socialni zaclenovani \(socialni-zaclenovani.cz\)](https://socialni-zaclenovani.cz/)

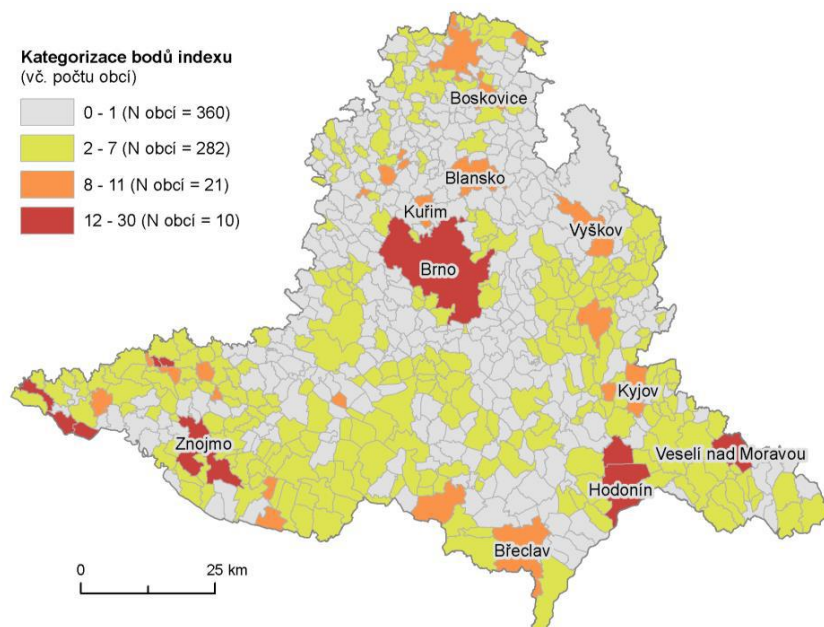
Kartografickou vizualizaci počtů obcí ve zvolených kategoriích indexu nabízejí Mapa 1 a Mapa 2.

Mapa 2 – Index sociálního vyloučení pro r. 2018

Obrázek č. 2 – Index sociálního vyloučení pro r. 2018

Mapa 3 – Index sociálního vyloučení pro r. 2018 v obcích Jihomoravského kraje

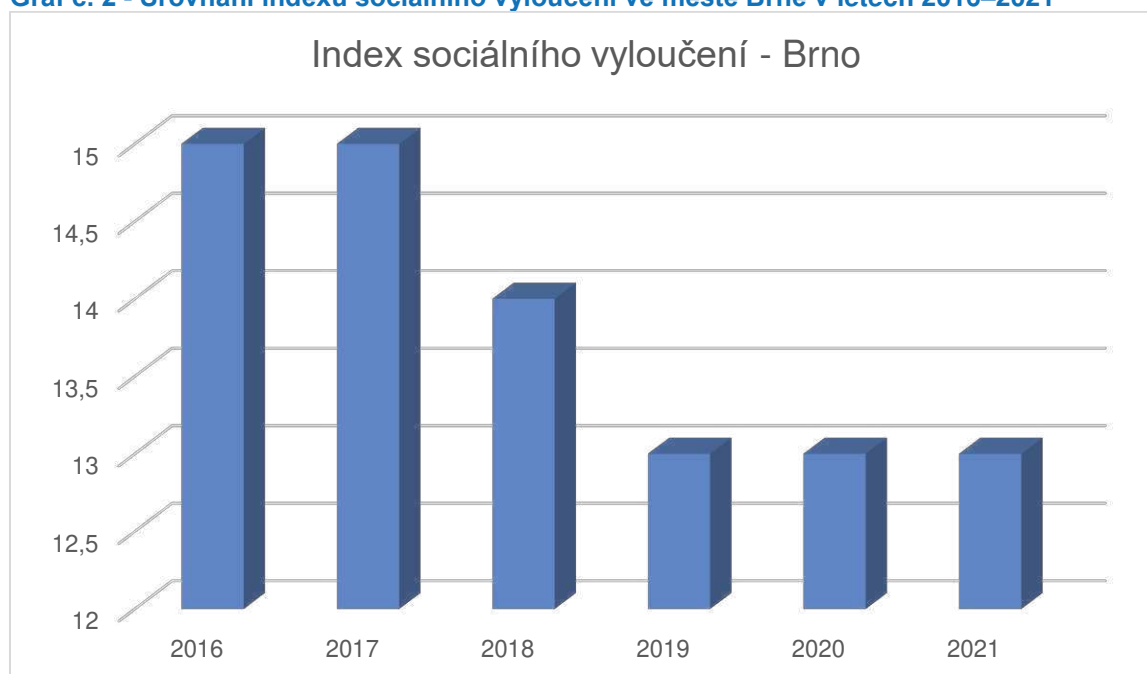

Obrázek č. 3: Index sociálního vyloučení pro r. 2018 v obcích Jihomoravského kraje

Index sociálního vyloučení ve městě Brně

Index sociálního vyloučení³ byl v roce 2021 ve městě Brně na hodnotě 13 bodů z celkových 30. Hodnota je tedy na stejné úrovni jako v letech 2019 a 2020. Oproti rokům 2016 až 2018 došlo k mírnému snížení míry zatížení sociálním vyloučením. Srovnání vývoje indexu sociálního vyloučení v čase ukazuje následující graf.

Graf č. 2 - Srovnání indexu sociálního vyloučení ve městě Brně v letech 2016–2021

Srovnání indexu sociálního vyloučení ve městě Brně v letech 2016–2021 (Zdroj: vlastní zpracování)

2.3 Místní síť a její financování

Do Základní sítě sociálních služeb je pro rok 2023 zařazeno celkem 171 služeb, které poskytuje 69 organizací, z čehož je 55 nestátních neziskových organizací, které poskytují 127 služeb, 13 příspěvkových organizací statutárního města Brna, které poskytují 42 služeb a statutární město Brno, které poskytuje prostřednictvím Odboru sociální péče MMB 2 služby.

Jedná se o 27 druhů služeb:

- 16 služeb odborného sociálního poradenství, z toho 15 služeb odborného sociálního poradenství je poskytováno nestátními neziskovými organizacemi a 1 služba odborného sociálního poradenství je poskytována příspěvkovou organizací statutárního města Brna.
- Celkem 82 služeb sociální péče. Z toho 50 služeb je poskytováno nestátními neziskovými organizacemi a 32 příspěvkovými organizacemi města Brna.
- 73 služeb sociální prevence. Z toho 62 služeb je poskytováno nestátními neziskovými organizacemi, 9 příspěvkovými organizacemi města Brna a 2 městem Brnem.

Služba odborného sociálního poradenství je poskytována 56,24 úvazky v přímé péči. Služby sociální péče jsou zajišťovány 1 591,78 úvazky v přímé péči a jsou zajišťovány 2 645 lůžky. Služby sociální prevence jsou zajišťovány 439,65 úvazky v přímé péči a 605 lůžky.

V roce 2022 se jedná celkem o 2 020 úvazků v přímé péči a 3 256 lůžek, v roce 2023 se pak bude jednat celkem o 2 088 úvazků v přímé péči a 3 250 lůžek.

³ Index sociálního vyloučení je nástroj, který v sobě zahrnuje klíčové ukazatele z různých oblastí sociálního vyloučení a umožňuje posoudit v celorepublikovém i lokálním rozsahu míru zatížení sociálním vyloučením. Škála indexu nabývá hodnot od 0 do 30 bodů, přičemž hodnota 0 znamená absenci nebo minimální rozsah sociálního vyloučení a hodnota 30 bodů nejvyšší míru zatížení sociálním vyloučením. Kompletní metodika je dostupná z https://www.socialni-zaclenovani.cz/index_socialniho_vyloucenii/.

Celkové náklady sociálních služeb zařazených do brněnské sítě se pohybují ve výši cca 1,9 mld. Kč, z čehož zhruba jedna čtvrtina ve výši 0,5 mld. Kč je financována z rozpočtu města.

V rámci města je taktéž zřízena tzv. Dočasná síť sociálních služeb JMK, kterou od roku 2017 tvoří sociální služby nad rámec kapacit stanovených v Základní síti. Jedná se o služby realizované na základě neinvestičních projektů z prostředků Evropské unie. K počátku roku 2022 se jedná o tři služby poskytované třemi organizacemi o celkové kapacitě 17,4 úvazků v přímé péči a 33 lůžek.

V síti služeb s nadregionální či celostátní působností je v roce 2022 v Brně 24 organizací, které poskytují 36 služeb. Tyto jsou zajištěny 73 úvazky v přímé péči a 50 lůžky.

Celkem na území města Brna působí 231 registrovaných sociálních služeb, které poskytuje 95 organizací. Z toho je 33 služeb odborného sociálního poradenství, 97 služeb sociální péče a 101 služeb sociální prevence.⁴

⁴ Podrobněji k problematice sítí sociálních služeb a financování viz Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Brně 2023 – 2026, str. 17 – 27 ([Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb ve městě Brně 2023 – 2026 – PSP – portál sociální péče ve městě Brně \(brno.cz\)](#)).

2.4 Vyhodnocení předchozího plánovacího cyklu

V minulém období byl v Brně implementován Strategický plán sociálního začleňování Brno 2016–2019, ve kterém bylo definováno těchto sedm tematických kapitol:

- I. Podmínky a prostředí aktivního sociálního začleňování.
- II. Zaměstnanost – posilování zaměstnanosti a dispozic příslušného trhu práce.
- III. Bezpečnost a prevence rizikového chování.
- IV. Zdraví a rodina.
- V. Cizinci a uprchlíci – integrace.
- VI. Vzdělávání.
- VII. Bydlení.

V každé z uvedených tematických oblastí SPSZ Brno jsou stanoveny priority a definovány cíle, k jejichž naplňování byly, mimo jiné, využívány zdroje Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF).

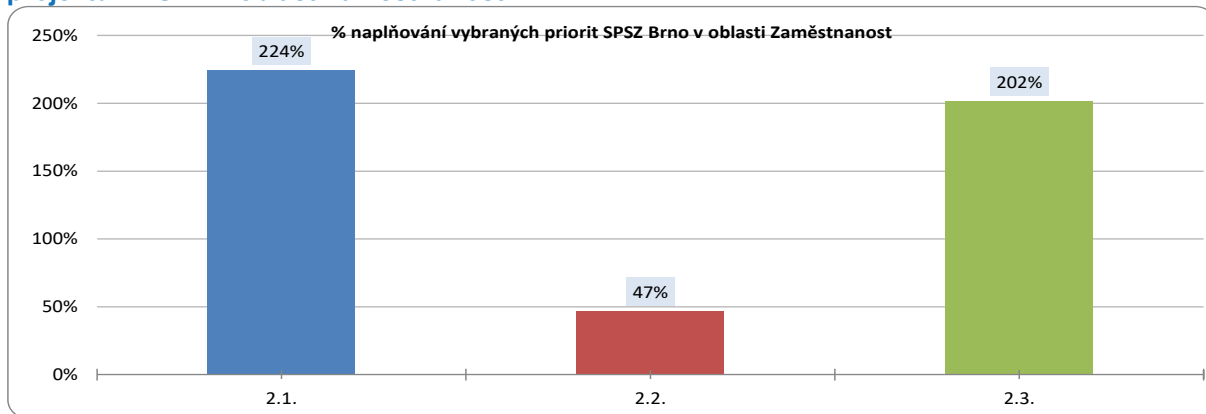
Celková částka způsobilých nákladů, která byla schválena v rámci výzvy Operačního programu zaměstnanost (OPZ) číslo 52 na 33 projektů naplňujících priority SPSZ města Brna, činila 260 827 391,68 Kč. V oblasti vzdělávání byl statutárním městem Brno realizován projekt z Operačního programu věda, výzkum, vzdělávání (OP VVV) z výzvy číslo č. 02_16_021 Inkluzivní vzdělávání pro KPSVL. Celková schválená částka činila 49 993 568,- Kč. Od 1. září 2017 tedy statutární město Brno realizovalo projekt s názvem „Prevence školní neúspěšnosti na základních školách ve městě Brně“. Nositelem projektu byl Odbor školství, mládeže a tělovýchovy MMB. Na tento projekt navázal projekt z výzvy č. 02_19_075 „Inkluzivní vzdělávání pro sociálně vyloučené lokality II (SVL II)“. Celková schválená částka činila 99 999 561,56 Kč. Statutární město Brno zahájilo od 1. ledna 2020 realizaci projektu „Podpora předškolního a základního vzdělávání ve městě Brně“, projekt potrvá tři roky do 31. 12. 2022 a do jeho realizace jsou zapojeny všechny mateřské a základní školy zřizované městem Brnem a jeho městskými částmi, tři partnerské školy jiných zřizovatelů a šest organizací neformálního vzdělávání.

Tabulka č. 2 - Finanční alokace projektů dle jednotlivých oblastí SPSZ Brno

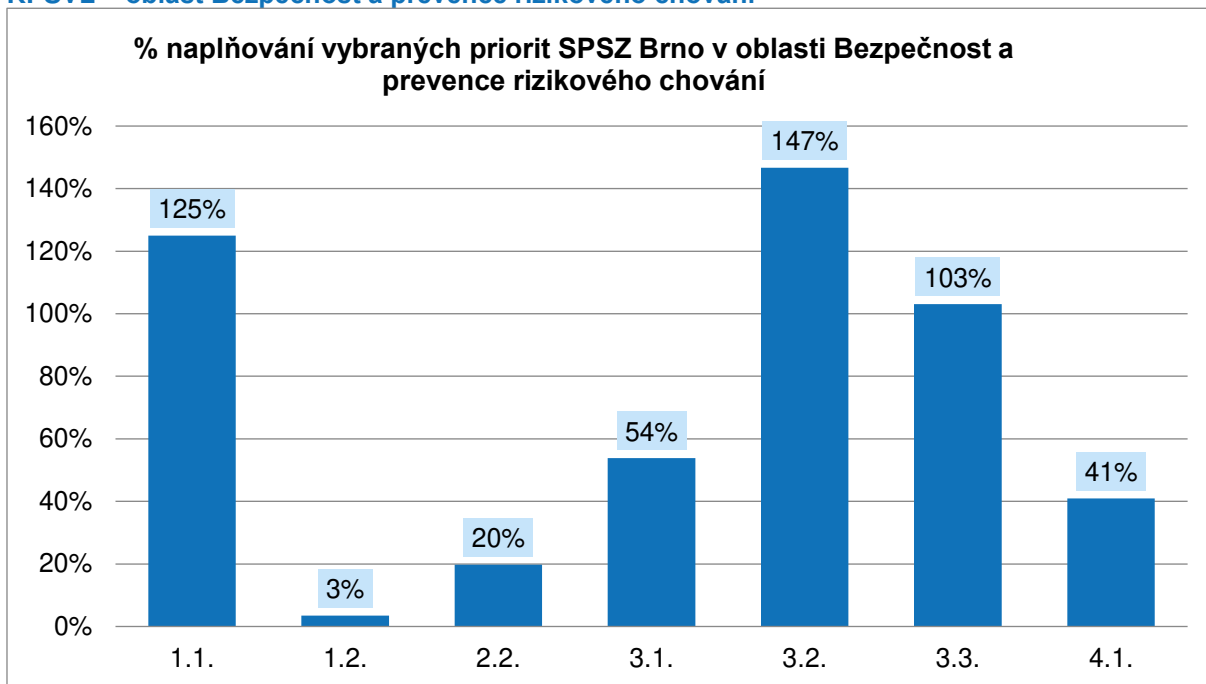
Oblast SPSZ Brno	Částka celkových způsobilých výdajů	Procentuální podíl k celkové částce čerpané pro realizaci cílů SPSZ Brno	Počet realizovaných projektů
Bydlení	58 711 284 Kč	14 %	8
Rodina a zdraví	97 958 862 Kč	24 %	12
Bezpečnost a prevence rizikového chování	78 766 957 Kč	19 %	10
Zaměstnanost	25 390 289 Kč	6%	3
Vzdělávání	149 993 129 Kč	37%	2
Celková částka SPSZ Brno	410 820 521 Kč	100 %	35

V grafech níže uvádíme přehled naplňování jednotlivých priorit SPSZ města Brna⁵, což poskytuje **informaci o naplňování cílů SPSZ prostřednictvím podpory, která byla poskytnutá unikátním osobám** v rámci realizace projektů KPSVL, a to od počátku realizace projektů do ukončení II. milníku. Jedná se zpravidla o **stav po dvou letech realizace projektů**.

Graf č. 3 - Grafické znázornění % úrovně naplňování vybraných priorit SPSZ prostřednictvím projektů KPSVL – oblast Zaměstnanost

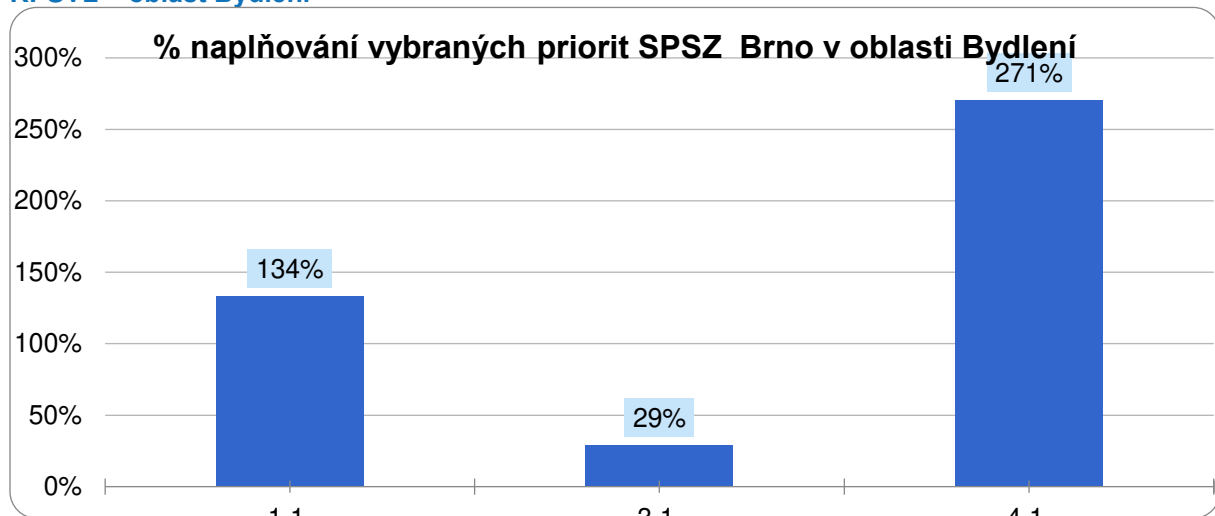

Graf č. 4 - Grafické znázornění % úrovně naplňování vybraných priorit prostřednictvím projektů KPSVL – oblast Bezpečnost a prevence rizikového chování

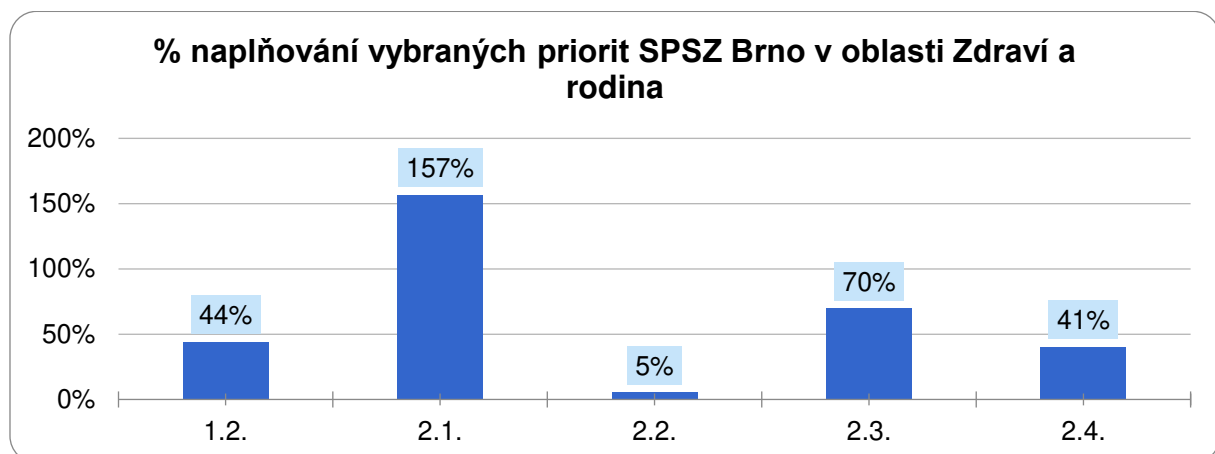

⁵ Monitoring naplňování cílů SPSZ prostřednictvím realizovaných projektů KPSVL (jedná se zpravidla o stav po dvou letech realizace projektů).

Graf č. 5 - Grafické znázornění % úrovně naplňování vybraných cílů prostřednictvím projektů KPSVL – oblast Bydlení

Graf č. 6 - Grafické znázornění % úrovně naplňování vybraných cílů SPSZ Brno prostřednictvím projektů KPSVL – oblast Zdraví a rodina

Ve městě Brně byla provedena evaluace Strategického plánu sociální začleňování 2016–2019 a jeho dopadů, s tematickým zúžením na oblast Zaměstnanost. Dle zprávy ⁶ SPSZ Brno byl kvalitně vytvořen, nicméně cíle nebyly definovány na úroveň konkrétních aktivit a plán byl ambiciózní, ve většině případů byly cíle nadhodnocené. Jednotlivá opatření byla ale adresná a vzájemně se doplňovala. Na základě cílů SPSZ Brno a problémových oblastí definovaných v jeho analytické části byly pro evaluaci definovány následující tři dopady: Nezaměstnaní z cílové skupiny jsou job ready, Nezaměstnaná osoba z řad obtížně uplatnitelných na trhu práce získá (a udrží si) zaměstnání a Koordinace a připravenost klíčových aktérů v oblasti zaměstnávání.

U Dopadu 1 (Nezaměstnaní z CS jsou job ready) je vnímán pozitivní přínos aktivit pracovního a kariérového poradenství, stejně jako aktivit na odstraňování bariér pro vstup na legální trh práce, obzvláště v oblasti oddlužení klientů. U Dopadu 2 – Nezaměstnaná osoba z řad obtížně uplatnitelných na trhu práce získá (a udrží si) zaměstnání se nepodařilo naplnit indikátor 600 osob, které vstoupí na trh práce, v průběhu realizace projektů získalo zaměstnání 150 osob. V oblasti Koordinace a připravenosti klíčových aktérů v oblasti zaměstnávání (Dopad 3)

⁶ Knížková, B.(2021). Evaluační zpráva Brno. Dostupné z: [Microsoft Word – EZ_Brno_4_fin_pro_ÅŤYO \(socialni-zaclenovani.cz\)](#).

evaluace hodnotí vznik a fungování Lokální sítě zaměstnanosti (LSZ), která je jednou z projektových aktivit a zároveň ústřední myšlenkou spolupráce ASZ s Magistrátem města Brna (MMB) v oblasti Zaměstnanost. Evaluace shledává, že se v rámci LSZ podařilo zefektivnit komunikaci mezi klíčovými aktéry v oblasti zaměstnanosti, zároveň se do ní podařilo zapojit spíše menší množství zaměstnavatelů. Aktivita je však vnímána jako nadějně inovativní vykročení směrem ke Konceptu společenské odpovědnosti a lepším možnostem zaměstnávání osob z řad obtížně zaměstnatelných.

Spolupráci města Brna s ASZ je možné hodnotit jako úspěšnou, respondenty je vnímáno, že měla pozitivní přínos pro řešení problémů sociálního vyloučení v Brně. Vedení města má nadále zájem problémy sociálního vyloučení řešit a s ASZ spolupracovat.

V oblasti adresnosti a konzistence kapacit s potřebami cílové skupiny může být vnímán jako problematický nedostatečný důraz na odstraňování bariér pro vstup na trh práce přímo v rámci opatření oblasti Zaměstnanost. V oblasti koordinace a synergie může být vnímáno jako problematické nedostatečné propojení a spolupráce mezi jednotlivými aktéry a realizátory projektů KPSVL. Z hlediska udržitelnosti je pozitivní, že se podařilo zajistit návazné financování pro aktivity v oblasti zaměstnanosti a bydlení v rámci TAP. Problematické může být další financování opatření z dalších tematických oblastí kvůli tomu, že byly realizovány díky zařazení jen do dočasné sítě sociálních služeb. Je proto nezbytné, aby poskytovatelé sociálních služeb a další aktéři sociálního začleňování v Brně nadále vyhledávali i další zdroje financování pro zajištění pokračování svých aktivit.

Na základě výše shrnutých závěrů evaluace jsou definována následující doporučení pro další činnost v oblasti sociálního začleňování v Brně:

- V oblasti Zaměstnanost se přímo a více soustředit na aktivity směřující k odstraňování bariér pro vstup na legální trh práce.*
- Ve všech projektech na podporu zaměstnanosti usilovat o kontinuální návaznou podporu klientů po získání pracovního místa.*
- Hledat nové způsoby spolupráce a koordinace mezi aktéry, které by mezi nimi vytvořily bezpečné prostředí.*
- Hledat nové způsoby spolupráce a koordinace mezi NNO a zaměstnavateli, včetně vzájemného adresování potřeb a vzájemné efektivní podpory.*
- Zapojit do pracovních skupin a sítí co nejširší spektrum aktérů.*
- Hledat nové zdroje financování pro udržení nově zřízených sociálních služeb a projektových aktivit.*

3 Strategická část

3.1 Vymezení cílové skupiny

Primární cílovou skupinou jsou pro účely tohoto Akčního plánu osoby sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené. Bližší vymezení pojmů sociálního vyloučení je uvedeno v kapitole 2.2.

Další, již konkrétnější upřesnění okruhů CS proběhlo v rámci diskuzí každé tematické odborné pracovní skupiny. Město Brno přitom bere v potaz proměnlivou místní situaci a pravidelně potřeby cílových skupin analyzuje, a to prostřednictvím vlastní analytické činnosti, případně prostřednictvím veřejně dostupných dokumentů ostatních aktérů sociálního začleňování (ústřední orgány státní správy, JMK či místní aktéři).

Cílová skupina pro oblast Bydlení a dluhy

Vymezení cílové skupiny se opírá o Evropskou typologii bezdomovství a vyloučení z bydlení ETHOS (kategorie bez střechy, bez bytu, nejisté bydlení, nevyhovující bydlení) a zahrnuje také osoby, které vynakládají na bydlení významnou část svých příjmů (více než 40 % disponibilních příjmů) a nejsou schopny tuto svoji situaci řešit samy na trhu s bydlením.

Za prioritní jsou považovány následující skupiny obyvatel:

- ohrožené rodiny s dětmi (rodiny akutně ohrožené odebráním dětí do ústavní péče, u nichž jsou jedním z důvodů odebrání nevhodné bytové podmínky),
- rodiny, kterým poskytnutí bydlení umožní návrat dítěte z náhradní výchovy,
- oběti domácího nebo sexuálního násilí,
- lidé opouštějící instituce (dětské domovy, výchovné ústavy, diagnostické ústavy, zařízení pro výkon trestu odnětí svobody, domovy pro osoby se zdravotním postižením, psychiatrické nemocnice, oddělení sociálních lůžek v běžných nemocnicích),
- lidé opouštějící náhradní rodinnou péči (pěstounskou péči, poručenskou péči),
- lidé přežívající venku, v ubytovnách a sociálních službách (zejména v pobytových sociálních službách se stanovenou maximální délkou pobytu),
- osoby žijící ve vážně zdravotně závadném obydlí,
- osoby ohrožené ztrátou bydlení, nebo již bez domova s potřebou podpory,
- lidé v bytové nouzi s problematickým užíváním alkoholu, s látkovými závislostmi nebo ohrožené závislostí,
- lidé nebo domácnosti s osobami se zdravotním postižením včetně lidí s duševními onemocněními a se stanoveným vyšším stupněm závislosti (II.-IV. stupeň závislosti),
- ekonomicky neaktivní senioři bez majetku v bytové nouzi,
- samoživitelky a samoživitelé,
- národnostní menšiny, cizinci, osoby s migrační zkušeností,
- lidé čelící diskriminaci na trhu s bydlením,
- osoby žijící v sociálně vyloučených lokalitách,
- osoby 15+ s dluhy, předlužené, ohrožené předlužením, včetně věřitelů ohrožených předlužením.

Z hlediska aktérů v oblasti bydlení se jedná o:

- poskytovatele a zadavatele sociálních služeb a dalších služeb na podporu sociálního začleňování,
- sociální pracovníky, pracovníky v sociálních službách, peer pracovníky, zaměstnance veřejné správy, kteří se věnují sociální, rodinné, dluhové nebo bytové problematice,
- pronajímatele na soukromém realitním trhu,
- poskytovatele služeb a aktivit dluhového poradenství,
- sociální pracovníky, pracovníky v sociálních službách,

- školy a školská zařízení,
- soukromé exekutory,
- veřejnost.

Cílová skupina pro oblast Bezpečnost a prevence

Za prioritní jsou považovány následující skupiny obyvatel:

- osoby sociálně vyloučené a sociálním vyloučením ohrožené,
- osoby žijící v sociálně vyloučených lokalitách,
- osoby závislé, ohrožené závislostí a jejich rodinní příslušníci a blízcí,
- osoby v nepříznivé životní situaci způsobené kriminálním chováním,
- osoby v konfliktu se zákonem ve všech fázích,
- původci domácího a sexuálního násilí,
- rodiny s dětmi v nepříznivé sociální situaci,
- ohrožené děti a mladiství,
- národnostní menšiny, cizinci, osoby s migrační zkušeností,
- osoby bez přístřeší,
- oběti trestné činnosti,
- oběti domácího a sexuálního násilí, včetně rodinných příslušníků a osob blízkých,
- osoby působící v sexbyznysu ohrožené sociálním vyloučením a genderově podmíněným sexuálním násilím,
- oběti předsudečného násilí a zvláště zranitelné oběti včetně cizinců,
- asistenti prevence kriminality a domovníci-preventisté.

Z hlediska aktérů v oblasti bezpečnosti a prevence se jedná o:

- poskytovatele a zadavatele sociálních služeb a dalších služeb na podporu sociálního začleňování,
- sociální pracovníky, pracovníky v sociálních službách, peer pracovníky, zaměstnance probační a mediační služby, zaměstnance veřejné správy, kteří se věnují sociální, rodinné nebo bezpečnostní problematice,
- školy a školská zařízení,
- veřejnost.

Cílová skupina pro oblast Zaměstnanost

Za prioritní jsou považovány následující skupiny obyvatel:

- osoby sociálně vyloučené a sociálním vyloučením ohrožené,
- osoby se zdravotním postižením,
- osoby s duševním onemocněním,
- osoby žijící v sociálně vyloučených lokalitách,
- osoby pečující o malé děti či osobu blízkou, rodiny s dětmi v nepříznivé sociální situaci,
- osoby dlouhodobě či opakovaně nezaměstnané,
- osoby ohrožené předlužeností a závislostmi,
- osoby v nebo po výkonu trestu odnětí svobody,
- osoby se záznamem v trestním rejstříku,
- osoby nekvalifikované nebo s nízkou kvalitací,
- mládež, mladiství a mladí dospělí ohrožení sociálním vyloučením v přípravě na zaměstnání nebo nezaměstnání, studenti neperspektivních oborů, nemotivovaní, ohrožení při vstupu na trh práce, studenti/absolventi SŠ oborů E a C, studenti SŠ se SVP,
- senioři,
- osoby s kumulací handicapů, opakovaně selhávající na trhu práce, OZZ, OZP, včetně cizinců,
- osoby zaměstnané na ohrožující pozici.

Z hlediska aktérů zaměstnanosti a dluhové problematiky se jedná o:

- zaměstnavatele, sociální podniky,
- poskytovatele služeb a aktivit dluhového poradenství,
- sociální pracovníky, pracovníky v sociálních službách, peer pracovníky, mentory, pracovníky projektového realizačního týmu v oblasti zaměstnanosti, zaměstnance veřejné správy, kteří se věnují problematice sociální, rodinné nebo zaměstnanosti,
- školy a školská zařízení,
- veřejnost.

Cílová skupina v oblasti Rodina a zdraví

Za prioritní jsou považovány následující skupiny obyvatel:

- osoby a rodiny ohrožené sociálním vyloučením nebo osoby a rodiny v něm žijící,
- osoby v nepříznivé sociální situaci nebo ohrožené společensky nežádoucími jevy, včetně dětí, mládeže a mladých dospělých,
- osoby a rodiny žijící v sociálně vyloučených lokalitách,
- příslušníci národnostních menšin, cizinci, osoby s migrační zkušeností,
- osoby pečující o malé děti či osobu blízkou,
- osoby do 26 let věku se speciálními vzdělávacími potřebami,
- mládež, mladiství a mladí dospělí ohrožení sociálním vyloučením v přípravě na zaměstnání nebo nezaměstnání,
- děti a mladiství ohrožení umístěním do institucionální péče nebo v ní již umístění, vyrůstající v náhradní rodinné péči,
- osoby ve věku 18-26 let, které opouštějí náhradní rodinnou péči, ústavní výchovu, jiné instituce a nacházejí se v tíživé životní situaci bez podpory rodiny,
- osoby a rodiny předlužené nebo s dluhy, v bytové nouzi, nebo ohrožené ztrátou bydlení,
- senioři,
- oběti trestné činnosti, oběti nebo osoby ohrožené domácím nebo sexuálním násilím nebo nebezpečným pronásledováním, včetně rodinných příslušníků a osob blízkých,
- osoby, které prožily pro ně mimořádné situace, jejichž dopady nejsou schopny sami řešit, a které intenzivně narušují jejich psychickou integritu,
- osoby ohrožené zdravotními riziky (např. nezdravým životním stylem) se ztíženým přístupem ke zdravotní péči z důvodu sociálního vyloučení, diskriminace či s nedostatečnými kompetencemi v přístupu ke zdraví,
- osoby či rodiny s dětmi se zdravotním postižením, psychickými potížemi, s poruchami příjmu potravy, duševním onemocněním či s poruchami autistického spektra a jejich rodinný příslušníci,
- osoby bez přístřeší, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách,
- osoby závislé, ohrožené závislostí a jejich rodinní příslušníci a blízcí,
- osoby působící v sexbyznysu.

Z hlediska aktérů v oblasti rodina a zdraví se jedná o:

- poskytovatele a zadavatele sociálních a zdravotních služeb, služeb pro rodiny a děti a dalších služeb na podporu sociálního začleňování,
- sociální pracovníky, pracovníky v sociálních a zdravotních službách, interkulturní pracovníky, pracovníky působící v oblasti sociálního začleňování či romské integrace, peer pracovníky, zaměstnance veřejné správy, kteří se věnují sociální, rodinné nebo zdravotní problematice, pracovníky v oblasti ochrany a podpory veřejného zdraví a podpory zdraví a prevence nemocí, neformální pečovatelské, žadatele o náhradní rodinnou péči, náhradní rodiče,
- realizátory preventivních aktivit, dobrovolníky a veřejnost,
- zdravotnická zařízení,
- školy a školská zařízení.

3.2 Opatření – prioritní oblast bydlení

Strategický cíl C.2	Dostupné bydlení																		
Specifický cíl C.2.2	Rozvoj systému sociálního a dostupného bydlení																		
Očekávané výsledky	Naplněním cíle dojde k celkovému posílení sociálního bytového fondu, zvýšení počtu personálních kapacit pro práci s CS a komplexnímu provázání poskytování podpory CS na území města Brna.																		
Indikátor výsledku	<p>Celkový počet domácností a osob (ve věku 18 +, seniorů nad 60 let a dětí)⁷, které získaly v průběhu realizace projektu standardní bydlení:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Celkem bez ohledu na metodu zabydlování</th> <th>z toho metodou Housing Led⁸</th> <th>z toho metodou Housing First⁹</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Celkem bez ohledu na délku udržení bydlení</td> <td>domácností / osob / dětí</td> <td>domácností / osob / dětí</td> <td>domácností / osob / dětí</td> </tr> <tr> <td>z toho bydlících déle než 6 měsíců</td> <td>domácností / osob / dětí</td> <td>domácností / osob / dětí</td> <td>domácností / osob / dětí</td> </tr> <tr> <td>z toho bydlících déle než 12 měsíců</td> <td>domácností / osob / dětí</td> <td>domácností / osob / dětí</td> <td>domácností / osob / dětí</td> </tr> </tbody> </table> <p>Počet setkání lokální sítě. Počet setkání multidisciplinárních týmů.</p>				Celkem bez ohledu na metodu zabydlování	z toho metodou Housing Led⁸	z toho metodou Housing First⁹	Celkem bez ohledu na délku udržení bydlení	domácností / osob / dětí	domácností / osob / dětí	domácností / osob / dětí	z toho bydlících déle než 6 měsíců	domácností / osob / dětí	domácností / osob / dětí	domácností / osob / dětí	z toho bydlících déle než 12 měsíců	domácností / osob / dětí	domácností / osob / dětí	domácností / osob / dětí
	Celkem bez ohledu na metodu zabydlování	z toho metodou Housing Led⁸	z toho metodou Housing First⁹																
Celkem bez ohledu na délku udržení bydlení	domácností / osob / dětí	domácností / osob / dětí	domácností / osob / dětí																
z toho bydlících déle než 6 měsíců	domácností / osob / dětí	domácností / osob / dětí	domácností / osob / dětí																
z toho bydlících déle než 12 měsíců	domácností / osob / dětí	domácností / osob / dětí	domácností / osob / dětí																
Opatření C.2.2.1	Nastavení udržitelného systému pro kontinuální práci s osobami v bytové nouzi včetně posílení personálních kapacit																		
Popis opatření	<p><i>Budou posíleny personální kapacity pro práci s osobami v bytové nouzi s cílem získání a udržení si bydlení a s ohledem na specifika a potřeby CS (rodiny s dětmi, osoby se závislostmi, osoby s duševním onemocněním, zadlužené osoby, oběti diskriminace, osoby bez zkušeností péče o byt, osoby přecházející do bydlení při odchodech z institucí a další).</i></p> <p><i>Dále bude podpořen rozvoj spolupráce místních aktérů v oblasti bydlení a síťování v území s cílem zajistit komplexnost a provázanost poskytování podpor včetně mapování situace CS. Spolupráce bude rozvíjena prostřednictvím lokální sítě spolupracujících organizací, setkáváním multidisciplinárních týmů při řešení individuálních klientských kauz a ad hoc situací s využitím nástrojů jako jsou případové konference, case management, podpůrné sítě a další. Součástí rozvoje spolupráce bude vytvoření pravidel pro poskytování sociální služby v bytech MČ a přenos individuálních klientských kauz</i></p>																		

⁷ Uvádějte prosím počet osob i domácností.

⁸ Vždy povinné, i kdyby to byla nula.

⁹ Vždy povinné, i kdyby to byla nula.

	<i>na systémovou úroveň včetně zachycení příčin problematické situace a možností systémového nastavení a práce s CS.</i>
Indikátory výstupu	<i>Počet zabydlených domácností (rodiny, jednotlivci) – 140 Počet úvazků v přímé péči – 20,8 Počet metodik – 2</i>
Odpovědný subjekt	<i>NNO, příspěvkové organizace MMB, MMB</i>
Předpokládané náklady	<i>99 413 000 Kč + součást nákladů opatření B.2.2.1 oblast bydlení</i>
Zdroje financování	<i>OPZ+, vlastní zdroje, jiné</i>
Vazba na další opatření / cíle	<i>A.1.2, A.1.7, A.2.1, C.2.1, B.2.2.1</i>

Strategický cíl B.2	Prevence zaměřená na dospělé
Specifický cíl B.2.2	Vytvoření a zavedení programu prevence ztráty bydlení a vystěhovávání nájemců
Očekávané výsledky	<i>Naplněním cíle dojde k posílení aktivit prevence ztráty bydlení a zvýšení počtu domovníků na území města Brna.</i>
Indikátor výsledku	Počet a podíl nájemníků v obecních bytech, kterým byla ukončena nájemní smlouva pro neplacení nájemného. Počet a podíl nájemníků v obecních bytech, kteří si dohodli splátkový kalendář. Počet domovníků-preventistů, kteří si rozšířili dovednosti a nabyli kompetence. Počet řešených podnětů v oblasti sousedských vztahů.
Opatření B.2.2.1	Rozvoj aktivit prevence ztráty bydlení a aktivit na podporu sousedského soužití včetně využití participativních nástrojů podpory bydlení
Popis opatření	<i>Budou realizovány aktivity prevence ztráty bydlení včetně aktivizace a rozvoje kompetencí CS, aktivity pro řešení vztahů s pronajímatelem a sousedy včetně využití nástrojů mediace, facilitace vzájemné podpory, svépomoci a dalších participativních forem podpory bydlení, například rozvojem pozic domovník-preventista.</i>
Indikátory výstupu	<i>Počet podpořených osob z cílové skupiny – 300 Počet úvazků v přímé péči – 6 Počet pozic domovník-preventista – 6</i>
Odpovědný subjekt	<i>NNO, příspěvkové organizace MMB, MMB, MČ</i>
Předpokládané náklady	<i>15 878 000 Kč + součást nákladů opatření C.2.2.1 oblast bydlení</i>
Zdroje financování	<i>OPZ+, vlastní zdroje, jiné</i>
Vazba na další opatření / cíle	<i>C.2.1, B.2.3, B.3.2., A.2.2, C.2.2.1</i>

Strategický cíl C.2	Dostupné bydlení
Specifický cíl C.2.1	Zefektivnění stávajících služeb/podpory v bydlení
Očekávané výsledky	Naplněním cíle dojde na území města Brna k odbornému a profesnímu rozvoji aktérů v oblasti bydlení.
Indikátor výsledku	Počet proškolených pracovníků působících v oblasti podpory bydlení.
Opatření C.2.1.1	Podpora a vzdělávání aktérů působících v oblasti bydlení
Popis opatření	<i>Vzdělávání a odborná podpora pracovníků působících v oblasti bydlení včetně peer pracovníků bude zajištěna tvorbou a sdílením informativních a vzdělávacích výstupů mezi aktéry, realizací setkání aktérů za účelem průběžné optimalizace poskytovaných služeb, kulatých stolů ke sdílení zkušeností, dobrých i špatných praxí a sledování nových trendů, případně stážemi mezi organizacemi a zařízeními. Opatření také zahrnuje vzdělávání pracovníků k zajištění růstu jejich odbornosti pro výkon sociální práce, například vzdělávání v metodě Critical Time intervention.</i>
Indikátory výstupu	<i>Počet realizovaných stáží – minimálně 2 Počet proškolených pracovníků – minimálně 10</i>
Odpovědný subjekt	<i>MMB, příspěvkové organizace MMB, NNO</i>
Předpokládané náklady	<i>Součást nákladů opatření C.2.2.1 oblast bydlení</i>
Zdroje financování	<i>OPZ+, vlastní zdroje, jiné</i>
Vazba na další opatření / cíle	<i>A.1.7, A.2.2, C.2.2.1</i>

Strategický cíl C.2	Dostupné bydlení
Specifický cíl C.2.1	Zefektivnění stávajících služeb/podpory v bydlení
Očekávané výsledky	Naplněním cíle dojde na území města Brna k rozšíření pilotně ověřeného Kontaktního místa pro bydlení a větší informovanosti veřejnosti v oblasti bydlení.
Indikátor výsledku	Počet realizátorů aktivně zapojených do podpory informovanosti v oblasti bydlení. Počet nově vzniklých poboček Kontaktního místa pro bydlení.
Opatření C.2.1.2	Podpora informovanosti cílové skupiny i široké veřejnosti v oblasti bydlení
Popis opatření	<i>Podpora informovanosti cílové skupiny i široké veřejnosti v oblasti bydlení bude zajištěna rozvojem Kontaktního místa pro bydlení, PR aktivitami, realizací sociální práce a užitím participačních nástrojů, které umožní šíření informací o poskytované podpoře směrem k CS, podmínkách podpory, předcházení šíření dezinformací a další.</i>
Cílová skupina	<i>CS osoby v bytové nouzi, veřejnost</i>
Indikátory výstupu	<i>Počet nově vzniklých poboček Kontaktního místa pro bydlení - 2</i>
Odpovědný subjekt	<i>MMB, příspěvkové organizace MMB, NNO</i>

Předpokládané náklady	<i>Součást nákladů opatření C.2.2.1 a B.2.2.1 oblast bydlení</i>
Zdroje financování	<i>OPZ+, vlastní zdroje, jiné</i>
Vazba na další opatření / cíle	<i>A.2.2, C.2.2.1, B.2.2.1</i>

Strategický cíl C.2	Dostupné bydlení
Specifický cíl C.2.4	Zavádění nových postupů pro zvyšování dostupnosti bydlení
Očekávané výsledky	Naplněním cíle dojde ke zvýšení dostupnosti bydlení pro CS.
Indikátor výsledku	Počet osob podpořených v rámci Kontaktního místa pro bydlení. Počet podaných žádostí o obecní byt. Počet uzavřených nájemních smluv v obecním bydlení. Počet osob podpořených v rámci sociální nájemní agentury. Počet uzavřených nájemních smluv v rámci sociální nájemné agentury.
Opatření C.2.4.1	Zvýšení dostupnosti bydlení pro CS včetně zapojení soukromého sektoru
Popis opatření	<i>Zvýšení dostupnosti bytů pro CS bude zajištěno: - zmapováním potřeb MČ a vytvořením podmínek pro jejich zapojení (například formou garance pokrytí případných škod, dorovnáním nájmu prostřednictvím projektových fondů na úroveň běžného nájmu, podporou sociálních pracovníků při řešení stížností, pojištěním domácností v soc. bytech a další), - vznikem sociální nájemní agentury, - vytvořením garančního fondu nebo garančního mechanismu motivujícího soukromé pronajímatele k pronájmu bydlení cílové skupiny, - nastavením pravidel odpovědnosti cílové skupiny, - nastavením pravidel pro spolupráci s pronajímateli, - rozvojem Kontaktního místa pro bydlení, - rozvojem spolupráce s městskými částmi.</i>
Indikátory výstupu	<i>Vznik sociální nájemné agentury a garančního fondu - 1 Vznik poboček kontaktního místa pro bydlení - 2</i>
Odpovědný subjekt	<i>MMB, příspěvkové organizace MMB, NNO</i>
Předpokládané náklady	<i>9 344 000 Kč + součást nákladů opatření C.2.2.1 a B.2.2.1 oblast bydlení</i>
Zdroje financování	<i>OPZ+, vlastní zdroje, jiné</i>
Vazba na další opatření / cíle	<i>C.2.1, C.2.2, C.2.2.1, B.2.2.1</i>

Strategický cíl C.2	Dostupné bydlení
Specifický cíl C.2.2	Rozvoj systému sociálního a dostupného bydlení
Očekávané výsledky	Naplněním cíle dojde na území města Brna ke zvýšení počtu bytových jednotek pro sociální bytový fond a nastavení plánu udržitelnosti sociálního bydlení.
Indikátor výsledku	Celkové výdaje na obnovu a rozšíření bytového fondu obce (rekonstrukce, výstavba, pořízení nemovitostí aj.).
Opatření C.2.2.2	Rozvoj sociálního a dostupného bydlení v Brně
Popis opatření	<i>Rozvoj sociálního a dostupného bydlení v Brně bude zajištěn: - rozvojem kapacit soc. a dostupného bydlení (výstavba, rekonstrukce energeticky udržitelného bydlení, podpora MČ a organizací působících na území města Brna při realizaci rekonstrukcí bytů, rekonstrukce prostor realizátorů sociálního bydlení, zapojením soukromého sektoru do výstavby), - vytvořením a schválením plánu udržitelnosti sociálního bydlení a jeho revizemi.</i>
Indikátory výstupu	<i>Počet rekonstruovaných bytů – minimálně 16</i>
Odpovědný subjekt	<i>MČ, NNO, příspěvkové organizace MMB, MMB</i>
Předpokládané náklady	<i>6 000 000 Kč + součást nákladů opatření C.2.2.1. oblast bydlení</i>
Zdroje financování	<i>IROP+, OPZ+, jiné, vlastní zdroje</i>
Vazba na další opatření / cíle	<i>C.2.3, C.2.2.1</i>

Podpora sociálního bydlení je na území města paralelně řešena i v rámci ITI strategie. V rámci jednání došlo k dohodě, že projektové záměry se nebudou duplikovat a současně bude podporováno synergické plnění aktivit, které posilují politiku sociálního začleňování v území města Brna. Veškeré informace jsou předávány v rámci řídicích a pracovních struktur obou těchto strategicko-koncepčních procesů. Veškeré další informace oblasti bydlení v rámci strategie ITI lze nalézt na odkaze: <https://metropolitni.brno.cz/>

3.3 Opatření – prioritní oblast dluhy

Strategický cíl B.2	Prevence zaměřená na dospělé
Specifický cíl B.2.3	Podpora programů na oddlužení, řešení situace předlužení a zajištění dostatečných a dostupných služeb dluhového a finančního poradenství
Očekávané výsledky	Naplněním cíle dojde k celkovému rozvoji efektivní práce s dluhy u CS.
Indikátor výsledku	<p>Počet osob, u kterých byla zmapována jejich dluhová situace.</p> <p>Počet osob, u kterých se podařilo z jakéhokoli důvodu zastavit exekuci nebo snížit exekučně vymáhanou částku.</p> <p>Počet osob, u kterých se podařilo snížit jejich celkový dluh.</p> <p>Počet osob, kterým byl úspěšně podán návrh na povolení oddlužení.</p> <p>Počet klientů, u kterých dochází k aktivní úhradě dluhů (insolvence, srážky ze mzdy, splátkové kalendáře).</p> <p>Počet osob, u kterých se podařilo dohodnout splátkové kalendáře, a ty jsou a zároveň pravidelně plněny.</p> <p>Počet osob, u kterých byla připravena kompletní dokumentace pro podání návrhu na povolení oddlužení.</p>
Opatření B.2.3.1	Rozvoj dluhového poradenství na území města Brna v rámci sociální služby a akreditovaných poraden
Popis opatření	<p><i>Dojde k navýšení kapacit odborného sociálního poradenství a komplexního dluhového poradenství poskytovaného ambulantní i terénní formou. Jejich součástí bude právní poradenství pro řešení neoprávněných exekucí, insolvencí a splátkových kalendářů, poradenství při diskriminaci, podpora CS v odbourávání specifických bariér v jejich přirozeném prostředí ve vztahu k získání a udržení zaměstnání.</i></p> <p><i>Bude mapována situace dlužníků, prováděná analýza potřeb CS a tvorba individuální plánů podpory včetně zapojení peer pracovníků a dalších participativních nástrojů, doprovodů a zajištění rozvoje kompetencí a realizace individuálního a skupinového vzdělávání pro CS v dluhové oblasti. Podpora bude poskytována CS i v období po schválení oddlužení.</i></p> <p><i>Součástí opatření je také nastavení spolupráce a podpory zaměstnavatelů zaměstnávajících osoby zadlužené nebo předlužené například prostřednictvím vzdělávacích akcí ke zlepšování informovanosti o povinnostech při zaměstnávání předlužených osob.</i></p> <p><i>Pracovníci a peer pracovníci budou průběžně vzděláváni v dluhové problematice.</i></p> <p><i>Dluhový poradci budou vykonávat zejména tyto činnosti:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • poskytování dluhového poradenství (včetně oddlužení), • poradenství v oddlužování, • vzdělávání CS, • komunikace se zaměstnavateli ve prospěch CS.
Indikátory výstupu	<p><i>Počet úvazků v přímé péči – 13,7</i></p> <p><i>Počet osob podpořených v rámci dluhového poradenství – 1310</i></p>
Odpovědný subjekt	<i>NNO, příspěvkové organizace</i>
Předpokládané náklady	<i>35 181 000Kč + součást nákladů opatření B.3.2.4 oblast rodina a zdraví</i>

Zdroje financování	<i>OPZ+, vlastní zdroje, jiné</i>
Vazba na další opatření / cíle	<i>B.2.1, B.3.1, B.3.2, C.1.3, B.3.2.4</i>

Strategický cíl A.1	Propojování aktérů a služeb
Specifický cíl A.1.4	Síťování služeb a programů prevence s prostředím samosprávy a státní správy
Očekávané výsledky	Naplněním cíle dojde k rozvoji spolupráce, vzdělávání a odborné podpory místních aktérů v dluhové oblasti.
Indikátor výsledku	Počet setkání multidisciplinárních týmů. Počet klientských kauz přenesených na systémovou úroveň. Počet setkání dluhové platformy. Počet vytvořených a sdílených informativních a vzdělávacích výstupů mezi aktéry. Počet realizovaných kulatých stolů. Počet proškolených pracovníků.
Opatření A.1.4.2	Nastavení spolupráce místních aktérů v dluhové oblasti, podpora spolupráce a síťování v území, vzdělávání a odborná podpora pracovníků
Popis opatření	<i>Rozvoj spolupráce místních aktérů v dluhové oblasti a síťování v území je předpokladem pro zajištění komplexnosti a provázanosti poskytování podpor CS včetně mapování situace dlužníků v lokalitách. Spolupráce bude rozvíjena prostřednictvím setkávání multidisciplinárních týmů při řešení individuálních klientských kauz a ad hoc situací s využitím nástrojů jako jsou případové konference, a další. Součástí rozvoje spolupráce bude přenos individuálních klientských kauz na systémovou úroveň včetně zachycení příčin problematické situace a možností systémového nastavení a práce s CS (například efektivní a pružnější využívání MOP, uznávání "souhlasů s užíváním bytu" za strany ÚP jako prevence narůstání dluhů na bydlení a další). Vzdělávání a odborná podpora pracovníků bude zajištěna realizací setkání dluhové platformy za účelem průběžné optimalizace poskytovaných služeb, tvorbou a sdílením informativních a vzdělávacích výstupů mezi aktéry, realizací kulatých stolů ke sdílení zkušeností, dobrých i špatných praxí a sledování nových trendů, případně stážemi mezi organizacemi a zařízeními.</i>
Indikátory výstupu	<i>Počet zapojených organizací – minimálně 3</i>
Odpovědný subjekt	<i>NNO, příspěvkové organizace</i>
Předpokládané náklady	<i>Součást nákladů opatření B.2.3.1 oblast dluhy</i>
Zdroje financování	<i>OPZ+, vlastní zdroje, jiné</i>
Vazba na další opatření / cíle	<i>A.1.3, A.2.1, B.2.2, B.3.1, B.2.3.1</i>

Strategický cíl B.2	Prevence zaměřená na dospělé
Specifický cíl B.2.3	Podpora programů na oddlužení, řešení situace předlužení a zajištění dostatečných a dostupných služeb dluhového a finančního poradenství
Očekávané výsledky	Naplněním cíle dojde na území města Brna k posílení kompetencí CS v oblasti prevence zadlužení.
Indikátor výsledku	Počet osob, které si zvýšily minimálně 2 kompetence pro řešení zadluženosti minimálně o 50 % (znalost zákonných možností a práv jako dlužníka, komunikace s věřiteli, porozumění smluvních dokumentů, například exekučnímu příkazu, platebnímu rozkazu, dohodě o splátkách včetně notářského zápisu a podobně, schopnost řešit úřední korespondenci, tedy osoby přebírají poštu a reagují na ni). Počet osob z cílové skupiny zapojených do preventivních programů.
Opatření B..2.3.2	Rozvoj realizace preventivních programů v oblasti dluhové problematiky a rozvoj kompetencí cílové skupiny
Popis opatření	<i>Navázání a rozvoj spolupráce mezi realizátory preventivních aktivit je předpokladem pro zajištění komplexnosti a provázanosti poskytování preventivních aktivit pro CS. Zahrnuje zmapování existujících preventivních aktivit, zapojení peer pracovníků a dalších participativních nástrojů, vzájemné informování se a spolupráci realizátorů preventivních aktivit včetně vyhodnocování dopadů realizovaných preventivních aktivit. Realizace preventivních programů povede k rozvoji orientace a zvyšování kompetencí CS s ohledem na specifika osob (děti, dospělí, senioři) v oblasti finanční gramotnosti, v dluhové oblasti, v právní oblasti související s problematikou dluhů, v tématech jako jsou navyšování příjmů, nakládání s energiemi a s tím související údržba bytu, rozpoznání nevýhodných půjček a alternativních řešení ve vhodné chvíli a další. Dále budou preventivní programy zaměřené také na veřejnost a zvyšování povědomí v oblasti dluhů.</i>
Indikátory výstupu	<i>Počet zapojených organizací – minimálně 3</i>
Odpovědný subjekt	<i>NNO, příspěvkové organizace</i>
Předpokládané náklady	<i>2 600 000 Kč + součást nákladů opatření B.2.3.1 oblast dluhy</i>
Zdroje financování	<i>OPZ+, vlastní zdroje, jiné</i>
Vazba na další opatření / cíle	<i>B.1.2, B.3.1, B.3.2, B.2.3.1</i>

3.4 Opatření – prioritní oblast rodina a zdraví

Strategický cíl C.3	Sociálně zdravotní pomezí
Specifický cíl C.3.1	Propojování sociálního a zdravotního sektoru
Očekávané výsledky	Nastavení systému spolupráce místních aktérů působících v oblasti rodina a zdraví pro zajištění komplexní a provázané podpory pro CS.
Indikátor výsledku	Počet setkání multidisciplinárních týmů. Počet realizovaných tematicky zaměřených kulatých stolů Počet vytvořených a sdílených informativních a vzdělávacích výstupů mezi aktéry. Počet realizovaných kulatých stolů.
Opatření C.3.1.1	Rozvoj spolupráce místních aktérů v oblasti rodina a zdraví
Popis opatření	<i>Rozvoj spolupráce místních aktérů v oblasti rodina a zdraví je předpokladem pro zajištění komplexnosti a provázanosti poskytování podpor CS. Spolupráce bude rozvíjena prostřednictvím realizace kulatých stolů, tvorbou informativních a vzdělávacích výstupů sdílených mezi aktéry, realizací tematicky zaměřených výjezdních skupin a pravidelným setkáváním multidisciplinárních týmů. Součástí rozvoje spolupráce bude síťování a sdílení zkušeností, dobrých i špatných praxí a sledování nových trendů včetně stáže mezi organizacemi a zařízeními.</i>
Indikátory výstupu	<i>Počet zapojených organizací a institucí – minimálně 5</i> <i>Počet setkání – minimálně 2 ročně</i>
Odpovědný subjekt	<i>příspěvkové organizace MMB, NNO, další</i>
Předpokládané náklady	<i>Součástí nákladů opatření – B.3.2.1, B.3.2.2, B.3.2.3 oblast rodina a zdraví</i>
Zdroje financování	<i>OPZ+, vlastní zdroje, jiné</i>
Vazba na další opatření / cíle	<i>A.1.5, A.2.1, B.3.2.1, B.3.2.2, B.3.2.3</i>

Strategický cíl C.3	Sociálně zdravotní pomezí
Specifický cíl C.3.2	Společné další vzdělávání zdravotních a sociálních pracovníků
Očekávané výsledky	Proškolení pracovníci disponují potřebnými kompetencemi pro poskytování komplexní podpory CS.
Indikátor výsledku	Počet proškolených pracovníků působících v oblasti podpory rodina a zdraví.
Opatření C.3.2.1	Vzdělávání a rozvoj aktérů působících v oblasti podpory rodin a zdraví
Popis opatření	<i>Opatření bude realizováno prostřednictvím vzdělávacích aktivit v oblasti sociální práce, komunitní práce, interkulturní práce. Cílem je zaměřit se na profesní rozvoj pracovníků působících v oblasti rodiny a zdraví prostřednictvím vzdělávání.</i>
Indikátory výstupu	<i>Počet zapojených organizací a institucí – minimálně 10</i>
Odpovědný subjekt	<i>NNO, příspěvkové organizace MMB, MMB, další</i>
Předpokládané náklady	<i>Součástí nákladů opatření - B.3.2.1, B.3.2.2, B.3.2.3 oblast rodina a zdraví a opatření B.3.2.7 v oblasti bezpečnosti</i>
Zdroje financování	<i>OPZ+, vlastní zdroje, jiné</i>
Vazba na další opatření / cíle	<i>B.3.2.1, B.3.2.2, B.3.2.3 B.3.2.7</i>

Strategický cíl B.3	Podpora prevence
Specifický cíl B.3.2	Rozvoj konkrétních programů, služeb, témat
Očekávané výsledky	CS disponuje kompetencemi k řešení nepříznivých sociálních situací.
Indikátor výsledku	Rozšíření kapacity služeb (počet služeb, okamžitá kapacita, časový rozsah dostupnosti služby, územní dostupnost služby). Počet osob, které kontinuálně se službou spolupracují. Počet osob, u nichž došlo k pozitivní změně v oblasti životních návyků a způsobu života. Počet osob, u nichž se zvýšila schopnost samostatně řešit nepříznivou situaci.
Opatření B.3.2.1	Podpora osamostatňování se CS při řešení nepříznivé soc. situace
Popis opatření	<i>Záměrem opatření je osamostatňování se CS při řešení nepříznivé sociální situace prostřednictvím přímé sociální práce, preventivních aktivit, peer pracovníků a dalších participativních nástrojů, kam patří mentoring, mediace, asistované kontakty, asistované předávání dětí, podpora kontaktu s dětmi v ústavní výchově a rodiči ve výkonu trestu odnětí svobody, potravinová a materiální pomoc. Předpokladem pro efektivní podporu CS je spolupráce podporujících osob a rozvoj jejich profesních kompetencí.</i>
Indikátory výstupu	<i>Počet podpořených osob – minimálně 100 Počet úvazků v přímé péči – 4 Počet asistovaných kontaktů – 200</i>
Odpovědný subjekt	<i>NNO, příspěvkové organizace MMB, MMB</i>
Předpokládané náklady	<i>10 500 000 Kč + součást nákladů opatření B.3.2.2 a B.3.2.3 oblast rodina a zdraví</i>
Zdroje financování	<i>OPZ+, vlastní zdroje, jiné</i>
Vazba na další opatření / cíle	<i>A.2.1, B.2, C.3.2, B.3.2.2, B.3.2.3, C.3.1.1, C.3.2.2</i>

Strategický cíl B.3	Podpora prevence
Specifický cíl B.3.2	Rozvoj konkrétních programů, služeb, témat
Očekávané výsledky	Naplněním cíle dojde k rozšíření kapacity služeb pro práci s CS, včetně rozvoje kompetencí CS.
Indikátor výsledku	Rozšíření kapacity služeb (počet služeb, okamžitá kapacita, časový rozsah dostupnosti služby, územní dostupnost služby). Počet osob, u nichž došlo k pozitivní změně v oblasti životních návyků a způsobu života. Počet rodin, u kterých došlo k zlepšení v oblasti saturace potřeb dětí ze strany rodičů. Počet rodin, u kterých díky podpoře došlo k bezpečnému návratu dítěte z náhradního prostředí. Počet dětí, které znají rizika spojená s životním stylem, samostatně řeší nepříznivé situace, jsou schopny navazovat a udržet si zdravé vztahy. Počet dětí/mladých, u kterých došlo k pozitivnímu posunu v oblasti chování.

Opatření B.3.2.2	Rozšíření kapacit služeb pro práci s ohroženými dětmi a rodinami a dětmi ohroženými společensky nežádoucími jevy, včetně rozvoje kompetencí cílové skupiny
Popis opatření	<i>Záměrem opatření je rozšíření kapacity služeb SAS a NZDM, prostřednictvím kterého budou uspokojovány potřeby CS (zadluženost, zasažení válečných konfliktem, potíže v oblasti duševního zdraví, nestandardní projevy chování, uplatnění v budoucnu na legálním trhu práce, bytová nouze a další). Součástí poskytování služeb budou depistáže, síťování, multidisciplinární spolupráce, případové a interaktivní případové konference, psychosociální podpora, sociálně terapeutické pobyty pro rodiny, podpora inkluze dětí do sítě volnočasových aktivit včetně mentoringu, aktivizační programy pro rodiny s dětmi v předškolním věku s podporou sociálního pedagoga, užití participativních nástrojů a další. Cílem je podpora osob a rozvoj kompetencí CS při řešení nepříznivé sociální situace.</i>
Indikátory výstupu	<i>Počet podpořených osob z cílové skupiny – 730 Počet podpořených dětí a mladých lidí – minimálně 486 Počet podpořených rodin z cílové skupiny – minimálně 119 Počet úvazků v přímé péči – 31</i>
Odpovědný subjekt	<i>NNO, příspěvkové organizace MMB</i>
Předpokládané náklady	86 280 000 Kč
Zdroje financování	OPZ+, jiné zdroje, vlastní zdroje
Vazba na další opatření / cíle	A.1.5, A.1.6, A.2.1, A.2.2, B.1.4, B.2.4, B.2.5, C.3.1.1, C.3.2.1, B.1.9.1

Strategický cíl B.1	Prevence zaměřená na děti a mladistvé
Specifický cíl B.1.9	Předcházení školní neúspěšnosti žáků
Očekávané výsledky	U dětí z CS nebude docházet k selhávání při vzdělávání v rámci školní a předškolní docházky.
Indikátor výsledku	Počet dětí, u nichž došlo ke zlepšení v oblasti školní přípravy.
Opatření B.1.9.1	Rozvoj služeb, koordinace jejich spolupráce a edukace aktérů za účelem podpory cílové skupiny v oblasti formálního i neformálního vzdělávání dětí a mládeže
Popis opatření	<i>Záměrem opatření je prevence školní neúspěšnosti dětí z CS prostřednictvím neformálního předškolního vzdělávání, podpory při školní přípravě dětí, realizace volnočasových aktivit, rozvoje počítačové gramotnosti, podpory spolupráce rodiny se školou a prostřednictvím kariérového poradenství.</i>
Indikátory výstupu	<i>Počet podpořených osob z cílové skupiny – minimálně 850 Počet úvazků v přímé péči – 9,7</i>
Odpovědný subjekt	<i>NNO, příspěvkové organizace MMB</i>
Předpokládané náklady	21 898 500 Kč
Zdroje financování	OP JAK, OPZ+, jiné, vlastní zdroje
Vazba na další opatření / cíle	A.1.6, B.3.2, C.1.2, B.3.2.2

Strategický cíl 1	Podpora prevence
Specifický cíl B.3.2	Rozvoj konkrétních programů, služeb, témat
Očekávané výsledky	Naplněním cíle dojde k rozšíření kapacity služeb pro práci a k celkovému kvalitativnímu zlepšení práce s CS.
Indikátor výsledku	Rozšíření kapacity služeb (počet služeb, okamžitá kapacita, časový rozsah dostupnosti služby, územní dostupnost služby). Počet osob, které mají zajištěné bydlení pro sebe a svoji rodinu v bezpečném prostředí. Počet osob, které mají informace o možnostech řešení nepříznivé sociální situace. Počet osob, u nichž došlo k obnově nebo posílení kompetencí pro samostatné zvládnání běžného života. Počet rodin, u kterých došlo k zlepšení v oblasti saturace potřeb dětí ze strany rodičů.
Opatření B.3.2.3	Rozšíření kapacity služeb pro práci s oběťmi domácího a sexuálního násilí
Popis opatření	<i>Záměrem opatření je rozšíření kapacity sociálních služeb pro práci s oběťmi domácího a sexuálního násilí. Opatření bude realizováno prostřednictvím poskytování krizové pomoci a odborného sociálního poradenství (formou ambulantní, terénní nebo prostřednictvím digitálních technologií). Součástí poskytování podpory CS bude užití nástrojů multidisciplinární spolupráce, případových a interaktivních případových konferencí (zapojení pracovníků organizace, pracovníků dalších NNO, policie, lékařů apod.), zapojení peer pracovníků, podpůrných skupin, vytváření copingových strategií, poskytování včasné pomoci a doprovázení, poskytování psychologického a právního poradenství, realizace preventivních aktivit.</i>
Indikátory výstupu	<i>Počet úvazků v přímé péči – 17 Počet podpořených osob – 680 Počet kauz řešených v rámci právního poradenství – minimálně 45</i>
Odpovědný subjekt	<i>NNO, příspěvkové organizace MMB</i>
Předpokládané náklady	64 402 000 Kč
Zdroje financování	<i>OPZ+, vlastní zdroje, jiné</i>
Vazba na další opatření / cíle	<i>B.1.6, A.2.1, B.3.1, C.3.1.1, C.3.2.1, B.3.2.2, B.3.2.3, B.3.2.7, B.3.1.1</i>

Strategický cíl B.3	Podpora prevence
Specifický cíl B.3.2	Rozvoj konkrétních programů, služeb, témat
Očekávané výsledky	Naplněním cíle dojde k rozšíření kapacity služeb pro práci s CS a celkovému zlepšení životních kompetencí CS.
Indikátor výsledku	Rozšíření kapacity služeb (počet služeb, okamžitá kapacita, časový rozsah dostupnosti služby, územní dostupnost služby). Počet osob, u kterých došlo k minimalizaci rizik spojených s „životem na ulici“. Počet osob, které kontinuálně se službou spolupracují. Počet osob, u nichž se zvýšila schopnost samostatně řešit nepříznivou situaci. Počet osob, které mají informace o možnostech řešení nepříznivé sociální situace.

	Počet osob, u nichž došlo k obnově nebo posílení kompetencí pro samostatné zvládnání běžného života.
Opatření B.3.2.4	Rozšíření kapacity služeb pro práci s CS osoby bez domova, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách, osoby s dluhy, předlužené, osoby ohrožené ztrátou bydlení, osoby ohrožené závislostí, rodiny v situaci narození dítěte s postižením, osoby a rodiny ohrožené sociálním vyloučením nebo osoby a rodiny v něm žijící
Popis opatření	<i>Záměrem opatření je zajištění komplexní podpory CS prostřednictvím rozšíření kapacity služeb nízkoprahové denní centrum, noclehárna, ambulantní následná péče, krizová pomoc, terénní programy a odborné sociální poradenství. Opatření zahrnuje prevenci a řešení bezdomovectví, rozvoj rodičovských kompetencí, kompetencí pro udržení zaměstnání a bydlení, pro řešení nepříznivé sociální a finanční situace. Součástí poskytování podpory CS bude užití nástrojů multidisciplinární spolupráce, případových a interaktivních případových konferencí zapojení peer pracovníků, podpůrných skupin, vytváření copingových strategií, poskytování včasné pomoci a doprovázení, poskytování psychologického a právního poradenství, realizace preventivních aktivit. Opatření zahrnuje tvorbu metodických materiálů, poskytování metodické podpory a potřebného odborného vzdělávání pracovníkům v oblastech minimalizace následků akutní reakce na stres, krizové intervence, zpracování traumatických vzpomínek apod.</i>
Indikátory výstupu	<i>Počet úvazků v přímé péči – 18,4 Počet podpořených osob – 1153</i>
Odpovědný subjekt	<i>NNO, příspěvkové organizace MMB, MMB</i>
Předpokládané náklady	<i>45 480 000 Kč + součást alokace B.3.2.7 bezpečnost</i>
Zdroje financování	<i>OPZ+, vlastní zdroje, jiné</i>
Vazba na další opatření / cíle	<i>B.2.3. B.2.4, A.2.1, B.3.1, B.3.2.7, B.2.3.1</i>

Strategický cíl B.3	Podpora prevence
Specifický cíl B.3.2	Rozvoj konkrétních programů, služeb, témat
Očekávané výsledky	<i>Zvýšení kompetencí pracovníků v oblasti interkulturní práce a při práci s CS.</i>
Indikátor výsledku	Rozšíření kapacity služeb (počet služeb, okamžitá kapacita, časový rozsah dostupnosti služby, územní dostupnost služby). Počet osob, které kontinuálně se službou spolupracují. Počet osob, u nichž se zvýšila schopnost samostatně řešit nepříznivou situaci. Počet osob, které mají informace o možnostech řešení nepříznivé sociální situace.
Opatření B.3.2.5	Rozvoj práce s cizinci ohroženými sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučenými a rozvoj kompetencí osob podporujících cílovou skupinu
Popis opatření	<i>Opatření bude realizováno prostřednictvím interkulturní a systémové práce podporující CS. Opatření zahrnuje přímou práci včetně práce v terénu, komplexní poradenství pro řešení nepříznivé sociální</i>

	<i>situace, tvorbu a rozvoj systémových nástrojů pro práci s cílovou skupinou, informační činnost, zvyšování kompetencí a poradenství pro osoby podporující cílovou skupinu, jako jsou neformální pečující osoby, zdravotníci, pedagogové, soc. pracovníci, policisté. Součástí opatření je nastavení standardů kvality pro interkulturní práci poskytovaného poradenství, síťování a rozvoj spolupráce zainteresovaných pracovníků a služeb.</i>
Indikátory výstupu	<i>Počet úvazků v přímé péči – 7 Počet podpořených osob – 350</i>
Odpovědný subjekt	<i>NNO, příspěvkové organizace, MMB</i>
Předpokládané náklady	15 000 000 Kč
Zdroje financování	OPZ+, vlastní zdroje, jiné
Vazba na další opatření / cíle	A.1.5, A.1.6, A.2.1, B.3.1, C.3.2

Strategický cíl C.3	Sociálně zdravotní pomezí
Specifický cíl C.3.1	Propojování sociálního a zdravotního sektoru
Očekávané výsledky	Naplněním cíle dojde k rozšíření kapacity služeb pro práci s CS a celkovému zlepšení zdravotního stavu CS.
Indikátor výsledku	Rozšíření kapacity služeb (počet služeb, okamžitá kapacita, časový rozsah dostupnosti služby, územní dostupnost služby). Počet osob, které byly nově registrovány do systému primární zdravotní péče. Počet osob, které nově absolvovaly za poslední rok preventivní prohlídku v oblasti primární zdravotní péče. Počet osob, které si v rámci dne zdraví nebo obdobné akce v oblasti podpory zdraví zjistily informaci o svém zdravotním stavu a s podporou zdravotního mediátora následovaly doporučení k jeho zlepšení.
Opatření C.3.1.2	Podpora CS v oblasti zdraví včetně posilování kompetencí CS, primární prevence a podpory při dosahování práv
Popis opatření	<i>Záměrem opatření je zlepšení přístupu CS v oblasti zdraví. Opatření bude realizováno prostřednictvím rozšíření kapacit sociálních služeb, terénních programů, odborného sociálního poradenství, krizové pomoci, zdravotně-sociální pomoci, mediace zdraví, ambulantní formy následné péče, doprovodů, sociálně terapeutické podpora, homesharing, podpory adiktologa, nutričního poradce, podpory během hospitalizace, podpory při zvládnání léčby a podpory při návratu do běžného prostředí, zapojením peer pracovníků, komunitních asistentů, dobrovolníků apod. Součástí poskytování podpory bude užití nástrojů multidisciplinární spolupráce, zapojení oborových specialistů, realizace případových a interaktivních případových konferencí. Opatření zahrnuje také propagaci zdravotně sociálních služeb směrem k CS, aktivizaci CS a posilování kompetencí v oblasti somatického a duševního zdraví.</i>
Indikátory výstupu	<i>Počet úvazků v přímé péči – minimálně 15 Počet podpořených osob – 440 Počet osob podpořených v rámci preventivních aktivit – 2245</i>
Odpovědný subjekt	<i>NNO, příspěvkové organizace MMB, zdravotnické organizace</i>

Předpokládané náklady	47 795 000 Kč
Zdroje financování	OPZ+, OP JAK, jiné, vlastní zdroje
Vazba na další opatření / cíle	A.2.1, B.2.1, B.3.2, C.3.3, B.3.2.7

Strategický cíl C.3	Sociálně zdravotní pomezí
Specifický cíl C.3.4	Rozvoj služeb v oblasti duševního zdraví
Očekávané výsledky	Naplněním cíle dojde k rozšíření kapacity služeb pro práci s CS a kompetencí CS v oblasti duševního zdraví.
Indikátor výsledku	Rozšíření kapacity služeb (počet služeb, okamžitá kapacita, časový rozsah dostupnosti služby, územní dostupnost služby). Počet osob, které mají informace o možnostech řešení nepříznivé sociální či zdravotní situace. Počet osob, u nichž došlo k obnově nebo posílení kompetencí pro samostatné zvládnutí běžného života. Počet rodin, u kterých došlo ke zlepšení v oblasti saturace potřeb dětí ze strany rodičů.
Opatření C.3.4.1	Rozvoj práce s rodinným systémem v oblasti duševního zdraví
Popis opatření	<i>Rozvoj práce s rodinným systémem v oblasti duševního zdraví zahrnuje podporu osob s psychickými potížemi a osob s duševním onemocněním včetně jejich rodinných příslušníků a blízkých. Podpora cílové skupiny bude zajišťována formou přímé sociální práce včetně poradenství prostřednictvím digitálních technologií, síťování, multidisciplinární spolupráce, case managementu, včasné diagnostiky a medikace při neodkladných psychiatrických stavech, edukace rodičů či blízkých osob, realizací preventivních aktivit, zapojením peer pracovníků a dalších participativních nástrojů, utvářením prostoru pro témata duševního zdraví u specifické CS jako jsou Romové, cizinci, klienti azylového domu a další, včetně podpory u poruch příjmu potravy, digitální závislosti, domácího a sexuálního násilí atd. Opatření zahrnuje také odborné vzdělávání a podporu pracovníků v oblasti podpory dětí, dospívajících a rodičů s psychickými problémy.</i>
Indikátory výstupu	<i>Počet úvazků v přímé péči - 8,65 Počet podpořených osob z CS – 3440</i>
Odpovědný subjekt	<i>NNO, příspěvkové organizace MMB, MMB</i>
Předpokládané náklady	29 000 000 Kč
Zdroje financování	OPZ+, jiné
Vazba na další opatření / cíle	B.3.2, A.1.5, A.2.1, A.2.3, B.1.5, B.2.6, B.3.2.7, B.3.2.3

Strategický cíl A.2	Multidisciplinární přístup a týmová práce
Specifický cíl A.2.1	Vytváření multidisciplinárních týmů napříč tématy bydlení, zdraví (rovněž duševního), prevence a zaměstnanosti
Očekávané výsledky	Naplněním cíle dojde k rozšíření kapacity služeb pro práci s CS a kompetencí CS v oblasti somatického a duševního zdraví.
Indikátor výsledku	<p>Rozšíření kapacity služeb (počet služeb, okamžitá kapacita, časový rozsah dostupnosti služby, územní dostupnost služby).</p> <p>Počet osob, u kterých ve sledovaném období došlo k pozitivní změně v oblasti životních návyků a způsobu života.</p> <p>Počet osob, které kontinuálně se službou spolupracují.</p> <p>Počet osob, u nichž se zvýšila schopnost samostatně řešit situaci v oblasti duševního a somatického zdraví.</p> <p>Počet osob, které mají informace o možnostech řešení v oblasti duševního a somatického zdraví.</p> <p>Počet osob, u nichž došlo k obnově nebo posílení kompetencí pro samostatné zvládnání běžného života.</p> <p>Počet osob, u kterých byl proveden test na přenosné infekční nemoci (hepatitis B/C, PPI).</p>
Opatření A.2.1.1	Realizace nízkoprahové multidisciplinární (zdravotní a sociální) péče v oblasti somatického a duševního zdraví
Popis opatření	<p><i>Záměrem opatření je zajištění dostupnosti základního zdravotnického materiálu pro identifikaci somatických a psychických obtíží a ošetření. Opatření bude realizováno prostřednictvím terénní sociální práce. Současně bude zajištěno testování a primární zdravotní prevence pro CS.</i></p> <p><i>Součástí opatření je zřízení a realizace nízkoprahové zdravotní ambulance pro CS. Nízkoprahová základní zdravotní péče v oblasti duševního a psychického zdraví bude zajištěna přímou podporou CS ambulantně nebo v terénu (prostřednictvím case managementu, krizové intervence, psychologického poradenství, zdravotních konzultací psychických potíží, nasměrováním na návazné služby).</i></p>
Indikátory výstupu	<p><i>Počet úvazků v přímé péči - 15,9</i></p> <p><i>Zřízená zdravotní ambulance – 1</i></p> <p><i>Počet podpořených osob pro cílovou skupinu osob působících v sexbyznysu - 650</i></p> <p><i>Počet podpořených osob z CS v rámci provozování zdravotní ambulance - 625</i></p> <p><i>Počet podpořených osob z CS v rámci poskytování péče v oblasti duševního zdraví - 110</i></p>
Odpovědný subjekt	<i>NNO, příspěvkové organizace, zdravotnické organizace</i>
Předpokládané náklady	40 920 000 Kč
Zdroje financování	<i>OPZ+, vlastní zdroje, jiné</i>
Vazba na další opatření / cíle	<i>C.3, B.3.2.6, C.3.4.1</i>

Strategický cíl B.3	Podpora prevence
Specifický cíl B.3.2	Rozvoj konkrétních programů, služeb, témat
Očekávané výsledky	Naplněním cíle dojde k rozvoji komunitní práce na území města Brna.
Indikátor výsledku	Počet realizovaných komunitních aktivit. Počet členů svépomocných skupin. Počet peer pracovníků.
Opatření B.3.2.8	Rozvoj komunitní práce a realizace participativních aktivit napříč oblastmi
Popis opatření	<i>Opatření se zaměřuje na rozvoj komunitní práce a realizaci participativních aktivit, které směřují k aktivizaci CS v tématech vycházejících z potřeb a zájmů CS. Jedná se o zapojení členů komunity, rodinných příslušníků, peer pracovníků, svépomocných skupin do akcí společenských, kulturních, sportovních, pro rodiny s dětmi, na komunitních fórech, homesharing, pracovních skupinách, výjezdech a pobytech členů komunity mimo lokalitu a dalších, včetně realizace terénní práce.</i>
Indikátory výstupu	<i>Počet úvazků v přímé péči – 12,5 Počet osob aktivně zapojených pro přípravu a realizace komunitních aktivit – minimálně 505</i>
Odpovědný subjekt	<i>NNO, příspěvkové organizace MMB, MMB</i>
Předpokládané náklady	<i>44 220 000 Kč</i>
Zdroje financování	<i>OPZ+, vlastní zdroje, jiné</i>
Vazba na další opatření / cíle	<i>A.2.2, B.2.6, B.3.2, C.3.1.2, C.3.4.1, A.2.1.1, B.3.1.1, B.2.2.1, C.2.1.2, B.2.3.1, B.2.1.1, A.1.1.1</i>

Strategický cíl B.3	Podpora prevence
Specifický cíl B.3.1	Rozvoj systematických postupů v prevenci
Očekávané výsledky	Naplněním cíle dojde ke zlepšení zázemí a podmínek pro poskytování služeb CS.
Indikátor výsledku	Počet podpořených sociálních služeb.
Opatření B.3.1.1	Rozvoj infrastruktury sociálních služeb
Popis opatření	<i>Opatření zahrnuje vybudování či rekonstrukci prostor potřebných pro provoz sociálních služeb či obdobných aktivit sociálního začleňování, případně zlepšení zázemí a podmínek pro činnost (např. pořízení automobilu pro zajištění dostupnosti služeb v terénu apod).</i>
Indikátory výstupu	<i>Počet podpořených organizací – minimálně 3</i>
Odpovědný subjekt	<i>NNO, příspěvkové organizace MMB, MMB</i>
Předpokládané náklady	<i>77 760 000 Kč</i>
Zdroje financování	<i>IROP+, ITI vlastní zdroje, jiné</i>
Vazba na další opatření / cíle	<i>B.3.2</i>

3.5 Opatření – prioritní oblast zaměstnanost

Strategický cíl C.1	Zaměstnanost a zaměstnatelnost
Specifický cíl C.1.1	Uplatňování individuálních forem práce s dlouhodobě nezaměstnanými a poradenství (motivace, diagnostika, zjišťování individuálních potřeb, case management, analýza životní situace)
Očekávané výsledky	Naplněním cíle dojde k rozšíření počtu pracovních a kariérních poradců na území města Brna a rozvoji komplexního poradenství směrem k CS.
Indikátor výsledku	Počet pozic pracovních a kariérních poradců na území města Brna na počet nezaměstnaných osob na území města Brna. Počet osob, které vstoupily do poradenství.
Opatření C.1.1.1	Rozvoj komplexního poradenství v oblasti zaměstnanosti osob ohrožených na trhu práce
Popis opatření	<i>Rozvoj komplexního poradenství v oblasti zaměstnanosti osob ohrožených na trhu práce podpoří CS v orientaci na trhu práce, v přípravě a odstraňování bariér pro vstup na trh práce formou individuálního plánu podpory na základě zmapování situace. Opatření bude realizováno prostřednictvím komplexních aktivit:</i> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Komplexní pracovní poradenství (vstupní mapování analýzy životní situace, příprava a odstraňování překážek pro vstup na trh práce).</i> - <i>Formy využitelných aktivit k dosažení: koučování, nácvik pohovorů, peer podpora, dluhové poradenství, rozvoj orientace v oblasti trhu práce, nácvik pracovních dovedností, využití odbornosti multidisciplinárního týmu.</i>
Indikátory výstupu	<i>Počet osob z CS, které obdrží komplexní pracovní poradenství 1 250 osob Počet úvazků v přímé péči – 16,5</i>
Odpovědný subjekt	<i>MMB, NNO</i>
Předpokládané náklady	<i>76 000 000 Kč</i>
Zdroje financování	<i>OPZ+, ITI, vlastní zdroje, jiné</i>
Vazba na další opatření / cíle	<i>C.1.3, B.2.3, B.3.2, A.2.1, B.1.9.1</i>

Strategický cíl C.1	Zaměstnanost a zaměstnatelnost
Specifický cíl C.1.3	Rozšiřování kompetencí zvyšujících zaměstnatelnost osob (stáže, nácviky, praxe, získávání návyků, motivace, komunikace se zaměstnavatelem, posilování sebevědomí, sociální dovednosti) – podpora při vstupu na trh práce a udržení se na něm
Očekávané výsledky	Naplněním cíle dojde ke zvýšení kompetencí CS pro vstup na trh práce.
Indikátor výsledku	Počet osob, které plní plán rozvoje. Počet osob, které úspěšně absolvovaly motivační kurz. Počet osob, které si zvýšily minimálně 2 kompetence pro vstup/návrat na trh práce minimálně o 50 % (oslovení zaměstnavatele, prezentace při pracovním pohovoru, komunikační dovednosti, obnovení a upevnění sociálních návyků účastníků spojených s docházkou do práce, aktivity při výkonu standardního

	zaměstnání jako jsou simulované porady, nácvik přijímání zpětné vazby, respektování autorit a podobně).
Opatření C.1.3.1	Motivace, rozvojové vzdělávání a zvyšování kvalifikace CS
Popis opatření	Záměrem je zvyšování kompetencí osob z CS pro hledání zaměstnání a uplatnění na trhu práce. Opatření bude realizováno prostřednictvím individuálních nebo skupinových aktivit: <ul style="list-style-type: none"> - mapování úrovně samostatnosti v jednotlivých oblastech a určení míry schopností u osob s CS, - motivace (poskytnutí podpory formou využití peer pracovníka, exkurze k zaměstnavatelům), - rozvojové vzdělávání (jazykové kurzy, kurzy finanční gramotnosti a podpora digitální gramotnosti), - zvyšování profesní kvalifikace (formou rekvalifikačních kurzů).
Indikátory výstupu	Počet unikátních osob, které se účastnili aktivit zaměřeným na zvyšování kompetencí – 270
Odpovědný subjekt	MMB, NNO, ÚP
Předpokládané náklady	3 500 000 Kč + součást nákladů opatření C.1.1.1 oblast zaměstnanost
Zdroje financování	OPZ+, ITI, vlastní zdroje, jiné
Vazba na další opatření / cíle	B.3.2, B.2.1, C.1.5, C.1.1.1

Strategický cíl C.1	Zaměstnanost a zaměstnatelnost
Specifický cíl C.1.6	Vytváření pracovních míst s podpůrnými programy (nácviky dovedností, chráněná místa, tréninková místa, adaptační místa, nízkoprahová místa, podpůrné programy)
Očekávané výsledky	Naplněním cíle dojde ke vzniku adaptačních pozic s podpůrným programem.
Indikátor výsledku	Počet osob, které absolvovaly adaptační (tréninkové) místo.
Opatření C.1.6.1	Realizovat dotovaná a adaptační místa s podpůrným programem
Popis opatření	Záměrem je zvyšování pracovních a sociálních kompetencí CS formou praktického nácviku. Opatření bude realizováno prostřednictvím adaptačních pracovních pozic: <ul style="list-style-type: none"> - vytváření široké škály pracovních míst, které připraví osoby z CS na vstup na otevřený trh práce, - podporovaná pracovní místa budou realizována vždy s komplexní podporou osob z CS ze strany pracovního poradce a mentora na pracovišti, - podpora mentora na pracovišti formou rozvoje a vzdělávání - rozvoj pracovních kompetencí osob z CS formou praxí a stáží.
Indikátory výstupu	Počet osob, které úspěšně absolvovaly podporované pracovní místo - 170 Počet úvazků v přímé péči – 6 + zapojení pracovních poradců z opatření 1.1.1
Odpovědný subjekt	MMB, NNO, zaměstnavatelé
Předpokládané náklady	15 500 000 Kč
Zdroje financování	OPZ+, ITI, APZ

Vazba na další opatření / cíle	<i>C.1.3, C.1.8, C.1.1.1</i>
---------------------------------------	------------------------------

Strategický cíl C.1	Zaměstnanost a zaměstnatelnost
Specifický cíl C.1.1	Uplatňování individuálních forem práce s dlouhodobě nezaměstnanými a poradenství (motivace, diagnostika, zjišťování individuálních potřeb, case management, analýza životní situace)
Očekávané výsledky	Naplněním cíle dojde ke zvýšení počtu osob z CS, kterým bude poskytnuta podpora při vstupu na trh práce včetně návazné podpory pro udržení na trhu práce.
Indikátor výsledku	Počet osob, které nastoupily do zaměstnání. Započítává se pouze HPP, DPČ, OSVČ (v režimu kolidujícího zaměstnání, tedy v případě evidence na ÚP dojde k jejímu ukončení). Počet osob, které si udržely zaměstnání min. 6 měsíců.
Opatření C.1.1.2	Podpora při vstupu na trh práce včetně návazné podpory pro udržení na trhu práce
Popis opatření	<i>Záměrem je poskytnout návaznou podporu osobám z CS pro jejich udržení na trhu práce.</i> <i>Opatření bude realizováno prostřednictvím komplexních aktivit:</i> <ul style="list-style-type: none"> - <i>návazné komplexní pracovní poradenství (podpora adaptace na volném trhu práce, řešení pracovních vztahů, řešení životní situace, komunikace se zaměstnavatelem),</i> - <i>poskytnutí asistence na pracovišti v procesu zaškolování a přípravy na pracovní pozici,</i> - <i>podpora zaměstnavatelů za účelem zvýšení kvality komplexní podpory osob z CS na pracovišti.</i>
Indikátory výstupu	<i>Počet osob, které vstoupili na trh práce-obsaženo v opatření C.1.1.1 oblast zaměstnanost</i> <i>Počet osob, kterým byla poskytnutá návazná podpora pro udržení na trhu práce – obsaženo v opatření C.1.1.1 oblast zaměstnanost</i>
Odpovědný subjekt	<i>MMB, NNO, zaměstnavatelé</i>
Předpokládané náklady	<i>součást nákladů opatření C.1.1.1 oblast zaměstnanost</i>
Zdroje financování	<i>OPZ+, ITI, vlastní zdroje, jiné</i>
Vazba na další opatření / cíle	<i>C.1.7, C.1.1.1, C.1.3.1</i>

Strategický cíl C.1	Zaměstnanost a zaměstnatelnost
Specifický cíl C.1.2	Vytváření, přenos a zavádění nových metod individuální práce ke zvýšení zaměstnatelnosti (např. mladých osob)
Očekávané výsledky	Naplněním cíle dojde u CS ke zvýšení orientace na pracovním trhu.
Indikátor výsledku	Počet mladých osob (15-29 let), které využily programy zaměstnanosti zaměřené na podporu zaměstnanosti mladých.
Opatření C.1.2.1	Kariérové poradenství a specifická komplexní podpora pro cílovou skupinu mladistvých a mladých osob ohrožených nezaměstnaností
Popis opatření	<i>Záměrem je komplexní podpora osob z CS s důrazem na preventivní programy, osvětu a včasné kariérové poradenství, jako pomoc s cílem zvýšit připravenost na trh práce.</i>

	<p>Opatření bude realizováno prostřednictvím komplexních aktivit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osvěta a včasné kariérové poradenství na školách pro mladé osoby, které jsou potenciálně ohroženy nezaměstnaností, - prevence předčasných odchodů ze vzdělávání s cílem zvýšit připravenost na trh práce, - včasné podchycení přechodu ze vzdělávání do fáze přípravy pro vstup na trh práce respektující potřeby a možnosti osob z CS, - komplexní podpora v souladu s opatřeními C.1.1.1, C.1.3.1, C.1.6.1, C.1.1.2 a s ohledem na specifika CS, - navazování spolupráce se školami ZŠ/SS a zaměstnavateli; praxe a exkurze u zaměstnavatelů.
Indikátory výstupu	<p>Počet podpořených osob – minimálně 65 Počet osob v přímé péči – 6,5</p>
Odpovědný subjekt	NNO, MMB
Předpokládané náklady	10 600 000 Kč + součást nákladů opatření 1.1.1 oblast zaměstnanost
Zdroje financování	OPZ+, vlastní zdroje, jiné
Vazba na další opatření / cíle	C.1.5, C.1.1, B.1.7, B.1.9, C.1.3.1, C.1.6.1, C.1.1.2

Strategický cíl A.1	Propojování aktérů a služeb
Specifický cíl A.1.1	Zajištění větší propojenosti aktérů a služeb v oblasti zaměstnanosti
Očekávané výsledky	Naplněním cíle dojde k realizaci a dalšímu rozvoji stávající Lokální sítě Zaměstnanosti.
Indikátor výsledku	Počet organizací, institucí a zaměstnavatelů zapojených do lokální sítě zaměstnanosti.
Opatření A.1.1.1	Sítování a realizace lokální sítě zaměstnanosti
Popis opatření	<p>Záměrem je individuální navazování spolupráce se zaměstnavateli a významnými aktéry z oblasti zaměstnanosti.</p> <p>Opatření bude realizováno prostřednictvím setkávání Lokální sítě zaměstnanosti, pozornost bude věnována především těmto tématům:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nastavení spolupráce při hledání vhodných forem podpory pro zmírňování bariér, s nimiž se osoby z CS při vstupu na trh práce setkávají, - vydefinování specifik zaměstnávání osob z CS při jejich zaměstnávání a nalezení vhodné podpory směrem k zaměstnavatelům, - sdílení dobré praxe a inovací přístupů, - vytváření příležitostí k zaměstnávání za pomoci využití burzy práce, prezentace zaměstnavatelů na ÚP, cvičných pohovorů u zaměstnavatelů a jiných vhodných aktivit, - vytvoření platformy pro tvorbu a realizaci specifického komplexního systému podpory se zacílením na osoby mladistvé a mladé nezaměstnané.
Cílová skupina	Aktéři zapojení do lokální sítě zaměstnanosti
Indikátory výstupu	<p>Počet setkání lokální sítě zaměstnanosti - 7 Počet úvazků pracovníka pro navazování spolupráce se zaměstnavateli – 0,5</p>

Odpovědný subjekt	<i>MMB</i>
Předpokládané náklady	<i>35 000 Kč</i>
Zdroje financování	<i>OPZ+, ITI, vlastní zdroje, jiné</i>
Vazba na další opatření / cíle	<i>C.1.2, C.1.4, C.1.7, C.1.6</i>

Strategický cíl C.1	Zaměstnanost a zaměstnatelnost
Specifický cíl C.1.8	Rozvíjení dovedností, znalostí a schopností pomáhajících osob – podpora poradenské role
Očekávané výsledky	Naplněním cíle dojde k profesnímu rozvoji a podpoře pracovníků působících v oblasti zaměstnanosti.
Indikátor výsledku	Počet proškolených pracovníků působících v oblasti zaměstnanosti.
Opatření C.1.8.1	Vzdělávání a podpora pracovníků působících v oblasti zaměstnanosti
Popis opatření	<i>Záměrem je zvýšení odbornosti a poskytnutí podpory aktérů působících v oblasti zaměstnanosti vedoucí ke zkvalitnění poskytované podpory osob z CS. Opatření bude realizováno za pomoci vzdělávacích a rozvojových aktivit formou:</i> <ul style="list-style-type: none"> - <i>supervizní setkání,</i> - <i>odborné kurzy, workshopy a semináře v oblasti metod a nástrojů práce osob z CS (case management, multidisciplinární spolupráce, metoda IPS ad.), v oblasti specifik práce s osobami z CS a v oblastech užití participativních metod a komunitní práce.</i>
Indikátory výstupu	<i>Počet zapojených organizací a institucí – minimálně 6</i>
Odpovědný subjekt	<i>MMB, NNO</i>
Předpokládané náklady	<i>součást nákladů opatření C.1.1.1 oblast zaměstnanost</i>
Zdroje financování	<i>OPZ+, ITI, vlastní zdroje, jiné</i>
Vazba na další opatření / cíle	<i>C.1.7, C.1.1.1</i>

Strategický cíl C.1	Zaměstnanost a zaměstnatelnost
Specifický cíl C.1.6	Podpora zaměstnavatelů při vytváření a udržování míst a při adaptaci nových zaměstnanců (mentoring, adaptační procesy, vlastní kariérní poradenství, otevřená organizační kultura, příprava na přijetí osob s nižšími kompetencemi), podpora sociálního podnikání
Očekávané výsledky	Naplněním cíle dojde ke zvýšení počtu osob z CS zaměstnaných v rámci sociálních podniků.
Indikátor výsledku	Počet osob z cílové skupiny zaměstnaných v rámci sociálních podniků.
Opatření C.1.6.2	Vznik a rozvoj sociálních podniků v Brně jako příležitosti pro zaměstnávání CS
Popis opatření	<i>Záměrem je vznik nových a podpora stávajících sociálních podniků. Opatření bude realizováno prostřednictvím zaměstnávání osob z CS na pracovním trhu se znaky sociálního podnikání:</i> <ul style="list-style-type: none"> - <i>vznik a provozování sociálního podniku,</i>

	<ul style="list-style-type: none"> - odborná školení, rozvoj a podpora zaměstnanců, - poskytování komplexního pracovního poradenství, - individuální asistence na pracovišti při zaškolování na pracovní pozici.
Indikátory výstupu	<i>Počet osob z CS zaměstnaných v sociálním podniku – budou nastaveny</i> <i>Počet zapojených sociálních podniků – bude nastaveno</i>
Odpovědný subjekt	<i>V současné době není určen pro dané opatření realizátor</i>
Předpokládané náklady	<i>30 000 000 Kč</i>
Zdroje financování	<i>vlastní, zdroje, jiné</i>
Vazba na další opatření / cíle	<i>C.1.3, C.1.4, C.1.1</i>

3.6 Opatření – prioritní oblast bezpečnost a prevence

Strategický cíl B.3	Podpora prevence
Specifický cíl B.3.2	Rozvoj konkrétních programů, služeb, témat
Očekávané výsledky	Naplněním cíle dojde k rozšíření kapacity poskytovaných služeb a zvýší se počet osob z CS, u kterých došlo k pozitivní změně ve způsobu života.
Indikátor výsledku	<p>Rozšíření kapacity služeb (počet služeb, okamžitá kapacita, časový rozsah dostupnosti služby, územní dostupnost služby).</p> <p>Počet osob, u kterých ve sledovaném období došlo k pozitivní změně v oblasti životních návyků a způsobu života.</p> <p>Počet osob, které kontinuálně se službou spolupracují.</p> <p>Zvýšení informovanosti (rizika, řešení situací, pomáhající služby a instituce).</p> <p>Počet osob, které se zapojily do zdravotnických a sociálních služeb (pobytových, ambulantních, terapeutických komunit apod.)</p> <p>Počet osob, které po VTOS využívají programy (psychosociální podpora, zvýšení kvalifikace).</p> <p>Zvýšení počtu asistentů prevence kriminality.</p>
Opatření B.3.2.7	Posílení kapacit práce s cílovou skupinou v oblasti bezpečnosti a prevence včetně kapacit sociálních služeb a návazných aktivit
Popis opatření	<p><i>Budou posíleny kapacity práce s cílovou skupinou včetně kapacit sociálních služeb a návazných aktivit v oblasti bezpečnosti a prevence. Půjde například o:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - poskytování služby terénní programy včetně různých forem odborného poradenství v ambulantní a terénní formě, kontaktní centra včetně pojízdné formy, doléčovací služby, psychologickou a adiktologickou podporu a pomoc, individuální i skupinové terapie, využívání svépomocných skupin, - využití inovativních nástrojů, např. multidisciplinární spolupráce, podpora peerů, online poradenství, zřízení aplikační místnosti pro uživatele návykových látek, - harm reduction pro osoby se závislostmi (substituční programy, program kontrolované konzumace alkoholu, vznik a provoz aplikační místnosti), realizace výjezdní skupiny pro osoby se závislostí nebo osoby s duševním onemocněním, recovery koučink, - individuální doprovody a asistence klientů následné péče při realizaci jejich volnočasových aktivit, vznik a provoz ambulantního denního centra včetně podpory cílové skupiny a realizace volnočasových aktivit, - odborná podpora pomoc pro osoby s digitální závislostí včetně jejich blízkých, - rozvoj aktivit pro oběti a svědky trestné činnosti a jim blízké osoby, včetně osob, které nezvládají svoji agresivitu (probační programy, sociální služby, terapeutické programy, skupinová práce, první psychologická pomoc a další), - probační programy pro rizikovou skupinu dětí a mládeže, práce s dětmi, které mají zkušenost s porušením zákona, mají sklony k násilnému chování apod., - rozvoj linek bezpečí,

	<ul style="list-style-type: none"> - podpora rodin v krizi formou individuální konzultace (psycholog, adiktolog), skupinové workshopy, posilování kompetencí rodičů při výchově a řešení problémových situací, - podpora rizikových skupin (osoby působící v sexbyznysu, ohrožené sociálním vyloučením), - podpora zvláště zranitelným obětím (děti, senioři, osoby zdravotně nebo mentálně handicapované, cizinci, oběti genderově podmíněného násilí, předsudečného násilí apod.), poradenství včetně online formy, realizace terénních výjezdů, - aktivity zaměřené na vznik a rozvoj komunit, - řešení situační prevence kriminality ve veřejném prostoru, - vzdělávání odborné i laické veřejnosti.
Indikátory výstupu	Počet úvazků v přímé péči – 49,65 Počet podpořených osob – 4 385
Odpovědný subjekt	NNO, příspěvkové organizace MMB
Předpokládané náklady	128 907 000 Kč
Zdroje financování	OPZ+, vlastní zdroje, jiné
Vazba na další opatření / cíle	B.2.6, A.2.1, B.1.6, B.2.4, B.3.1, A.1.4.1

Strategický cíl A.1	Propojování aktérů a služeb
Specifický cíl A.1.4	Síťování služeb a programů prevence s prostředím samosprávy a státní správy
Očekávané výsledky	Naplněním cíle dojde ke zvýšení míry a dalšímu rozvoji spolupráce místních aktérů v oblasti bezpečnosti a prevence.
Indikátor výsledku	Počet setkání multidisciplinárních týmů. Počet informativních a vzdělávacích výstupů.
Opatření A.1.4.1	Rozvoj spolupráce místních aktérů v oblasti bezpečnosti a prevence
Popis opatření	<p>Rozvoj spolupráce místních aktérů v oblasti bezpečnosti a prevence je předpokladem pro zajištění komplexnosti a provázanosti poskytování podpor CS. Půjde o:</p> <ul style="list-style-type: none"> - síťování, pořádání kulatých stolů, tvorbu informativních a vzdělávacích materiálů, například k tématu boje proti předsudkům a diskriminaci, prevenci všech forem násilí, - realizaci tematicky zaměřených výjezdních skupin a pravidelná setkávání multidisciplinárních týmů. Součástí rozvoje spolupráce bude sdílení zkušeností, příkladů dobré i špatné praxe, sledování nových trendů, stáže mezi organizacemi a zařízeními apod., - systém spolupráce bude rozšířen o zástupce z dalších organizací a institucí napříč resorty, dojde k obnově činnosti Týmu pro mládež, zřízení multidisciplinárního adiktologického týmu, vytvoření online prostoru pro řešení systémových problémů s využitím nástrojů, jako jsou případové konference, case management, informační kampaně.
Indikátory výstupu	Počet zapojených organizací – minimálně 7 Počet setkání multidisciplinárních týmů – minimálně 4 ročně

Odpovědný subjekt	<i>MMB, příspěvkové organizace MMB, NNO</i>
Předpokládané náklady	<i>součást nákladů opatření B.3.2.7 oblast bezpečnost a prevence a opatření B.3.2.3 oblasti rodina a zdraví</i>
Zdroje financování	<i>OPZ+, vlastní zdroje, jiné</i>
Vazba na další opatření / cíle	<i>B.2.1, A.2.2, B.3.2.7, B.3.2.3</i>

Strategický cíl B.3	Podpora prevence
Specifický cíl B.3.1	Rozvoj systematických postupů v prevenci
Očekávané výsledky	<i>Naplněním cíle dojde k posílení prevence u CS a zvýší se počet peer pracovníků zapojených do realizace preventivních aktivit.</i>
Indikátor výsledku	Počet osob z cílové skupiny zapojených do preventivních aktivit. Počet peer pracovníků aktivně zapojených do realizace preventivních aktivit. Počet organizací a institucí zapojených do preventivních aktivit.
Opatření B.3.1.1	Realizace preventivních a osvětových aktivit v oblasti bezpečnost a prevence
Popis opatření	<i>Preventivní a osvětové aktivity budou reagovat na potřeby osob z cílové skupiny. Půjde o:</i> <ul style="list-style-type: none"> - <i>zážitkové programy, probační a mediační preventivní programy včetně realizace programů ve věznicích, dále besedy, přednášky a workshopy, komunitní aktivity s využitím participativních nástrojů včetně zapojení peer pracovníků, využitím online nástrojů, preventivní programy na školách včetně zapojení rodičů, neformální vzdělávání, interkulturní vzdělávání odborníků, osvětové akce pro veřejnost, informační kampaně,</i> - <i>aktivity budou zaměřené například na prevenci sekundární stigmatizace, prevenci kriminálního jednání, prevenci diskriminace, snižování rizik v rámci nočního života a zábavy, prevenci vzniku všech forem závislostí, prevenci násilí ve vztazích, zvyšování důvěry k pomáhajícím profesím (policisté, zdravotníci, pedagogové), posilování odpovědnosti občanů.</i>
Indikátory výstupu	<i>Počet úvazků v přímé péči – minimálně 16,5</i> <i>Počet podpořených osob z cílové skupiny – minimálně 906</i>
Odpovědný subjekt	<i>NNO, příspěvkové organizace MMB, MMB, PMS</i>
Předpokládané náklady	<i>40 200 000 Kč + + součást nákladů v opatření B.3.2.7 oblast bezpečnost a prevence a opatření B.3.2.3 oblasti rodina a zdraví</i>
Zdroje financování	<i>OPZ+, vlastní zdroje, jiné</i>
Vazba na další opatření / cíle	<i>A.2.2, B.3.2, B.2.7, B.1.3, B.1.8, A.1.6, A.1.3</i>

Strategický cíl B.3	Podpora prevence
Specifický cíl B.3.2	Rozvoj konkrétních programů, služeb, témat
Očekávané výsledky	Naplněním cíle dojde k rozvoji aktivit v oblasti kyberbezpečnosti a dojde k zapojení CS do preventivních aktivit a využití odborného poradenství.
Indikátor výsledku	Počet osob, které využily odborné poradenství. Počet proškolených pracovníků. Počet osob z cílové skupiny zapojených do preventivních aktivit.
Opatření B.3.2.8	Rozvoj aktivit v oblasti kyberbezpečnosti
Popis opatření	<i>Rozvoj aktivit v oblasti kyberbezpečnosti zahrnuje: - odborné poradenství pro kyberprostor včetně technické podpory, například formou krizové linky pro rodiče ohledně online rizik, kontaktního místa, vzdělávání pracovníků organizací a institucí, rozvoj užívání technologií v rámci sociálních služeb, zapojení cílové skupiny do vytváření preventivních postupů, realizaci preventivních aktivit, užití participativních nástrojů včetně peer aktivit, vzdělávání a osvěta rodičů a veřejnosti v oblasti kyberbezpečnosti.</i>
Cílová skupina	<i>Děti, mládež a rodiny ohrožené kyberkriminalitou, pracovníci organizací a institucí, peer pracovníci, veřejnost</i>
Indikátory výstupu	<i>Počet podpořených osob z cílové skupiny – bude nastaveno Počet proškolených pracovníků – bude nastaveno</i>
Odpovědný subjekt	<i>V současné době není určen pro dané opatření realizátor</i>
Předpokládané náklady	<i>15 000 000 Kč</i>
Zdroje financování	<i>OPZ+, vlastní zdroje, jiné</i>
Vazba na další opatření / cíle	<i>B.3.1.1</i>

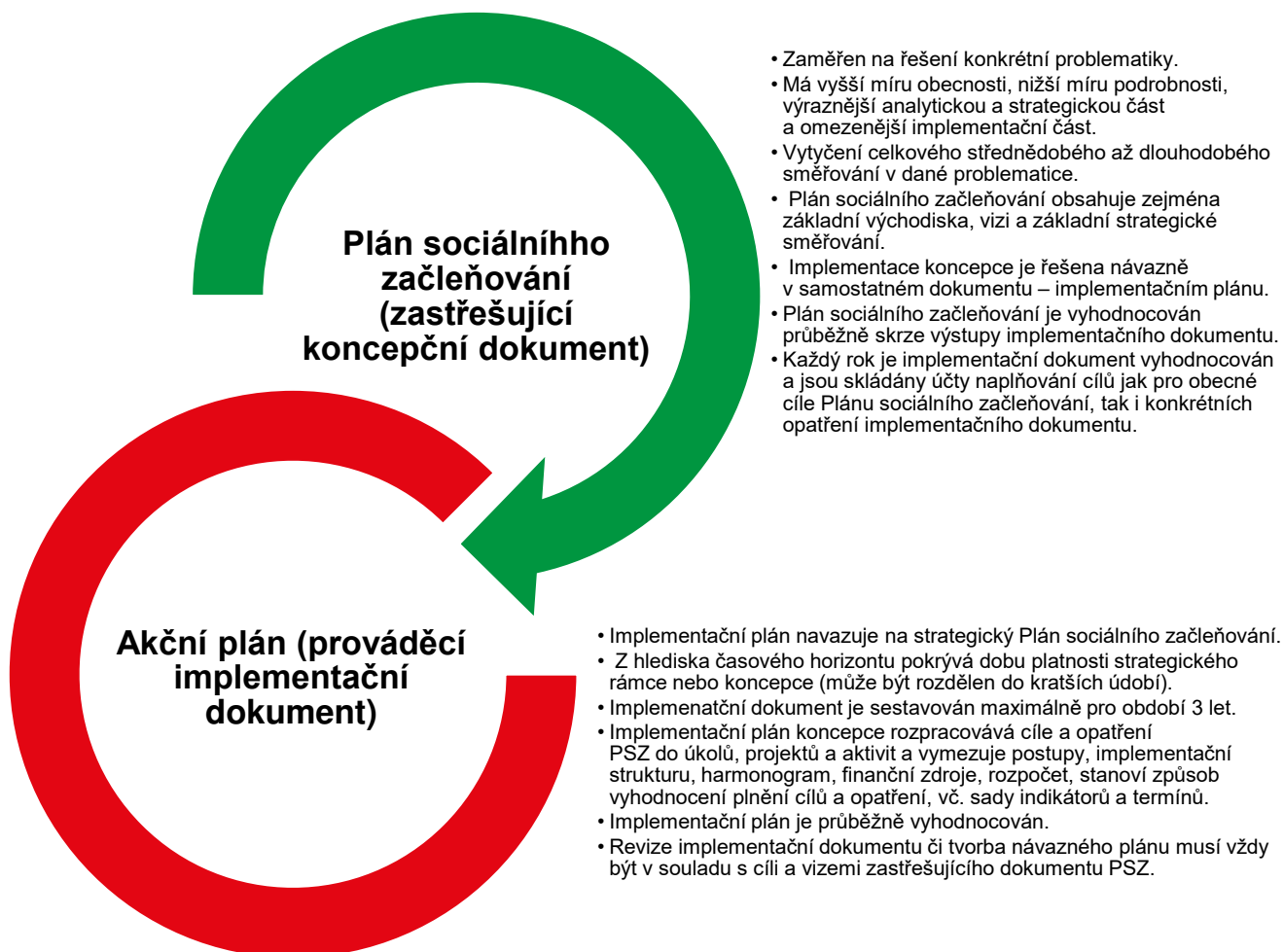
Dále byly definovány další bariéry a potřeby při práci s cílovou skupinou jako jsou posílení kapacit aktérů působících v oblasti bezpečnosti (Městská policie (územáři)), OSPODů, psychologů, psychiatrů zejména dětských, soudních znalců a další. Témata budou zohledněna v rámci dalšího plánovacího cyklu.

3.7 Kontextové indikátory

Tabulka č. 3 - Kontextové indikátory

Název indikátoru	Zdroj	Výchozí hodnota
Index sociálního vyloučení	ASZ	13
Počet uchazečů o zaměstnání v evidenci ÚP (prosinec 2021)	Úřad práce	11 762
Počet uchazečů o zaměstnání v evidenci 3+ měsíců (prosinec 2021)	Úřad práce	7 285
Počet uchazečů o zaměstnání v evidenci 6 + měsíců (prosinec 2021)	Úřad práce	5 377
Počet uchazečů o zaměstnání – v evidenci 24+ měsíců (prosinec 2021)	Úřad práce	2 942
Počet městských bytů (2021)	MMB	28 076
Počet bytů v režimu sociálního bydlení (2021)	MMB	261
Počet krizových bytů (2021)	MMB	4
Počet PnB vyplacených v průměrném měsíci r. 2021	MPSV	8 300
Počet DnB vyplacených v průměrném měsíci r. 2021	MPSV	1 821
Počet osob v bytové nouzi	Platforma pro sociální bydlení, z.s.	3 553
Počet osob bez přístřeší	Platforma pro sociální bydlení, z.s.	245
Počet trestných činů (přečiny i zločiny) (2021)	MMB	8 205
Počet přestupků	Mapa kriminality (policie.cz)	19 119
Hodnota indexu kriminality (2021)	MMB	215
Počet APK (2021)	MMB	2
Počet strážníků MP (2021)	MMB	460
Počet předčasných odchodů ze ZŠ – běžné třídy (školní rok 2020/21)	MŠMT	39
Počet dětí s nařízenou ústavní nebo ochrannou výchovou ke konci sledovaného roku (2021)	MMB	355
Počet dětí vedených kurátory pro děti a mládež (2021)	MMB	1 016
Počet dětí odebraných z péče rodičů (2021)	MMB	171
Počet přídavků na dítě vyplacených v průměrném měsíci r. 2021	MPSV	8 660
Počet osob v exekuci (2021)	Exekutorská komora ČR	24 967
Podíl osob v exekuci (2021)	Exekutorská komora ČR	6,56
Počet exekucí (2021)	Exekutorská komora ČR	204 538
Počet osob v osobním bankrotu (2021)	Mapa bankrotů (mapabankrotu.cz)	3 602
Podíl osob v osobním bankrotu	Mapa bankrotů (mapabankrotu.cz)	1,13
Podíl obyvatel 65+ v populaci	ČSÚ	79 962
Počet příspěvků na péči vyplacených v průměrném měsíci r. 2021	MPSV, ČSÚ	14 102,08

4 Implementační část

4.1 Řídící struktura implementace

Za naplňování a implementaci aktivit Plánu sociálního začleňování odpovídá následující řídicí struktura:

Tabulka č. 4 - Řídící struktura implementace

Role/Aktér	Odpovědnost	Sledování a vyhodnocení
Vedení města	Poskytuje formální záštitu. Definuje vize a strategické cíle. Podporuje naplňování a implementaci opatření a aktivit PSZ.	Je informováno o výstupech monitoringu realizovaných opatření a jejich výsledcích.
Rada/Zastupitelstvo města Brna	Zajišťuje schvalovací procesy na úrovni města.	Jsou informováni o výstupech monitoringu realizovaných opatření a jejich výsledcích.
Agentura pro sociální začleňování	Poskytuje odbornou a metodickou podporu a zajišťuje schvalovací procesy na úrovni Agentury.	Zpracovává monitoring realizovaných aktivit. Podílí se na sledování dopadů.
Lokální partnerství	Podílí se na tvorbě PSZ. Monitoruje implementaci PSZ. Zadává a předkládá výstupy analytických prací, monitoringu a evaluace PSZ.	Vyhodnocuje plnění PSZ a připravuje návrhy pro revize PSZ.
Řídící výbor Lokálního partnerství	Projednává, schvaluje a dále předkládá k projednání voleným orgánům města Brna PSZ a akční plány vč. revizí těchto dokumentů. Zadává analytické práce. Projednává a předkládá výstupy monitoring PSZ a evaluací PSZ. Monitoruje stav přípravy jednotlivých projektů v rámci KPSV 2021+. Monitoruje realizace projektů v rámci KPSV 2021+ a jejich synergické působení. Doporučuje změny koordinace projektů a způsobu realizace pro zlepšení naplňování cílů PSZ.	Vyhodnocuje soulad realizace projektů s cíli PSZ a jejich naplňování.
Pracovní skupiny Lokálního partnerství	Podílí se na tvorbě PSZ včetně akčního plánu. Monitorují implementace opatření ve vybraných tematických oblastech. Navrhují konkrétní aktivity a opatření.	Podílí se na monitoringu realizovaných aktivit PSZ. Zpracovávají připomínky a revize dokumentů.
Manažer sociálního začleňování	Koordinuje projednávání PSZ ve volených orgánech. Monitoruje realizaci systémových opatření a předkládá pravidelně Lokálnímu partnerství a Řídícímu výboru zprávy	Podílí se na vyhodnocování PSZ.

	o realizaci systémového opatření, případně navrhuje změny v jeho realizaci.	
Lokální konzultant (Agentura)	Podílí se na procesech projednávání PSZ. Spolupracuje s koordinátorem komunitního plánování sociálních služeb pro zajištění synergického provázání PSZ a dokumentů města. Poskytuje odborné poradenství. Monitoruje realizaci systémových opatření a navrhuje změny v jeho realizaci.	Podílí se na vyhodnocování PSZ.
Realizátoři aktivit PSZ	Podílí se na tvorbě podkladů pro PSZ a tematických akčních plánů. Realizují projekty a další aktivity.	Podílí se na monitoringu realizovaných aktivit. Spolupracují se zástupci Agentury na zmapování dopadů realizovaných opatření.

4.2 Analýza rizik a nastavení řízení rizik

Tabulka č. 5 - Analýza rizik a nastavení řízení rizik

č.	Název rizika	Pravděpodobnost ¹⁰	Dopad ¹¹	Eliminace
1	Neochota partnerů podílet se na realizaci opatření	1	4	Transparentní fungování Lokálního partnerství, koordinace ze strany BMO, průběžná informovanost a komunikace všech aktérů, propojenost s dalšími strategickými procesy města.
2	Nedostatek finančních prostředků	3	4	Synergické plánování aktivit ve městě Brně, využití nabídky alternativních zdrojů financování (MPSV, MV, MZ, nadace aj.).
3	Nedostupnost kvalifikovaných pracovníků	2	3	Spolupráce s VŠ a VOŠ, správně formulované nabídky na hledané pracovní pozice, jasně definované požadavky na pracovníky, využívání potenciálu peer pracovníků a samotných obyvatel problémových lokalit, nastavení systému vzdělávání pracovníků.
4	Nedostatečná implementace PSZ	2	2	Nastavení a průběžný monitoring realizovaných aktivit.
5	Dynamika sociálního vyloučení	3	3	Vzájemná komunikace a koordinace mezi aktéry, kvalitní síťování, realizace výzkumu.
6	Změna politické reprezentace	2	2	Otevřená a průběžná komunikace a diskuze o tématech sociálního

¹⁰ 1 – velmi nízká/ý, 2 – nízká/ý, 3 – střední, 4 – vysoká/ý, 5 – velmi vysoká/ý.

¹¹ 1 – velmi nízká/ý, 2 – nízká/ý, 3 – střední, 4 – vysoká/ý, 5 – velmi vysoká/ý.

				začleňování, systémová realizace prosociálních opatření.
7	Nezájem o spolupráci mezi zdravotními, školními a sociálními zařízeními	2	3	Vytváření spolupracující sítě.
8	Nezájem cílové skupiny	2	3	Motivace cílové skupiny, zaměření na potřeby CS, vytvoření svépomocných skupin, sousedských skupin, propojování existujících komunit, participace na veřejném dění.
9	Nedostatečná nebo nevhodná komunikace s cílovou skupinou	1	2	Práci s cílovou skupinou budou zajišťovat zkušení pracovníci, kteří budou průběžně vzděláváni.
10	Nesouhlas ze strany části veřejnosti	4	2	Transparentnost procesů města, kvalitní PR v tématech sociálního začleňování.
11	Epidemiologická situace	3	3	Alternativní způsoby práce s CS, využití zkušeností při práci s klienty v průběhu pandemie COVID-19 v letech 2020-2021.

4.3 Sledování, vyhodnocování a revize plánu sociálního začleňování

Jednou z fází strategického řízení je **průběžné sledování a vyhodnocování Plánu**, které probíhá:

- minimálně 2× ročně na úrovni lokálního pracovníka Agentury, koordinátora sociálního začleňování a zástupce vedení města (z tohoto jednání je veden zápis),
- minimálně 1× ročně na jednání Lokálního partnerství,
- minimálně 1× ročně na setkání partnerů zapojených do realizace Plánu,
- minimálně 1× ročně formou **Zprávy o naplňování Plánu**, která je předkládána na vědomí zastupitelstvu města.

Zpráva o naplňování Plánu obsahuje následující informace:

- aktualizovaný popis charakteristiky sociálního vyloučení na území města včetně indexu sociálního vyloučení,
- aktualizaci kontextových indikátorů za jednotlivé tematické oblasti,
- míru plnění jednotlivých specifických cílů uvedených v Akčním plánu včetně stručného komentáře,
- monitoring dopadů realizovaných opatření (postup monitoringu blíže popsán v Akčním plánu),
- případné návrhy na revize Plánu.

V průběhu implementace plánu může dojít v území ke změnám, které je nutné promítnout do plánu. V takovém případě dochází k jeho revizi. Tu může navrhnout jak zástupce územního celku, tak členové Lokálního partnerství. Postup zpracování a schvalování revize plánu se řídí stejnými postupy a pravidly, jako jeho tvorba a je založen změnový list.

4.3.1 Monitoring dopadů realizace plánu

Monitoring dosažených výstupů a dopadů bude probíhat na základě shromážděných výstupů evaluace realizovaných aktivit v území sociálně vyloučených lokalit, na které se PSZ zaměřuje. Bude docházet k vyhodnocení dopadů oproti původnímu stavu. Na monitoringu se bude

podílet Agentura pro sociální začleňování, Lokální partnerství včetně tematických pracovních skupin.

Monitoring generuje kvantitativní a kvalitativní údaje pro možnosti vyhodnocení a poskytnutí zpětné vazby pro uplatnění a případnou revizi nástrojů a opatření k dosažení strategických cílů.

4.4 Financování plánu sociálního začleňování

4.4.1 Přehled financování plánu

Tabulka č. 6 – Přehled financování plánu

Opatření	Služba/aktivita	Předpokládané náklady / 3 roky	Zdroje financování
Bydlení C.2.2.1	Nastavení udržitelného systému pro kontinuální práci s osobami v bytové nouzi včetně posílení personálních kapacit	99 413 000 Kč + součást nákladů opatření B.2.2.1 oblast bydlení	OPZ+, vlastní zdroje, jiné
Bydlení B.2.2.1	Rozvoj aktivit prevence ztráty bydlení a aktivit na podporu sousedského soužití včetně využití participativních nástrojů podpory bydlení	15 878 000 Kč + součást nákladů opatření C.2.2.1 oblast bydlení	OPZ+, vlastní zdroje, jiné
Bydlení C.2.1.1	Podpora a vzdělávání aktérů působících v oblasti bydlení	Součást nákladů opatření C.2.2.1 oblast bydlení	OPZ+, vlastní zdroje, jiné
Bydlení C.2.1.2	Podpora informovanosti cílové skupiny i široké veřejnosti v oblasti bydlení	Součást nákladů opatření C.2.2.1 a B.2.2.2 oblast bydlení	OPZ+, vlastní zdroje, jiné
Bydlení C.2.4.1	Zvýšení dostupnosti bydlení pro CS včetně zapojení soukromého sektoru	9 344 000 Kč + součást nákladů opatření C.2.2.1 a B.2.2.2 oblast bydlení	OPZ+, vlastní zdroje, jiné
Bydlení C.2.2.2	Rozvoj sociálního a dostupného bydlení v Brně	6 000 000 Kč + součást nákladů opatření C.2.2.1 oblast bydlení	IROP+, OPZ+, jiné, vlastní zdroje
Dluhy B.2.3.1	Rozvoj dluhového poradenství na území města Brna v rámci sociální služby a akreditovaných poraden	35 181 000 Kč + součást nákladů opatření B.3.2.4 oblast rodina a zdraví	OPZ+, vlastní zdroje, jiné
Dluhy A.1.4.2	Nastavení spolupráce místních aktérů v dluhové oblasti, podpora spolupráce a síťování v území, vzdělávání a odborná podpora pracovníků	Součást nákladů opatření B.2.3.1 oblast Dluhy	OPZ+, vlastní zdroje, jiné
Dluhy B.2.3.2	Rozvoj realizace preventivních programů v oblasti dluhové problematiky a rozvoj kompetencí cílové skupiny	2 600 000 Kč + součást nákladů opatření B.2.3.1 oblast Dluhy	OPZ+, vlastní zdroje, jiné

Zaměstnanost C.1.1.1	Rozvoj komplexního poradenství v oblasti zaměstnanosti osob ohrožených na trhu práce	76 000 000 Kč	OPZ+, vlastní zdroje, jiné
Zaměstnanost C.1.3.1	Motivace, rozvojové vzdělávání a zvyšování kvalifikace CS	3 500 000 Kč + součást nákladů opatření C.1.1.1 oblast zaměstnanost	OPZ+, vlastní zdroje, jiné
Zaměstnanost C.1.6.1	Realizovat dotovaná a adaptační místa s podpůrným programem	15 500 000 Kč	OPZ+, APZ
Zaměstnanost C.1.1.2	Podpora při vstupu na trh práce včetně návazné podpory pro udržení na trhu práce	součást nákladů opatření C.1.1.1 oblast zaměstnanost	OPZ+, vlastní zdroje, jiné
Zaměstnanost C.1.2.1	Kariérové poradenství a specifická komplexní podpora pro cílovou skupinu mladistvých a mladých osob ohrožených nezaměstnaností	10 600 000 Kč + součást nákladů opatření C.1.1.1 oblast zaměstnanost	OPZ+, vlastní zdroje, jiné
Zaměstnanost A.1.1.1	Síťování a realizace lokální sítě zaměstnanosti	35 000 Kč	OPZ+, vlastní zdroje, jiné
Zaměstnanost A.1.8.1	Vzdělávání a podpora pracovníků působících v oblasti zaměstnanosti	součást nákladů opatření C.1.1.1 oblast zaměstnanost	OPZ+, vlastní zdroje, jiné
Zaměstnanost C.1.6.2	Vznik a rozvoj sociálních podniků v Brně jako příležitosti pro zaměstnávání CS	30 000 000 Kč	vlastní, zdroje, jiné
Rodina a zdraví C.3.1.1	Rozvoj spolupráce místních aktérů v oblasti rodina a zdraví	Součástí nákladů opatření – B.3.2.1, B.3.2.2, B.3.2.3 oblast rodina a zdraví	OPZ+, vlastní zdroje, jiné
Rodina a zdraví C.3.2.1	Vzdělávání a rozvoj aktérů působících v oblasti podpory rodin a zdraví	Součástí nákladů opatření - B.3.2.1, B.3.2.2, B.3.2.3 oblast rodina a zdraví a opatření B.3.2.7 v oblasti bezpečnosti	OPZ+, vlastní zdroje, jiné
Rodina a zdraví B.3.2.1	Podpora osamostatňování se CS při řešení nepříznivé soc. situace	10 500 000 Kč + součást nákladů opatření B.3.2.2, B.3.2.3 oblast rodina a zdraví	OPZ+, vlastní zdroje, jiné
Rodina a zdraví B.3.2.2	Rozšíření kapacit služeb pro práci s ohroženými dětmi a rodinami a dětmi ohroženými společensky nežádoucími jevy, včetně rozvoje kompetencí cílové skupiny	86 280 000 Kč	OPZ+, jiné zdroje, vlastní zdroje
Rodina a zdraví B.1.9.1	Rozvoj služeb, koordinace jejich spolupráce a edukace aktérů za účelem podpory CS v oblasti formálního i neformálního vzdělávání dětí a mládeže	21 898 500 Kč	OP JAK, OPZ+, jiné, vlastní zdroje

Rodina a zdraví B.3.2.3	Rozšíření kapacity služeb pro práci s oběťmi domácího a sexuálního násilí	64 402 000 Kč	OPZ+, vlastní zdroje, jiné
Rodina a zdraví B.3.2.4	Rozšíření kapacity služeb pro práci s CS osoby bez domova, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách, osoby s dluhy, předlužené, osoby ohrožené ztrátou bydlení, osoby ohrožené závislostí, osoby a rodiny ohrožené sociálním vyloučením nebo osoby a rodiny v něm žijící	45 480 000 Kč + součást alokace v opatření B.3.2.7 bezpečnost	OPZ+, vlastní zdroje, jiné
Rodina a zdraví B.3.2.5	Rozvoj práce s cizinci ohroženými sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučenými a rozvoj kompetencí osob podporujících cílovou skupinu	15 000 000 Kč	OPZ+, vlastní zdroje, jiné
Rodina a zdraví B.3.1.2	Podpora CS v oblasti zdraví včetně posilování kompetencí CS, primární prevence a podpory při dosahování práv	47 795 000 Kč	OPZ+, OP JAK, jiné, vlastní zdroje
Rodina a zdraví C.3.4.1	Rozvoj práce s rodinným systémem v oblasti duševního zdraví	29 000 000 Kč	OPZ+, vlastní zdroje, jiné
Rodina a zdraví A.2.1.1	Realizace nízkoprahové multidisciplinární (zdravotní a sociální) péče v oblasti somatického a duševního zdraví	40 920 000 Kč	OPZ+, vlastní zdroje, jiné
Rodina a zdraví B.3.2.6	Rozvoj komunitní práce a realizace participativních aktivit napříč oblastmi	44 220 000 Kč	OPZ+, vlastní zdroje, jiné
Rodina a zdraví B.3.1.1	Rozvoj infrastruktury sociálních služeb	minimálně 80 160 000 Kč	IROP+, ITI vlastní zdroje, jiné
Bezpečnost B.3.2.7	Posílení kapacit práce s cílovou skupinou v oblasti bezpečnosti a prevence včetně kapacit sociálních služeb a návazných aktivit	128 907 000 Kč	OPZ+, vlastní zdroje, jiné
Bezpečnost A.1.4.1	Rozvoj spolupráce místních aktérů v oblasti bezpečnosti a prevence	součást nákladů opatření B.3.2.7 oblast bezpečnost a prevence a opatření B.3.2.3 oblasti rodina a zdraví	OPZ+, vlastní zdroje, jiné
Bezpečnost B.3.1.1	Realizace preventivních a osvětových aktivit v oblasti bezpečnost a prevence	40 200 000 Kč + součást nákladů v opatření B.3.2.7 oblast bezpečnost a prevence a opatření B.3.2.3 oblasti rodina a zdraví	OPZ+, vlastní zdroje, jiné
Bezpečnost B.3.2.10	Rozvoj aktivit v oblasti kyberbezpečnosti	15 000 000 Kč	OPZ+, vlastní zdroje, jiné

Celkem		971 413 500 Kč	
--------	--	----------------	--

4.4.2 Čerpání z prostředků alokovaných na KPSV 2021+

Tabulka č. 7 – Čerpání z prostředků alokovaných na KPSV 2021+

Strategický cíl	Specifický cíl	Opatření	Alokace (KPSV+)	Operační program	Prioritní osa	Specifický cíl OP
B.2	B.2.3	B.2.3.1 Dluhy	35 181 000 Kč + součást nákladů opatření B.3.2.4 oblast rodina a zdraví	OPZ+	2	2.1
A.1	A.1.4	A.1.4.2 Dluhy	Součást nákladů opatření B.2.3.1 oblast Dluhy	OPZ+	2	2.1
B.2	B.2.1	B.2.1.1 Dluhy	2 600 000 Kč + součást nákladů opatření B.2.3.1 oblast dluhů	OPZ+	2	2.1
C.1	C.1.1	C.1.1.1 Zaměstnanost	71 100 000 Kč	OPZ+	2	2.1
C.1	C.1.3	C.1.3.1 Zaměstnanost	3 500 000 Kč + součást nákladů opatření C.1.1.1 oblast zaměstnanost	OPZ+	2	2.1
C.1	C.1.6	C.1.6.1 Zaměstnanost	15 500 000 Kč	OPZ+	2	2.1
C.1	C.1.1	C.1.1.2 Zaměstnanost	součást nákladů opatření C.1.1.1 oblast zaměstnanost	OPZ+	2	2.1
C.1	C.1.2	C.1.2.1 Zaměstnanost	10 600 000 Kč + součást nákladů opatření C.1.1.1 oblast zaměstnanost	OPZ+	2	2.1
A.1	A.1.1	A.1.1.1 Zaměstnanost	35 000 Kč	OPZ+	2	2.1
C.1	C.1.8	C.1.8.1 Zaměstnanost	součást nákladů opatření	OPZ+	2	2.1

			C.1.1.1 oblast zaměstnanos t			
C.3.	C.3.1	C.3.1.1 Rodina a zdraví	<i>Součástí nákladů opatření B.3.2.1, B.3.2.2, B.3.2.3 oblast rodina a zdraví</i>	OPZ+	2	2.1
C.3.	C.3.2	C.3.2.1 Rodina a zdraví	<i>Součástí nákladů opatř ení B.3.2.1, B.3.2.2, B.3.2.3 oblast rodina a zdraví a opatření B.3.2.7 v oblasti bezpečnosti</i>	OPZ+	2	2.1
B.3	B.3.2	B.3.2.1 Rodina a zdraví	<i>10 500 000 Kč + součást nákla dů opatření B.3.2.2, B.3.2.3 oblast rodina a zdraví</i>	OPZ+	2	2.1
B.3	B.3.2	B.3.2.2 Rodina a zdraví	66 029 000 Kč	OPZ+	2	2.1
B.1	B.1.9	B.1.9.1 Rodina a zdraví	5 800 000 Kč	OPZ+	2	2.1
B.3	B.3.2	B.3.2.3 Rodina a zdraví	64 402 000 Kč	OPZ+	2	2.1
B.3	B.3.2	B.3.2.4 Rodina a zdraví	<i>34 780 000 Kč + součást nákladů v opatření B.3.2.7 bezpečnost</i>	OPZ+	2	2.1
B.3	B.3.2	B.3.2.5 Rodina a zdraví	15 000 000 Kč	OPZ+	2	2.1
C.3	C.3.1	C.3.1.2 Rodina a zdraví	36 300 000 Kč	OPZ+	2	2.1
C.3.	C.3.4	C.3.4.1 Rodina a zdraví	21 200 000 Kč	OPZ+	2	2.1
A.2	A.2.1	A.2.1.1 Rodina a zdraví	14 000 000 Kč	OPZ+	2	2.1
B.3	B.3.2	B.3.2.6 Rodina a zdraví	26 220 000 Kč	OPZ+	2	2.1
B.3	B.3.1	B.3.1.1 Rodina a zdraví	<i>77 760 000 Kč</i>	IROP+	4	4.2
B.3	B.3.2	B.3.2.7 Bezpečnost	126 751 000 Kč	OPZ+	2	2.1

A.1	A.1.4	A.1.4.1 Bezpečnost	součást nákladů opatření B.3.2.9. oblast bezpečnost a prevence a <i>opatření B.3.2.3 oblasti rodina a zdraví</i>	OPZ+	2	2.1
B.3	B.3.1	B.3.1.1 Bezpečnost	40 200 000 Kč + <i>součást nákladů v opatření B.3.2.9. oblast bezpečnost a prevence a opatření B.3.2.3 oblasti rodina a zdraví</i>	OPZ+	2	2.1
B.3	B.3.2	B.3.2.8 Bezpečnost	<i>15 000 000 Kč</i>	OPZ+	2	2.1
OPZ+ (KPSV+) celkem:		614 698 000 Kč				
IROP (KPSV+) celkem:		77 760 000 Kč				
PSZ celkem:		692 458 000 Kč				

Seznam zdrojů:

- Poznáváme svět (2011). *Brno*.
<https://www.poznavamesvet.cz/brno.html>
- Data.Brno (2022). *Vývoj počtu obyvatel – infogram*.
<https://infogram.com/vyvoj-poctu-obyvatel-1h8n6m1gjzj6xo?live>
- Agentura pro sociální začleňování (2021). *Evaluační zpráva Brno*.
[Microsoft Word - EZ Brno 4 fin pro AYO \(socialni-zaclenovani.cz\)](https://socialni-zaclenovani.cz)
- Agentura pro sociální začleňování (2020). *Rozsah vyloučení v Jihomoravském kraji*.
[Rozsah sociálního vyloučení v Jihomoravském kraji – Agentura pro socialni zaclenovani \(socialni-zaclenovani.cz\)](https://socialni-zaclenovani.cz)

Seznam obrazových příloh:

Mapa 1 (obrázek č. 1) - Rozdělení do městských částí.....	Chyba! Záložka není definována.
Mapa 2 (obrázek č. 2) - Index sociálního vyloučení pro rok 2018.....	9
Mapa 3 (obrázek č. 3) - Index sociálního vyloučení pro rok 2018 v obcích Jihomoravského kraje.....	9

Seznam grafů:

Graf č. 1 – Vývoj počtu obyvatel	Chyba! Záložka není definována.
Graf č. 2 – Srovnání indexu sociálního vyloučení ve městě Brně v letech 2016 - 2021	10
Graf č. 3 – Grafické znázornění % úrovně naplňování vybraných priorit SPSZ prostřednictvím projektů KPSVL – oblast Zaměstnanost	13
Graf č. 4 – Grafické znázornění % úrovně naplňování vybraných priorit SPSZ prostřednictvím projektů KPSVL – oblast Bezpečnost a prevence rizikového chování.....	13
Graf č. 5 – Grafické znázornění % úrovně naplňování vybraných priorit SPSZ prostřednictvím projektů KPSVL – oblast Bydlení	14
Graf č. 1 – Grafické znázornění % úrovně naplňování vybraných priorit SPSZ prostřednictvím projektů KPSVL – oblast Zdraví a rodina.....	14

Seznam tabulek:

Tabulka č. 1 – Srovnání indexu sociálního vyloučení (r. 2018)	8
Tabulka č. 2 – Finanční alokace projektů dle jednotlivých oblastí SPSZ Brno	12
Tabulka č. 3 – Kontextové indikátory	44
Tabulka č. 4 – Řídící struktura implementace	Chyba! Záložka není definována.
Tabulka č. 5 - Analýza rizik a nastavení řízení rizik	Chyba! Záložka není definována.
Tabulka č. 6 – Přehled financování plánu	50-52
Tabulka č. 7 - Čerpání z prostředků alokovaných na KPSV 2021+	53-57

Seznam příloh:

- Příloha č. 1 - Základní analýza sociálního vyloučení na území města Brna
Příloha č. 2 - Přehled indikátorů plánu

Příloha č. 1 Základní analýza sociálního vyloučení na území města Brna

Brno – základní vymezení

Brno se nachází v Jihomoravském kraji, tvoří samostatný okres Brno-město. Skládá se celkem z 29 městských částí, které jsou tvořeny 48 katastrálními územími.

Obrázek č. 1 - Mapa SO ORP Brno

Zdroj: ČSÚ

Brno mělo na konci roku 2021 celkem 379 391 obyvatel. Brno je historicky významným spádovým městem pro celý blízký region Jihomoravského kraje, což podporuje i provázaný systém dopravy k městu. Brno je jádrem Brněnské metropolitní oblasti, která se ve vzájemné provázanosti dále rozvíjí. Brněnskou metropolitní oblast tvoří 184 obcí s celkem 696 413 obyvateli. Strategickému rozvoji této metropolitní oblasti významně pomáhají aktivity ITI, které jsou koordinovány právě Magistrátem města Brno.

Tabulka č. 1 - Vývoj počtu obyvatel 2020–2021

	absolutní údaje 2020	absolutní údaje 2021
Počet obyvatel města Brna	382 405	379 391
muži	185 987	184 713
ženy	196 438	194 678
Živě narození	4 501	4 413
Zemřelí	4 852	4 881
Sňatky	1 717	1 825
Rozvody	680	779
Přistěhovalí	10 322	11 368
Vystěhovalí	9 112	9 678
Přirozený přírůstek	-151	-468
Přírůstek stěhováním (migrační saldo)	1 210	1 690
Celkový přírůstek	1 059	1 222

Zdroj: Zpráva o sociální péči 2021

Další konkrétní demografické aspekty města Brna lze nalézt:

- [Datový portál města Brna](#)

Sociální vyloučení a jeho soustředění na území města Brna

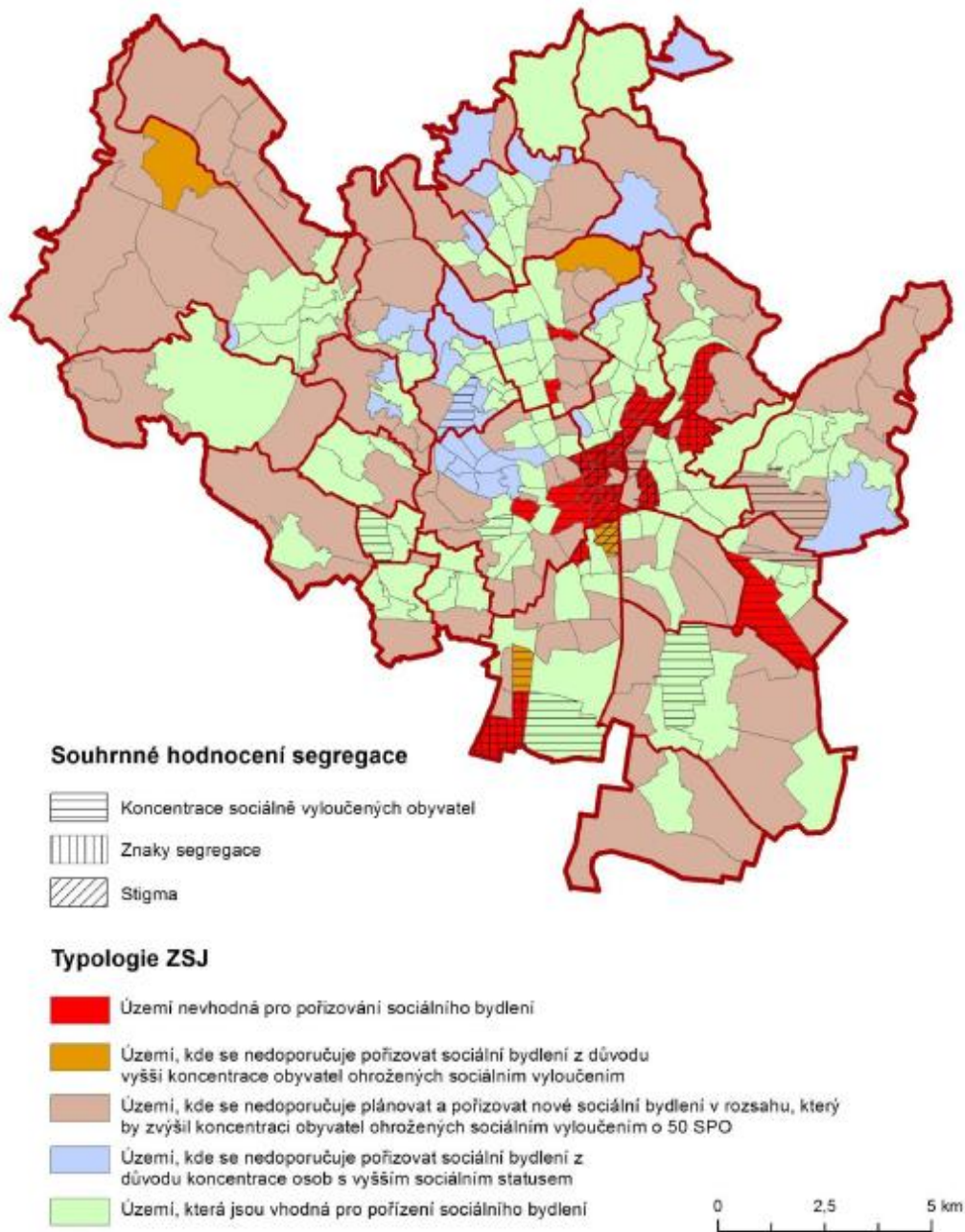
Strategický dokument z roku 2016 mapující sociálně vyloučené lokality území identifikoval 7 hlavních sociálně vyloučených lokalit a 9 menších. Tento přehled vycházel z dříve využívané „Mapy sociálně vyloučených lokalit“ (GAC. 2015). Vyšší míru soustředění sociálně vyloučených osob na svém území řeší především městské části Brno-střed a Brno-sever. Další potom najdeme na území MČ Brno-jih, Brno-Židenice, Brno-Královo pole. Strategický plán sociálního začleňování odhadoval v roce 2016 počet sociálně vyloučených osob na území města přibližně kolem 12 000 – 15 000.

Od roku 2016 lze identifikovat několik významných procesů, které dále ovlivňují podobu sociálního vyloučení na území města. Tyto změny jsou spjaty s:

- gentrifikací středových částí města,
- vysokými náklady na bydlení na území města Brna,
- zvýšením počtu domácností v situaci rizika ohrožení sociálním vyloučením – inflace, zvýšení ceny energií, zvýšení cen bydlení,
- významnější dopady chudoby na dříve okrajově ohrožené skupiny sociálním vyloučením – senioři.

V roce 2018 byla zveřejněna výzkumná zpráva „Analýza prostorové segregace na území města Brna“ (Sýkora, 2018). Ta na základě mapování statistických dat (čerpání dávek), analýzy percepce klíčových aktérů a vlastního šetření označuje jednotlivé základní sídelní jednotky (dále ZSJ) v Brně jako **vhodné, nedoporučené či zcela nevhodné pro pořízení sociálního bydlení**. Základní výchozí tezí je umenšení segregace a soustředění sociálně vyloučených osob do určitého území. Oblasti nevhodné pro pořízení sociálního bydlení jsou území, kde je již nyní vysoká míra počtu sociálně vyloučených osob (označeno na mapě níže červeně).

Obrázek č. 2 - Vyhodnocení ZSJ z hlediska vhodnosti pořízení sociálního bydlení

Zdroj: Analýza prostorové segregace na území města Brna (Sýkora, 2018)

Tato kvantitativní zjištění doplňují rozhovory s experty působícími v konkrétním území. Sociálně vyloučené lokality tvoří v centru Brna „pás“, ve kterém je situace víceméně všude stejná. V dalších částech města se pak setkáváme se soustředěním sociálního vyloučení ve vazbě na konkrétnější čísla popisná. Současně platí, že většina identifikovaných lokalit není nijak prostorově vyloučena. Je součástí městské zástavby v těsné blízkosti další potřebné infrastruktury (Evaluační zpráva Brno ASZ, 2021).

Další konkrétní informace k problematice sociálního vyloučení lze nalézt:

- [Datový portál města Brna](#)
- [Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb ve městě Brně 2023–2026](#)
- [Strategie Brno 2050](#)
- [Dokumenty Odboru sociální péče Brno](#)
- [Index sociálního vyloučení](#)

Dávky sociální ochrany na území města Brna

Tabulka níže podává základní statistický přehled o počtu dávek sociální ochrany vyplacených v roce 2021 občanům města Brna.

Tabulka č. 2 - Počet vyplacených dávek klientům žijícím na území města Brna v roce 2021

Počet vyplacených dávek klientům žijícím na území Statutárního města Brna*			
Agenda	Rok 2021		
	počet vyplacených dávek (celkem)	průměrný měsíční počet vyplacených dávek	celkem vyplaceno v Kč
Hmotná nouze	59 139	4 928	258 296 008
Příspěvek na živobytí	33 995	2 833	157 557 059
Doplatek na bydlení	22 350	1 862	96 430 997
Mimořádná okamžitá pomoc	2 794	233	4 307 952
Příspěvek na péči	173 516	14 160	1 222 876 420
Dávky zdravotně postiženým	124 930	10 411	107 360 957
Příspěvek na mobilitu	124 642	10 387	68 551 950
Příspěvek na zvláštní pomůcku	288	24	38 809 007
Počet vydaných průkazů	1 634	136	x
Státní sociální podpora a dávky pěstounské péče	360 111	30 009	2 126 676 199
Přídavek na dítě	106 654	8 888	93 306 620
Rodičovský příspěvek	143 309	11 942	1 471 639 171
Příspěvek na bydlení	100 511	8 459	459 484 173
Jednorázové dávky (porodné a pohřebné)	432	36	4 438 000
Dávky pěstounské péče	9 205	767	97 808 235
Náhradní výživné (od 01.07.2021)	470	78	843 717

Zdroj: Zpráva o sociální péči 2021

Situace sociálního vyloučení je úzce propojena s výplatou dávek hmotné nouze. Obecně se počet vyplacených dávek hmotné nouze v průběhu posledních let na území města Brna snižuje. Současně však platí, že tento trend je pomalejší než ve zbytku JMK a ČR. V absolutních číslech se tak situace zlepšuje, relativní postavení Brna vůči JMK a ČR se však mírně zhoršuje.

Tabulka č. 3 - Vývoj počtu dávek na území Brna, JMK a ČR 2016 – 2020 (průměrný měsíc)

Dávky HN v Brně, JMK a ČR (průměrný měsíc)									
	PnŽ			DnB			MOP		
	2016	2020	rozdíl	2016	2020	rozdíl	2016	2020	rozdíl
Brno	5428	2836	-48 %	3105	1829	-41 %	308	141	-54 %
JMK	11177	5625	-50 %	5535	3248	-41 %	567	251	-56 %
ČR	125243	61605	-51 %	63988	32751	-49 %	4309	2118	-51 %

Zdroj: data MPSV

Informace výplaty dávek hmotné nouze v jednotlivých ulicích/částech města za roky 2016 a 2022 nám nabízí možnost meziročního srovnání. Tabulka níže orientačně vyhodnocuje proměny četnosti výplaty dávek v částech s identifikovanou vyšší mírou sociálního vyloučení (Evaluační zpráva Brno ASZ, 2021).

Tabulka č. 4 - Meziroční srovnání 2016 a 2020 v počtu dávek na úrovni jednotlivých SVL v prosinci konkrétního roku

Dávky HN v SVL (prosinec)									
	PnŽ			DnB			MOP		
	2016	2020	rozdíl	2016	2020	rozdíl	2016	2020	rozdíl
Zábrdovice I	673	491	-27%	434	309	-29%	30	16	-47%
Husovice	257	132	-49%	167	85	-49%	12	3	-75%
Staré Brno	121	68	-44%	82	49	-40%	3	0	-100%
Komárov	133	94	-29%	77	59	-23%	12	6	-50%
Královo pole	58	31	-47%	35	18	-49%	6	3	-50%
Židenice	24	14	-42%	12	11	-8%	3	0	-100%
Zábrdovice II	136	73	-46%	93	43	-54%	14	9	-36%

Zdroj: data MPSV

Rychlost snižování četnosti výplaty dávek v jednotlivých územích je různá. Pomaleji se daří počty dávek snižovat u příspěvku na živobytí v Zábrdovicích I a Komárově. V případě doplatku na bydlení jsou to opět Zábrdovice I, Komárov a Židenice. **Nicméně je zřejmé, že v porovnání roků 2016 a 2020 došlo k významnému snížení počtu výplaty dávek HN prakticky ve všech SVL** (Evaluační zpráva Brno ASZ, 2021).

Další konkrétní informace k dávkové agendě lze nalézt:

- [Datový portál města Brna](#)
- [Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb ve městě Brně 2023–2026](#)
- [Dokumenty Odboru sociální péče Brno](#)
- [SLDB 2021](#)
- [Úřad práce - statistiky o trhu práce](#)

Bydlení

Zpráva o vyloučení z bydlení za rok 2018 (Platforma pro sociální bydlení, LUMOS, 2019) identifikovala na území Brna celkem 3 550 osob, které se nachází v závažné bytové nouzi. I další výzkumy, včetně pravidelného monitoringu ze strany MMB, poukazují na skutečnost, kdy narůstá počet lidí v nestabilním bydlení. Více je akcentována problematika ženského bezdomovectví. V souvislosti s demografickými prognózami je také nutné upozornit na zvyšování věku lidí bez domova či v situaci ohrožení ztrátou bydlení. Specifickým jevem je předluženost obyvatel města, kdy exekuci nyní řeší více než 27 tisíc občanů města. Velká část z nich se dostává do situace bytové nouze. Tyto domácnosti vynakládají více než 40 % svých příjmů na bydlení, část umoří pohledávky a na živobytí následně zůstává méně než 1,6 násobek životního minima. Právě s ohledem na tuto skutečnost lze předpokládat, že v situaci ohrožení bytovou nouzí i v kontextu sociálního vyloučení je více než 8 000 osob napříč všemi věkovými kategoriemi (Tematický akční plán pro oblast sociálního bydlení ve městě Brně 2019–2022).

Ze srovnání mezi jednotlivými kraji ČR vyplývá, že v Jihomoravském kraji je (po Praze a po Moravskoslezském kraji) třetí nejvyšší počet lidí bez domova (přes 2 000 osob, 80 % tvoří muži). Dlouhodobým a rostoucím trendem je nárůst počtu nízkopříjmových seniorů, kteří potřebují komplexní sociální podporu, ať už ve svém přirozeném prostředí nebo nízkopříjmoví senioři s potřebou vysoké míry podpory a péče, jenž je zajišťována v pobytových zařízeních typu domovů se zvláštním režimem. Jedná se o lidi v seniorském věku, kteří nepobírají důchod, nemají žádné nebo zcela minimální příjmy a nemají rodinné zázemí. (Sčítání osob bez domova v České republice 2019, VÚPSV).

Lokální soustředění osob v situaci ohrožení ztráty bydlení na území města Brna ilustruje i přehledová tabulka počtu výplaty příspěvku na živobytí.

Obrazek č. 3 - Lokality koncentrace osob s příjmem příspěvku na živobytí (2017)

Název ZSJ	Část obce	Počet obyvatel 2011	Počet SPO	Podíl SPO (%)	Lokalizační kvocient	Koncentrace
Maloměřické nádraží	Maloměřice (Brno-Maloměřice a Obřany)	158	129	81,65	36,19	A Extrémní
Hvězdová	Zábrdovice (Brno-střed)	1114	444	39,86	17,67	A Extrémní
Bratislavská	Zábrdovice (Brno-střed)	1043	361	34,61	15,34	A Extrémní
Spolková	Zábrdovice (Brno-sever)	1308	380	29,05	12,88	A Extrémní
Akáty	Židenice (Brno-Židenice)	48	67	139,58	61,87	B Vysoká
Tkalcovská	Zábrdovice (Brno-sever)	298	84	28,19	12,49	B Vysoká
Špitálka	Zábrdovice (Brno-střed)	1750	360	20,57	9,12	B Vysoká
Staňkova	Ponava	733	121	16,51	7,32	B Vysoká
Skořepka	Trnitá (Brno-střed)	1017	167	16,42	7,28	B Vysoká
Markéty Kuncové	Židenice (Brno-Židenice)	1230	201	16,34	7,24	B Vysoká
Vídeňská-jih	Přízřenice	173	29	16,76	7,43	C Střední
Tuřanka	Slatina	442	69	15,61	6,92	C Střední
Vranovská	Zábrdovice (Brno-sever)	2451	366	14,93	6,62	C Střední
Přízová	Trnitá (Brno-střed)	513	76	14,81	6,57	C Střední
Soudní	Zábrdovice (Brno-sever)	696	99	14,22	6,31	C Střední
Masná	Trnitá (Brno-střed)	1118	147	13,15	5,83	C Střední
Svitavská	Husovice	2059	251	12,19	5,4	C Střední
Náměstí Republiky	Husovice	2090	245	11,72	5,2	C Střední
Příční	Zábrdovice (Brno-střed)	1831	207	11,31	5,01	C Střední
Stavební	Trnitá (Brno-střed)	1380	151	10,94	4,85	C Střední
Klíny	Židenice (Brno-Židenice)	2350	254	10,81	4,79	C Střední
Zelný trh	Brno-město	2115	195	9,22	4,09	C Střední
Bratři Mrštíků	Husovice	565	48	8,5	3,77	C Střední
Václavská	Staré Brno	2970	233	7,85	3,48	C Střední
Tržní	Černovice	489	38	7,77	3,44	C Střední
Komárovská	Komárov	347	26	7,49	3,32	C Střední

Zdroj: Analýza prostorové segregace na území města Brna (Sýkora, 2018)

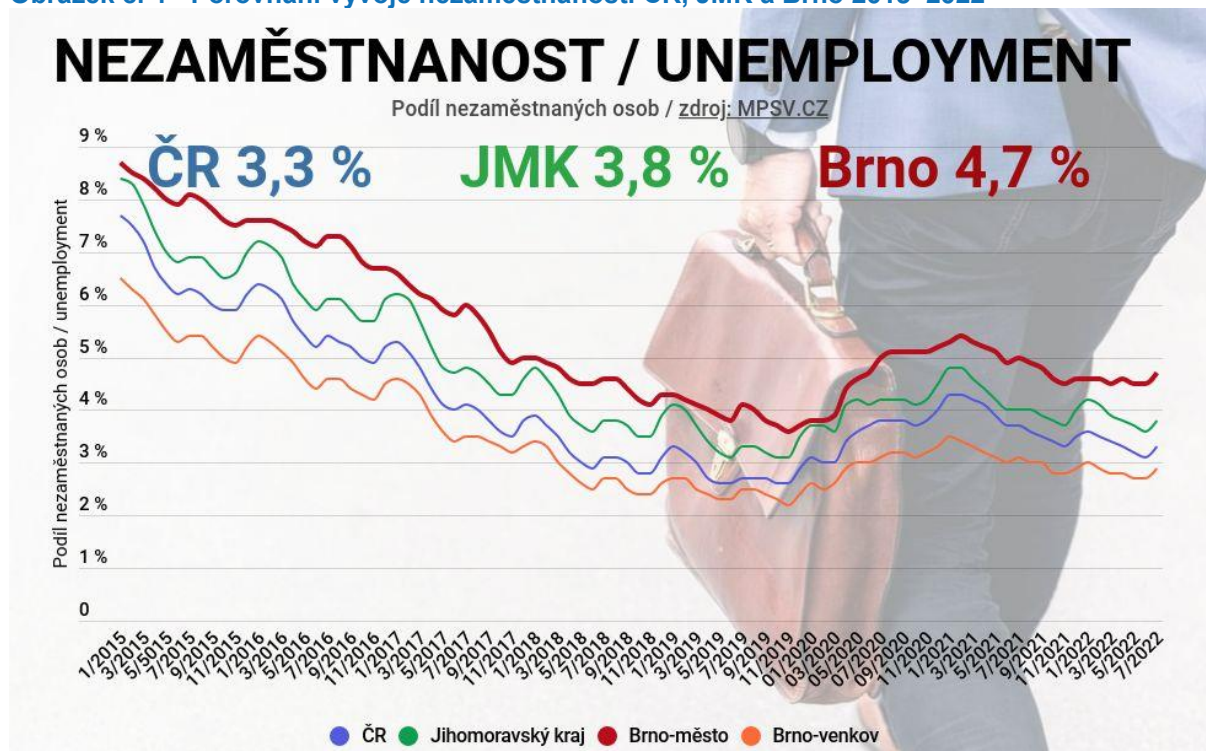
Další konkrétní informace k problematice bydlení lze nalézt:

- [Datový portál města Brna](#)
- [Dokumenty Odboru sociální péče Brno](#)
- [SLDB 2021](#)
- Analýza prostorové segregace na území města Brna 2018
- [Tematický akční plán pro oblast sociálního bydlení ve městě Brně 2019–2022](#)
- [Sčítání osob bez domova v České republice 2019](#)
- [Zpráva o vyloučení z bydlení 2021](#)

Zaměstnanost

V rámci České republiky má město Brno poměrně vysokou krátkodobou i dlouhodobou nezaměstnanost, a to i v porovnání s okolím Brna, resp. s Jihomoravským krajem a ČR. Město Brno má nezaměstnanost na úrovni 4,7 % (červenec 2022). V České republice činí nezaměstnanost 3,3 %. Jedním z faktorů, které takto vysokou nezaměstnanost způsobují, je vysoký počet dojíždějících právě z okolních okresů (data.brno.cz, 2022).

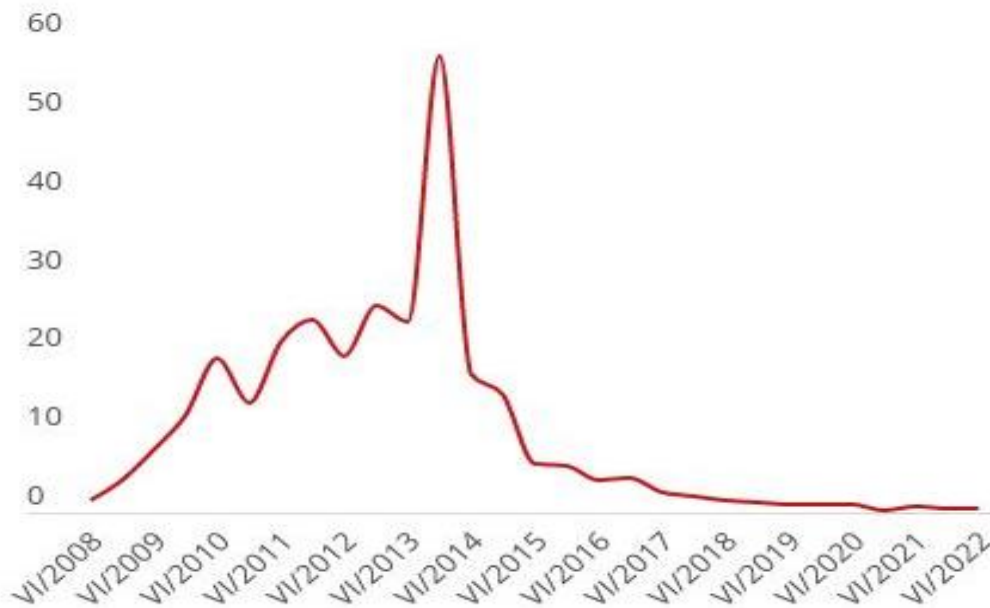
Obrázek č. 4 - Porovnání vývoje nezaměstnanosti ČR, JMK a Brno 2015–2022

Zdroj: data.Brno.cz

Dlouhodobě můžeme i sledovat významné změny podílu počtu uchazečů na jedno volné pracovní místo. V roce 2016 na jedno pracovní místo připadalo celkem 5 uchazečů. Od roku 2019 připadá na jedno volné pracovní místo méně než jeden uchazeč.

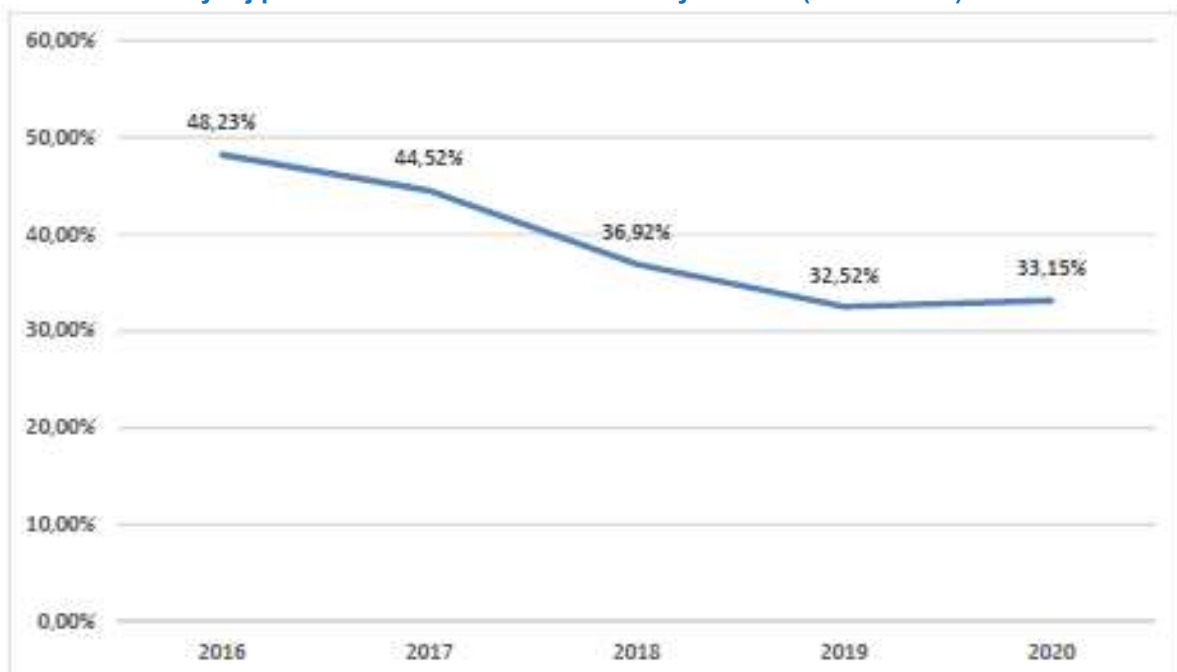
Obrázek č. 5 - Počet uchazečů na jedno volné pracovní místo

Zdroj: data.Brno.cz

Ve vztahu k řešení sociálního vyloučení je třeba se důkladněji zaměřit na řešení dlouhodobé nezaměstnanosti. Tedy osob, jejichž evidence při Úřadu práce trvá déle než 12 měsíců. Od roku 2016 se daří i tento podíl na celkovém počtu nezaměstnaných osob dále snižovat. Lze předpokládat, že mírný nárůst v roce 2020 je spojen s dopady pandemie koronaviru (Evaluační zpráva Brno ASZ, 2021).

Obrázek č. 6 - Vývoj podílu dlouhodobě nezaměstnaných osob (+12 měsíců) 2016–2020

Zdroj: MPSV

Vyšší počet dlouhodobě nezaměstnaných se váže k identifikovaným sociálně vyloučeným lokalitám. V roce 2020 bylo v průměru 50 % nezaměstnaných osob ze sociálně vyloučených

lokalit registrováno při Úřadě práce déle než 12 měsíců. Tento podíl je vyšší než průměrný podíl dlouhodobě nezaměstnaných na celém území města, který se pohybuje kolem 33 %. Stejně tak je patrná menší razance snižování tohoto podílu v čase.

Tabulka č. 5 - Vývoj podílu dlouhodobě nezaměstnaných v určených sociálně vyloučených lokalitách 2016–2020

	2016			2020		
	UoZ	UoZ 12+	Podíl UoZ 12+	UoZ	UoZ 12+	Podíl UoZ 12+
Zábrdovice I	1755	1102	62,8%	1507	758	50,3%
Husovice	1514	948	62,6%	1230	606	49,3%
Staré Brno	1875	1177	62,8%	1618	805	49,8%
Komárov	1529	955	62,5%	1244	611	49,1%
Královo pole	527	326	61,9%	452	216	47,8%
Židenice	1051	650	61,8%	827	401	48,5%
Zábrdovice II	892	549	61,5%	716	341	47,6%

Zdroj: MPSV

Dlouhodobá nezaměstnanost je ve většině případů spojena s nižším vzděláním a nedostatečnou kvalifikací, vysokou mírou exekucí, etnickou diskriminací, nízkým sociálním kapitálem atd. Příмым důsledkem dlouhodobé nezaměstnanosti je utvrzování sociálního vyloučení jednotlivců i domácností. To následně vede k zajištění si příjmů skrze nelegální trh práce, drobnou kriminalitu a ztrátě pracovních návyků. Na základě výstupů expertních rozhovorů se ukazuje, že za největší bariéru pro vstup a udržení se na trhu práce jsou v území města Brna považovány exekuce. Ty přímo „nutí“ jednotlivé osoby v exekucích vyhledávat nelegální možnosti výdělků. Významným negativním faktorem je i absence kvalitního a dostupného bydlení a celkově nestabilní životní situace (Evaluační zpráva Brno ASZ, 2021).

Další konkrétní informace k oblasti zaměstnanosti lze nalézt:

- [Datový portál města Brna](#)
- [Dokumenty Odboru sociální péče Brno](#)
- [SLDB 2021](#)
- [Úřad práce - statistiky o trhu práce](#)

Exekuce a dluhy

Celkový počet osob v exekuci se daří na území města dlouhodobě snižovat. Tento trend je patrný i v porovnání s vývojem osob v exekuci na území JMK a ČR. V období mezi roky 2016 a 2017 došlo v JMK a ČR k nárůstu počtu osob v exekucích, kdežto na území města Brna dochází dále k postupnému snižování tohoto čísla. I přesto je zřejmé, že i v dalších letech bude právě oblast exekucí jednou z významných bariér při řešení výskytu sociálního vyloučení na území města.

Tabulka č. 6 - Vývoj počtu osob v exekuci na území města Brno, JMK a ČR

Osoby v exekuci						
	Brno		JMK		ČR	
	Počet osob v exekuci	Podíl na celkovém počtu obyvatel 15+	Počet osob v exekuci	Podíl na celkovém počtu obyvatel 15+	Počet osob v exekuci	Podíl na celkovém počtu obyvatel 15+
2016	34 064	10,59	78 523	7,88	831 585	9,31
2017	33 587	10,44	79 072	7,93	862 207	9,65
2020	27 701	8,60	66 695	6,67	773 880	8,61

Zdroj: Exekutorská komora

Positivní změna se váže k nárůstu osob, které situaci zadlužení řeší využitím institutu „osobního bankrotu“. V absolutních číslech se počet vyhlášených osobních bankrotů zvýšil v rozmezí roku 2018 – 2021 o téměř 900 osob. Brno patří k městům, kde je nárůst podílu počtu osob v osobním bankrotu nejvyšší.

Obrazek č. 7 - Vývoj počtu osobních bankrotů na území města

BRNO	2018	2019	2020	2021
<i>okres Brno-město, Jihomoravský kraj</i>				
Počet osob v osobním bankrotu	2 739	3 046 (+11,2 %)	3 385 (+11,1 %)	3 602 (+6,4 %)
Podíl osob v bankrotu	0,85 %	0,95 % (+0,10 p.b.)	1,05 % (+0,10 p.b.)	1,13 % (+0,08 p.b.)
Průměrný počet věřitelů	9,2	9,1 (-0,1)	-	-
Průměrný věk	44,9	44,3 (-0,6)	47,0 (+2,6)	47,4 (+0,4)
<u>Věková struktura osob v bankrotu:</u>				
Počet osob ve věku 18 až 29 let	253	308 (+55)	188 (-120)	207 (+19)
Počet osob ve věku 30 až 39 let	759	850 (+91)	853 (+3)	876 (+23)
Počet osob ve věku 40 až 49 let	796	899 (+103)	1 007 (+108)	1 030 (+23)
Počet osob ve věku 50 až 65 let	714	786 (+72)	1 012 (+226)	1 129 (+117)
Počet seniorů (65+ let)	211	195 (-16)	318 (+123)	360 (+42)

Zdroj: Mapa bankrotů

Další konkrétní informace k oblasti zadluženosti a dluhů lze nalézt:

- [Mapa bankrotů](#)
- [Mapa exekucí](#)
- [Exekutorská komora - statistiky](#)

Kriminalita a sociálně-patologické jednání

Z tabulky níže je patrné, že index kriminality je na území města Brna vyšší, než je průměrná hodnota JMK i celé ČR. Počet kriminálních deliktů na území města klesá při sledování dlouhodobější trajektorie pomaleji než v JMK a ČR. Relativně tak dochází ke zhoršování postavení města Brna vůči zbytku republiky.

Tabulka č. 7: Vývoj indexu kriminality 2016–2019 na území města Brna

Index kriminality			
	Brno	JMK	ČR
2016	298,8	185,8	207,8
2019	281,2	169,7	189,6
Rozdíl %	-5,6 %	-8,6 %	-8,7 %

Zdroj: Mapakriminality

Specifickou oblastí sociálně-patologického jednání představuje problematika užívání drog. Tato oblast je detailně zpracována v dokumentu „Strategie politiky Statutárního města Brna v oblasti drog a závislostí na období 2018-2021“. Níže jen několik vybraných bodů, které se úzce vážou i k problematice sociálního vyloučení:

- Konzumace alkoholu v obecné populaci v Brně kopíruje situaci na národní úrovni a zůstává dlouhodobě vysoká, a to jak mezi dospělými, tak ve školní populaci. Alkohol je drogou první volby v prostředí noční zábavy, což v Brně zároveň násobí vysoký podíl univerzitních studentů a mladých dospělých v populaci.
- Ve školní populaci se užívání alkoholu, tabáku a nelegálních drog dlouhodobě snižuje – trend, patrný na národní úrovni i v zahraničí, je připisován především proměně způsobu trávení volného času a rostoucí oblibě zábavy na internetu. Ze studií vyplývá dlouhodobá snadná dostupnost alkoholu a tabáku ve školní populaci. Nejrizikovější profil mají studenti středních odborných učilišť a středních škol bez maturity, gymnazisté naopak projevují nejmenší sklon k experimentům s návykovými látkami.
- Užívání nelegálních drog v Jihomoravském kraji je obecně vyšší než v celé České republice a tento průměr pravděpodobně zvyšuje charakter města Brna popsany výše, což se promítá zejména do užívání rekreačních drog (konopných drog, extáze a kokainu).

Další konkrétní informace k oblasti kriminality lze nalézt:

- [Datový portál města Brna](#)
- [Mapa kriminality - PČR](#)
- [Mapa kriminality – Otevřená společnost](#)
- [Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb ve městě Brně 2023–2026](#)
- [Dokumenty Odboru sociální péče Brno](#)

Seznam tabulek:

Tabulka č. 1: Vývoj počtu obyvatel 2020–2021

Tabulka č. 2: Počet vyplacených dávek klientům žijícím na území města Brna v roce 2021

Tabulka č. 3: Vývoj počtu dávek na území Brna, JMK a ČR 2016–2020 (průměrný měsíc)

Tabulka č. 4: Meziroční srovnání 2016 a 2020 v počtu dávek na úrovni jednotlivých SVL v prosinci konkrétního roku

Tabulka č. 5: Vývoj podílu dlouhodobě nezaměstnaných v určených sociálně vyloučených lokalitách 2016–2020

Tabulka č. 6: Vývoj počtu osob v exekuci na území města Brno, JMK a ČR

Tabulka č. 7: Vývoj indexu kriminality 2016–2019 na území města Brna

Seznam obrázků:

Obrázek č. 1. Mapa SO ORP Brno

Obrázek č. 2. Vyhodnocení ZSJ z hlediska vhodnosti pořízení sociálního bydlení

Obrázek č. 3: Lokality koncentrace osob s příjmem příspěvku na živobytí (2017)

Obrázek č. 4: Porovnání vývoje nezaměstnanosti ČR, JMK a Brno 2015–2022

Obrázek č. 5: Počet uchazečů na jedno volné pracovní místo

Obrázek č. 6: Vývoj podílu dlouhodobě nezaměstnaných osob (+12 měsíců) 2016–2020

Obrázek č. 7: Vývoj počtu osobních bankrotů na území města

Příloha č. 2 - Přehled indikátorů plánu

Opatření (charakter indikátoru)	Název ukazatele	Vstupní hodnota	Cílová hodnota	Gestor / Realizátor	Metoda sběru
Opatření Bydlení C.2.2.1 Nastavení udržitelného systému pro kontinuální práci s osobami v bytové nouzi včetně posílení personálních	<i>Počet zabydlených domácností (rodiny, jednotlivci)</i>	0	140	<i>NNO, příspěvkové organizace, MMB</i>	Prezenční listiny
	<i>Počet úvazků v přímé péči</i>	0	20,8	<i>NNO, příspěvkové organizace, MMB</i>	Pracovní smlouvy
Opatření Bydlení B.2.2.1 Rozvoj aktivit prevence ztráty bydlení a aktivit na podporu sousedského soužití včetně využití participativních nástrojů podpory bydlení	<i>Počet podpořených osob z cílové skupiny</i>	0	300	<i>NNO, příspěvkové organizace, MMB, MČ</i>	Prezenční listiny
	<i>Počet úvazků v přímé péči</i>	0	6	<i>NNO, příspěvkové organizace, MMB, MČ</i>	Pracovní smlouvy
	<i>Počet pozic domovník-preventista</i>	0	6	<i>NNO, příspěvkové organizace, MMB, MČ</i>	Pracovní smlouvy
Opatření Bydlení C.2.1.1 Podpora a vzdělávání aktérů působících v oblasti bydlení	<i>Počet realizovaných stáží</i>	0	2	<i>MMB, příspěvkové organizace, NNO</i>	Prezenční listiny
	<i>Počet proškolených pracovníků</i>	0	10	<i>MMB, příspěvkové organizace, NNO</i>	Prezenční listiny
Opatření Bydlení C.2.1.2 Podpora informovanosti cílové skupiny i široké veřejnosti v oblasti bydlení	<i>Počet nově vzniklých poboček kontaktního místa pro bydlení</i>	1	3	<i>MMB, příspěvkové organizace, NNO</i>	Tiskové zprávy, údaje z úrovně Bytového odboru MMB
Opatření Bydlení 2.4.1 Zvýšení dostupnosti bydlení pro CS včetně zapojení soukromého sektoru	<i>Vznik sociální nájemné agentury a garančního fondu</i>	0	1	MMB	Tiskové zprávy, údaje z úrovně Odboru sociální péče MMB
	<i>Vznik poboček kontaktního místa pro bydlení</i>	1	3	MMB	Tiskové zprávy, údaje z úrovně Bytového odboru MMB
Opatření Bydlení C.2.2.2 Rozvoj sociálního a dostupného bydlení v Brně	<i>Počet rekonstruovaných bytů</i>	0	16	<i>MMB, MČ, NNO, příspěvkové organizace</i>	Údaje z úrovně Bytového odboru MMB

Opatření Dluhy B.2.3.1 Rozvoj dluhového poradenství na území města Brna v rámci sociální služby a akreditovaných poraden	<i>Počet osob podpořených v rámci dluhového poradenství</i>	0	1310	<i>NNO, příspěvkové organizace, MMB</i>	Prezenční listiny
	<i>Počet úvazků v přímé péči</i>	0	13,7	<i>NNO, příspěvkové organizace, MMB</i>	Pracovní smlouvy
Opatření Dluhy A.1.4.2 Nastavení spolupráce místních aktérů v dluhové oblasti, podpora spolupráce a síťování v území, vzdělávání a odborná podpora pracovníků	<i>Počet zapojených organizací</i>	0	Minimálně 3	<i>NNO, příspěvkové organizace, MMB</i>	Prezenční listiny
Opatření Dluhy B.2.3.2 Rozvoj realizace preventivních programů v oblasti dluhové problematiky a rozvoj kompetencí cílové skupiny	<i>Počet zapojených organizací</i>	0	Minimálně 3	<i>NNO, příspěvkové organizace, MMB</i>	Prezenční listiny
Opatření Zaměstnanost C.1.1.1 Rozvoj komplexního poradenství v oblasti zaměstnanosti osob ohrožených na trhu práce	<i>Počet osob z CS, které obdrží komplexní pracovní poradenství</i>	0	1 250	<i>MMB, příspěvkové organizace, NNO, ÚP</i>	Prezenční listiny
	<i>Počet úvazků v přímé péči</i>	0	16,5	<i>MMB, příspěvkové organizace, NNO, ÚP</i>	Pracovní smlouvy
Opatření Zaměstnanost C.1.3.1 Motivace, rozvojové vzdělávání a zvyšování kvalifikace CS	<i>Počet unikátních osob, které se účastnili aktivit zaměřených na zvyšování kompetencí CS</i>	0	270	<i>MMB, příspěvkové organizace, NNO, ÚP</i>	Prezenční listiny
Opatření Zaměstnanost C.1.6.1 Realizovat	<i>Počet osob, které úspěšně absolvovaly</i>	0	170	<i>MMB, NNO, ÚP, zaměstnavatelé</i>	Prezenční listiny

dotovaná a adaptační místa s podpůrným programem	<i>podporované pracovní místo</i>				
	<i>Počet úvazků v přímé péči</i>	0	6	MMB, NNO, ÚP, zaměstnavatelé	Pracovní smlouvy
Opatření Zaměstnanost C.1.1.2 Podpora při vstupu na trh práce včetně návazné podpory pro udržení na trhu práce	<i>Počet osob, které vstoupili na trh práce</i>	0	obsaženo v opatření C.1.1.1	MMB, příspěvkové organizace, NNO, zaměstnavatelé	Prezenční listiny
	<i>Počet osob, kterým byla poskytnutá návazná podpora pro udržení na trhu práce</i>	0	obsaženo v opatření C.1.1.1	MMB, příspěvkové organizace, NNO, zaměstnavatelé	Prezenční listiny
Opatření Zaměstnanost C.1.2.1 Kariérové poradenství a specifická komplexní podpora pro cílovou skupinu mladistvých a mladých osob ohrožených nezaměstnaností	<i>Počet podpořených osob</i>	0	65	NNO, příspěvkové organizace, MMB	Prezenční listiny
	<i>Počet osob v přímé péči</i>	0	6,5	NNO, příspěvkové organizace, MMB	Pracovní smlouvy
Opatření Zaměstnanost A.1.1.1 Síťování a realizace lokální sítě zaměstnanosti	<i>Počet setkání lokální sítě zaměstnanosti</i>	0	7	MMB	Prezenční listiny
	<i>Počet úvazků pracovníka pro navazování spolupráce se zaměstnavateli</i>	0	0,5	MMB	Pracovní smlouvy
Opatření Zaměstnanost C.1.8.1 Vzdělávání a podpora pracovníků působících v oblasti zaměstnanosti	<i>Počet zapojených organizací a institucí</i>	0	6	MMB, příspěvkové organizace, NNO	Prezenční listiny
Opatření Zaměstnanost C.1.6.2 Vznik a rozvoj sociálních podniků v Brně jako příležitosti pro zaměstnávání CS	<i>Počet osob z CS zaměstnaných v sociálním podniku</i>	0	bude nastaveno	V současné době není určen pro dané opatření realizátor	Pracovní smlouvy
Opatření Rodina a zdraví C.3.1.1 Rozvoj	<i>Počet zapojených organizací a institucí</i>	0	minimálně 5	MMB, příspěvkové organizace, NNO, další	Prezenční listiny

spolupráce místních aktérů v oblasti rodina a zdraví	Počet setkání	0	2 ročně	MMB, příspěvkové organizace, NNO, další	Prezenční listiny
Opatření Rodina a zdraví C.3.2.1 Vzdělávání a rozvoj aktérů působících v oblasti podpory rodin a zdraví	Počet zapojených organizací a institucí	0	10	NNO, příspěvkové organizace, MMB, další	Prezenční listiny
Opatření Rodina a zdraví B.3.2.1 Podpora osamostatňování se CS při řešení nepříznivé soc. situace	Počet podpořených osob	0	100	NNO, příspěvkové organizace, MMB	Prezenční listiny
	Počet úvazků v přímé péči	0	4	NNO, příspěvkové organizace, MMB	Pracovní smlouvy
Opatření Rodina a zdraví B.3.2.2 Rozšíření kapacit služeb pro práci s ohroženými dětmi a rodinami a dětmi ohroženými společensky nežádoucími jevy, včetně rozvoje kompetencí cílové skupiny	Počet podpořených osob z cílové skupiny	0	730	NNO, příspěvkové organizace, MMB	Prezenční listiny
	Počet podpořených dětí a mladých lidí	0	486	NNO, příspěvkové organizace, MMB	Prezenční listiny
	Počet podpořených rodin z cílové skupiny	0	119	NNO, příspěvkové organizace, MMB	Prezenční listiny
	Počet úvazků v přímé péči	0	31	NNO, příspěvkové organizace, MMB	Pracovní smlouvy
Opatření Rodina a zdraví B.1.9.1 Rozvoj služeb, koordinace jejich spolupráce a edukace aktérů za účelem podpory CS v oblasti formálního i neformálního vzdělávání dětí a mládeže	Počet podpořených osob z cílové skupiny	0	minimálně 850	NNO, příspěvkové organizace, MMB	Prezenční listiny
	Počet úvazků v přímé péči	0	9,7	NNO, příspěvkové organizace, MMB	Pracovní smlouvy
Opatření Rodina a zdraví B.3.2.3 Rozšíření kapacity služeb pro práci s oběťmi	Počet úvazků v přímé péči	0	17	NNO, příspěvkové organizace, MMB	Pracovní smlouvy
	Počet podpořených osob	0	680	NNO, příspěvkové organizace, MMB	Prezenční listiny

domácího a sexuálního násilí					
Opatření Rodina a zdraví B.3.2.4 Rozšíření kapacity služeb pro práci s CS osoby bez domova, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách, osoby s dluhy, předlužené, osoby ohrožené ztrátou bydlení, osoby ohrožené závislostí, osoby a rodiny ohrožené sociálním vyloučením nebo osoby a rodiny v něm žijící	<i>Počet úvazků v přímé péči</i>	0	18,4	<i>NNO, příspěvkové organizace, MMB</i>	Pracovní smlouvy
	<i>Počet podpořených osob</i>	0	1 153	<i>NNO, příspěvkové organizace, MMB</i>	Prezenční listiny
Opatření Rodina a zdraví B.3.2.5 Rozvoj práce s cizinci ohroženými sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučenými a rozvoj kompetencí osob podporujících cílovou skupinu	<i>Počet úvazků v přímé péči</i>	0	7	<i>NNO, příspěvkové organizace, MMB</i>	Pracovní smlouvy
	<i>Počet podpořených osob</i>	0	350	<i>NNO, příspěvkové organizace, MMB</i>	Prezenční listiny
Opatření Rodina a zdraví C.3.1.2 Podpora CS v oblasti zdraví včetně posilování kompetencí CS, primární prevence a podpory při dosahování práv	<i>Počet úvazků v přímé péči</i>	0	15	<i>NNO, příspěvkové organizace, MMB, zdravotnické organizace</i>	Pracovní smlouvy
	<i>Počet podpořených osob</i>	0	440	<i>NNO, příspěvkové organizace, MMB, zdravotnické organizace</i>	Prezenční listiny
Opatření Rodina a zdraví C.3.4.1 Rozvoj práce	<i>Počet úvazků v přímé péči</i>	0	8,65	<i>NNO, příspěvkové organizace, MMB</i>	Pracovní smlouvy

s rodinným systémem v oblasti duševního zdraví	Počet podpořených osob z CS	0	3 440	NNO, příspěvkové organizace, MMB	Prezenční listiny
Opatření Rodina a zdraví A.2.1.1 Realizace nízkoprahové multidisciplinární (zdravotní a sociální) péče v oblasti somatického a duševního zdraví	Počet úvazků v přímé péči	0	15,9	NNO, příspěvkové organizace, zdravotnické organizace	Pracovní smlouvy
	Počet podpořených osob pro cílovou skupinu osob působících v sexbyznysu	0	650	NNO, příspěvkové organizace, zdravotnické organizace	Prezenční listiny
	Počet podpořených osob z cílové skupiny v rámci provozování zdravotní ambulance	0	625	NNO, příspěvkové organizace, zdravotnické organizace	Anonymizované údaje z evidence zdravotní ambulance
	Počet podpořených osob z cílové skupiny v rámci poskytování péče v oblasti duševního zdraví	0	110	NNO, příspěvkové organizace, zdravotnické organizace	Prezenční listiny
	Počet úvazků v přímé péči	0	12,5	NNO, příspěvkové organizace, MMB	Pracovní smlouvy
Opatření Rodina a zdraví B.3.2.6 Rozvoj komunitní práce a realizace participativních aktivit napříč oblastmi	Počet osob aktivně zapojených pro přípravu a realizace komunitních aktivit	0	505	NNO, příspěvkové organizace, MMB	Prezenční listiny
	Počet podpořených organizací	0	3	NNO, příspěvkové organizace, MMB	Dokument o kolaudaci
Opatření Rodina a zdraví B.3.1.1 Rozvoj infrastruktury sociálních služeb	Počet podpořených osob	0	49,65	NNO, příspěvkové organizace, MMB	Pracovní smlouvy
Opatření Bezpečnost B.3.2.7 Posílení kapacit práce s cílovou skupinou v oblasti bezpečnosti a prevence včetně kapacit	Počet úvazků v přímé péči	0	4 385	NNO, příspěvkové organizace, MMB	Prezenční listiny
	Počet podpořených osob	0			

sociálních služeb a návazných aktivit					
Opatření Bezpečnost A.1.4.1 Rozvoj spolupráce místních aktérů v oblasti bezpečnosti a prevence	Počet zapojených organizací	0	7	MMB, příspěvkové organizace, NNO	Prezenční listiny
	Počet setkání multidisciplinárních týmů	0	minimálně 4 ročně	MMB, příspěvkové organizace, NNO	Prezenční listiny
Opatření Bezpečnost B.3.1.1 Realizace preventivních a osvětových aktivit v oblasti bezpečnost a prevence	Počet úvazků v přímé péči	0	16,5	NNO, příspěvkové organizace, MMB, PMS	Pracovní smlouvy
	Počet podpořených osob z cílové skupiny	0	906	NNO, příspěvkové organizace, MMB, PMS	Prezenční listiny
Opatření Bezpečnost B.3.2.8 Rozvoj aktivit v oblasti kyberbezpečnosti	Počet podpořených osob z cílové skupiny	0	bude nastaveno	OPZ+, vlastní zdroje, jiné	Prezenční listiny
	Počet proškolených pracovníků	0	bude nastaveno	OPZ+, vlastní zdroje, jiné	Prezenční listiny

